

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS EĞİTİMİNİN ETKİNLİK
TEMELLİ ÖĞRETİMİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hatice SARGIN EKİNCİ

Danışman

Doç. Dr. Serpil DEMİREZEN

Antalya, 2025

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Hatice SARGIN EKİNCİ'nin bu çalışması **25.07.2025** tarihinde jürimiz tarafından Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında **Yüksek Lisans Tezi** olarak **oy birliği** ile kabul edilmiştir.

İMZA

Başkan: : Prof. Dr. Nadire Emel AKHAN

(Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Hilal MERT

(Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi)

Üye (Danışman) : Doç. Dr. Serpil DEMİREZEN

(Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi)

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI: Somut Olmayan Kültürel Miras Eğitiminin Etkinlik Temelli Öğretimi

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun tarihli ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

Hatice SARGIN EKİNCİ

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tez çalışmamda, araştırma konusu seçiminden çalışmamın basılı hale gelmesine kadar bilgi ve deneyimleri ile bana her konuda yardımcı olan, sabır ve anlayış ile rehberlik eden, güler yüzü ve destekleyici sözleriyle bilimsel çalışma motivasyonu bulduğum, danışmanım, kıymetli hocam Sayın Doç. Dr. Serpil DEMİREZEN 'e teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Tez jürime katılmasından onur duyduğum ve aynı zamanda üniversite yıllarımda da öğretmenlik hayatım adına bana çeşitli katkılar sağlayan derslerinin bitmesini istemediğim değerli hocam Sayın Prof. Dr. Nadire Emel AKHAN ve çalışmalarını ilgiyle takip ettiğim tez jürime katılmasından onur duyduğum hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Hilal MERT' e teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Tez çalışmamda yer alan etkinliklerin gerçekleştirilmesinde katkı sunan; Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğüne, Aksu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne, Murtuna Gazi Ortaokulu Müdürlüğüne, Antalya Olgunlaşma Enstitüsü ile yönetici, eğitmen ve stajyerlerine, Antalya Okçuluk Tekkesi ile eğitmenlerine ve görevli üniversite öğrencilerine, Aksu İlçe Tarım Müdürlüğüne ve saha ekibine teşekkür ederim.

Tez çalışmamda, öncelikle görüşme formlarımı oluşturmama katkı sağladıkları ve zaman ayırıp incelemeler yaptıkları için, her bir okul çalışmamda fikirlerimi paylaşmaktan mutluluk duyduğum Uzman Türkçe Öğretmeni Fulin KARA ve Uzman Türkçe Öğretmeni Pınar SAMSUNLU' ya teşekkür ederim. Sanat etkinlikleri hakkında fikir alış verişinde bulunduğum ve Antalya Olgunlaşma Enstitüsü gezisini beraber gerçekleştirdiğimiz Görsel Sanatlar Öğretmeni Nursel ERSUZ' a, etkinliklerin uygulanmasından duyduğu memnuniyeti ifade ederek yorumlarıyla katkıda bulunan İngilizce Öğretmeni Dilâ HARMANTEPE' ye, etkinliklerde bize eşlik eden öğrencilerin sınıf öğretmeni Matematik Öğretmeni Ceren ALTOK'a teşekkür ederim. Çay kültürü etkinliğinde odasını açıp katkı sağlayan Okul Rehber Öğretmeni Güllü May BİDAV'a, etkinlikler ve okul çalışmalarımda pratik çözümlerle katkı sağlayan Bilişim Teknolojileri Öğretmeni Özlem TÜRKYILMAZ' a teşekkür ederim. Her konuda yardımlarını esirgemeyen beraber çalıştığım tüm öğretmen arkadaşlarıma, okul yöneticilerime, okul çalışanlarına, çalışmaya katılan öğrencilerim ve özverili ailelerine teşekkür ederim.

Öğrenim hayatım boyunca değerli bilgi ve birikimleriyle bizleri aydınlatan tüm hocalarıma teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Hayatımın her döneminde beni destekleyen yanımda olan annem, babam ve kardeşlerime teşekkür ederim. İyi ki varsınız. Çalışmamdaki en büyük paylardan biri de sizlere aittir.

Sevgisi ile büyük şansım her zaman yanımda olan hayat arkadaşım Sevgili Eşim Ferit'e, varlıklarıyla hayatımıza neşe veren çocuklarım Ahmet Eray ve Mehmet Berkay' a sevgi dolu kıymetli ailem oldukları için sonsuz teşekkür ederim.

Hatice SARGIN EKİNCİ, 2025.

ÖZET

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS EĞİTİMİNİN ETKİNLİK TEMELLİ ÖĞRETİMİ

Sargın Ekinci, Hatice

Yüksek Lisans, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Serpil DEMİREZEN

Ağustos 2025, 95 Sayfa

Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin somut olmayan kültürel miras unsurlarını tanımasını sağlamak ve öğrencilerin somut olmayan kültürel miras unsurlarına yönelik farkındalıklarını arttırmaktır. Etkinlik temelli bir öğretim sürecinin benimsendiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Antalya ilinde araştırmacının görev yaptığı bir ortaokulda 2023-2024 eğitim öğretim yılında 7. sınıf düzeyinde öğrenim gören 22 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak görüşme formları, etkinlik değerlendirme formu, öğrenci günlüğü kullanılmıştır. Eylem araştırması sürecinde uygulanacak olan etkinlikler için UNESCO “İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Türkiye Temsilî Listesi”nde yer alan ve okul temelli imkânlar doğrultusunda uygulamaya elverişli bulunan unsurlar belirlenerek etkinlik planları oluşturulmuştur. Araştırmada elde edilen veriler betimsel analizle çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin somut olmayan kültürel mirasa yönelik farkındalıklarının arttığı, etkinlikler öncesinde somut olmayan kültürel mirasa ilişkin sınırlı ve tekdüze fikirlere ve deneyimlere sahip oldukları; etkinlik süreci sonunda ise somut olmayan kültürel mirasa ilişkin bilinmeyen kavramlar, sanatlar ve kültürel unsurlar hakkında bilgi sahibi oldukları belirlenmiştir. Araştırma sonuçları doğrultusunda somut olmayan kültürel miras eğitiminde farklı branş derslerini kapsayan disiplinlerarası çalışmalar yapılması, farklı sınıf düzeylerinde uygulamalı araştırmalar yapılması ve öğretmenlerin bu alandaki deneyimlerinin ve ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik araştırmalar yapılması gibi öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Somut Olmayan Kültürel Miras Eğitimi, Etkinlik Temelli Öğretim, Eylem Araştırması.

ABSTRACT

ACTIVITY-BASED TEACHING OF INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE EDUCATION

Sargin Ekinci, Hatice

MA, Department of Turkish and Social Sciences Education

Thesis Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Serpil DEMİREZEN

August 2025, 95 Pages

The purpose of this research is to enable middle school students to recognize elements of intangible cultural heritage and to increase students' awareness of these elements. This study, which adopted an activity-based teaching process, employed an action research model, a qualitative research method. The study group consisted of 22 seventh-grade students studying at a middle school in Antalya, where the researcher worked, during the 2023-2024 academic year. Interview forms, an activity evaluation form, and a student diary were used as data collection tools in the study. For the activities to be implemented during the action research process, activity plans were created by identifying elements from UNESCO's "Turkey's Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity" that were suitable for implementation within school-based resources. The data obtained in the study were analyzed through descriptive analysis. The study revealed that students' awareness of intangible cultural heritage increased, and that prior to the activities, they had limited and uniform ideas and experiences related to intangible cultural heritage. By the end of the activities, they had acquired knowledge about unknown concepts, arts, and cultural elements related to intangible cultural heritage. In line with the research results, suggestions were made such as conducting interdisciplinary studies covering different branch courses in intangible cultural heritage education, conducting applied research at different class levels, and conducting research to determine teachers' experiences and needs in this field.

Keywords: Social Studies, Intangible Cultural Heritage Education, Activity-Based Teaching, Action Research.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar ve DİYAGRAM LİSTESİ	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	x

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.5. Sayıtlılar.....	5
1.6. Tanımlar.....	5

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kültür	7
2.2. Kültürel Miras.....	10
2.2.1. Somut Kültürel Miras	12
2.2.2. Somut Olmayan Kültürel Miras	13
2.3. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarında Somut Olmayan Kültürel Mirasın Yeri.....	16
2.3.1 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Somut Olmayan Kültürel Miras.....	16
2.3.2. 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Somut Olmayan Kültürel Miras	21
2.4. İlgili Araştırmalar	41

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	46
3.2. Çalışma Grubu	47
3.3. Veri Toplama Araçları	49
3.4. Veri Toplama Süreci	49
3.4.1. Araştırmanın Eylem Planı	50
3.4.2. Araştırmacının Rolü	51
3.4.3. Araştırmada Karşılaşılan Zorluklar	51
3.4.4. Uygulama Süreci	52
3.4. Verilerin Analizi.....	65

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1 .Ortaokul Öğrencilerinin Uygulama Öncesinde Somut Olmayan Kültürel Mirasa Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	66
4.2. Ortaokul Öğrencilerinin Uygulama Sonrasında Somut Olmayan Kültürel Mirasa Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	70
4.3. Ortaokul Öğrencilerinin Somut Olmayan Kültürel Mirasa Yönelik Metaforlarına İlişkin Bulgular	77
4. 4. Ortaokul Öğrencilerinin Somut Olmayan Kültürel Miras Etkinliklerine Yönelik Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular	79

BÖLÜM V

SONUÇ ve TARTIŞMA ÖNERİLER

SONUÇ ve TARTIŞMA	85
Öneriler	87
KAYNAKÇA.....	89
Ekler Listesi	96
Ekler	97

TABLÖLAR ve DİYAGRAM LİSTESİ

Tablolar

Tablo 2.1. Malinowski Kültürel Tepkiler ve Temel İhtiyaçlar Eşleştirmesi	8
Tablo 2.2. UNESCO Dünya Miras Listesi'nde Türkiye Somut Kültürel Mirasları.....	12
Tablo 2. 3. UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Türkiye Temsilî Listesi	14
Tablo 2.4. 2018 SBDÖP Kültür Miras Öğrenme Alanı 4. Sınıf Kazanımları	17
Tablo 2.5: 2018 SBDÖP Kültür Miras Öğrenme Alanı 5. Sınıf Kazanımları	18
Tablo 2.6: 2018 SBDÖP Kültür Miras Öğrenme Alanı 6. Sınıf Kazanımları	18
Tablo 2.7: 2018 SBDÖP Kültür Miras Öğrenme Alanı 7. Sınıf Kazanımları	19
Tablo 2.8: 2024 SBDÖP'te Ortak Mirasımız Öğrenme Amaçları	24
Tablo 2.8.1: 2024 SBDÖP'te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Alan Becerileri ve Kavramsal Beceriler	25
Tablo 2.8.2: 2024 SBDÖP'te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Eğilimleri.....	26
Tablo 2.9.1: 2024 SBDÖP'te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Programlar Arası Bileşenler Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri	27
Tablo 2.9.2: 2024 SBDÖP'te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Programlar Arası Bileşenler Değerler	28
Tablo 2.9.3: 2024 SBDÖP'te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Programlar Arası Bileşenler Okur Yazarlık Becerileri	29
Tablo 2.9.4: 2024 SBDÖP'te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Programlar Arası Bileşenler Disiplinler Arası İlişkiler	30
Tablo 2.9.5: 2024 SBDÖP'te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Programlar Arası Bileşenler Beceriler Arası İlişkiler	31
Tablo 2.10.1: 2024 SBDÖP'te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Öğrenme Çıktısı Süreçleri Öğrenme Çıktıları Ve Süreç Bileşenleri	32
Tablo 2.10.2: 2024 SBDÖP'te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Öğrenme Çıktısı Süreçleri İçerik Çerçevesi	33
Tablo 2.10.3: 2024 SBDÖP'te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Öğrenme Çıktısı Süreçleri Anahtar Kavramlar	34

Tablo 2.10.4: 2024 SBDÖP’te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı	
Öğrenme Çıktısı Süreçleri Öğrenme Kanıtları (Ölçme Ve Değerlendirme)	35
Tablo 2. 11.1: 2024 SBDÖP’te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı	
Öğrenme-Öğretme Yaşantıları Temel Kabuller	36
Tablo 2.11.2: 2024 SBDÖP’te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı	
Öğrenme-Öğretme Yaşantıları Ön Değerlendirme Süreci	37
Tablo 2.11.3: 2024 SBDÖP’te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı	
Öğrenme-Öğretme Yaşantıları Köprü Kurma	38
Tablo 2.11.4: 2024 SBDÖP’te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı	
Öğrenme-Öğretme Yaşantıları Öğrenme-Öğretme Uygulamaları	39
Tablo 2.11.5: 2024 SBDÖP’te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı	
Öğrenme-Öğretme Yaşantıları Farklılaştırma Zenginleştirme – Destekleme	40
Tablo 3.1. Etkinlik Ve Formlar Uygulama Takvimi	53
Tablo 4.1:Öğrencilerin Kültürel Miras Nedir? Sorusuna Verdikleri Cevaplar	66
Tablo 4.2: SOKÜM Unsurlarına Yönelik Sorulara Öğrencilerin Cevapları	68
Tablo 4.3: Etkinliklerin Öğrencilerin Kişisel ve Sosyal Durumlarına Etkileri	71
Tablo 4.4: Etkinlikler Sonrası Öğrenilen Yeni Bilgi Ve El Becerileri	74
Tablo 4.5: Öğrencilerin SOKÜM’e Yönelik Oluşturdıkları	
Metaforlar Frekansları ve Açıklamaları	77
Diyagramlar	
Diyagram 1: Araştırmanın Eylem Planı	50

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Simgeler

f : Frekans

Kısaltmalar

NCSS: National Council For The Social Studies/Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TDK: Türk Dil Kurumu

SBDÖP: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı

UNESCO: United Nations Educational, Scientific And Cultural Organization /Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim Ve Kültür Kurumu

SOKÜM: Somut Olmayan Kültürel Miras

ICH: Intangible Cultural Heritage

ZEP: Zenginleştirilmiş Eğitim Programı

Ö1: 1 numaralı öğrenci

Akt.: Aktaran

Çev.: Çeviren

Ed.: Editör

Vb.: Ve benzeri

Bkz.: Bakınız

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi başlıca tanımlar, çalışmanın sınırlılıkları ve sayılıtlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Toplumların kültürel varlıkları ve kültürlerin kuşaktan kuşağa aktarılması önem taşır. Kültürün tanımı, ortaya çıkışı ve çeşitliliği ile ilgili farklı yorumlar bulunmaktadır (Berger, 2000; Malinowski, 2016; TDK, 2025; Tylor, 2016; Yazıcı, 2018). Farklı yorumlar olsa da ortak noktalar mevcuttur; kültür insana dair ürünleri ve etkileri içerir. İnsanın insanla ve doğa ile etkileşimleri kültürü anlamlandırmada etkilidir. Söz konusu insan ise insanın gelişimi ile ilgili, insanı incelemek için sadece organizma olarak büyümeyi değil büyürken ve gelişirken insanın içinde bulunduğu alanlara kademeli uyum sağlayışını içeren geniş bir perspektif önemlidir (Bronfenbrenner,1977). İnsan ve çevre etkileşimi, kültürün öğrenilmesi konusunda, bireylerin önce ailelerinin, okulların ve diğer çevrelerin etkisiyle olabilmektedir.

Kültürün öğretilmesi ve kültürel aktarım noktasında okullar önemli rol oynamaktadır. Ziya Gökalp' e göre milli bir kültür sentezinde görev eğitime düşmektedir. Eğitimde kültürleme ve kültürlenme vardır. Kültür ulusal bir nitelik taşır. Eğitimin de ulusal olması gerekir (Alkan, 2019). Öğrencilere geçmişin 'değerli', 'üzerinde çalışılması gereken bir alan' olduğunun gösterilmesi önemlidir (Şimşek, 2011). Küreselleşen dünyada ulusal unsur vurgusunda yazılı ve sözlü kültürel öğelerin bireylerin algı düzeylerine uygun olarak kavramsal çerçevede tasarlanıp sunulmasına sosyal bilgiler dersinin imkân sağladığı söylenebilir (Palaz, Çepni ve Kılcan, 2019). Ülkemizde okutulan zorunlu derslerden konu ve kazanım bakımından kültürel aktarıma uygun dersler bulunmaktadır. Sosyal bilgiler dersi bunlardan biridir.

Dünya üzerinde okullar aracılığı ile kültür aktarım konusunda Sosyal Bilgiler öğretimi ön plana çıkmaktadır. Sosyal bilgiler öğretiminin amaçları bunu destekler niteliktedir. Ulusal Sosyal Bilgiler Konseyi; sosyal bilgilerin birincil amacını, gençlerin birbirine bağlı bir dünyada kültürel olarak çeşitli olmasına karşın birlikte yer almalarını mümkün kılarak, demokratik bir toplumun vatandaşları olarak kamu yararı için bilinçli ve mantıklı kararlar verme yeteneğini

geliştirerek gençlere yardımcı olma aracı olarak belirtmektedir (Bağlantı -1, 2023). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın özel amaçlarında öğrencilerin kültürel mirası bilmesi koruması ve geliştirmesi ile ilgili “Türk milletinin insanlığın ortak mirasına katkılarını, Türk tarihini, kültürünü, millî ve manevi değerlerimizi bilen ve yaşayan ortak kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi konusunda sorumluluk sahibi bireyler olmaları amaçlanmaktadır” ifadelerine yer verilmiştir (MEB, 2024). Sosyal bilgiler öğretimi genel ve özel amaçları doğrultusunda bir öğrencinin ülkesine ait maddi ve yaşatılan kültürel unsurlarını bilmesi, sorumluluk alması beklenilmektedir. Sosyal bilgiler dersi ‘kültür ve miras’ öğrenme alanı kazanımları bu konu ile ilgilidir.

Kültürel miras eğitimi; kültürün hem somut hem de soyut olan öğelerinin ana öğrenme aracı olarak alınarak tarih ve kültür hakkında öğrenme - öğretme yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır (Çulha Özbaş, 2009).

Sosyal bilgiler dersi ‘kültür ve miras’ alanı için, sanat ürünlerinin disiplinler arası bir yaklaşım çerçevesinde öğretim sürecine dahil edilebileceği şeklinde ele alınabileceği belirtilmiştir (Demirezen, 2016). Öğretmenler tarafından günlük sıradan nesneler üzerinden etkinlik uygulamaları ile zenginleştirmede aktif roller sağlanmasının, öğrencilerin etkili vatandaş olmalarına etki edeceği vurgulanmıştır. Öğrenciler, yaşadığı ülke kültürlerini ve ülkenin geçmiş kültürlerinin farkına vararak, dünyada başka kültürlerin olmasının farkındalığı da oluşturacaktır. Böylelikle öğrencilerin dünya kültürel miras bilincine de ulaşabileceği belirtilmektedir (Çulha Özbaş, 2009). Eğitimin somut olmayan kültürel mirasları almanın ve daha da geliştirmenin iyi bir yolu olduğu belirtilmiştir (Ping ve Yan, 2013). Bu konuda bu araştırmanın tasarım zamanındaki eski müfredatın uygulandığı ders kitaplarının eksik olduğunu belirten araştırmalar da mevcuttur (Kartal, 2022).

Kültürel mirasın aktarımında eğitim son derece önemli bir araçtır. Eğitim kurumlarında kültürel mirasın aktarılabilmesini sağlayan en önemli ders ise sosyal bilgiler dersi. Sosyal bilgiler dersi öğretim programı amaçları ve içeriği bakımından somut ve somut olmayan kültürel miras unsurlarına yer vermekte, kültürel mirasın korunması ve devamlılığın sağlanmasında öğretmenlere yol gösterici olmaktadır. Öğretim programının içeriğinden hareketle yapılacak uygulamalı çalışmaların öğrencilerin kültürel miras konusundaki duyarlılıklarını ve farkındalıklarını arttıracak düşünülmektedir. Bu kapsamda bu araştırmada ortaokul öğrencilerine yönelik somut olmayan kültürel miras eğitimine ilişkin etkinlik temelli öğretim süreci yürütülmüş ve süreç sonunda öğrencilerin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin SOKÜM unsurlarını tanıması ve SOKÜM'e yönelik farkındalıklarını arttırmaktır. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Ortaokul öğrencilerinin uygulama öncesinde SOKÜM' e yönelik hazır bulunuşluk durumları nasıldır?
2. Ortaokul öğrencilerinin uygulama sonrasında SOKÜM' e yönelik görüşleri nelerdir?
3. Ortaokul öğrencilerinin SOKÜM' e yönelik metaforları nelerdir?
4. Ortaokul öğrencilerinin SOKÜM eğitimine yönelik değerlendirmeleri nelerdir?

1.3.Araştırmanın Önemi

Kültürel miras öğretimi geçmişten günümüze var olsa da daha çok UNESCO aracılığı ile son yıllarda gündeme gelmektedir. Küreselleşme ile gelişen ve değişen dünyada kimlik ifadesi önem kazanmaktadır. İnsan kendini kimi zaman toprak üzerinden tanımlamakta kimi zaman ise köklerini ve özünü kültür ile hatırlamaktadır. Bu deyişle kültür bir var olma meselesi olabilmektedir. Kültür aktarımı ise toplumların devamlılığı için önemlidir. Çocuğun eğitim-öğretim sürecinde okulda edindiği bilginin ve deneyimlerin, onun dünya görüşünü şekillendirmedeki ve kimlik oluşumundaki etkisi belirtilir (Mert, 2024). Dünya ülkeleri her alanda milli kültürlerini öncelerken, evrensellik kaygıları milli kültürleri unutturmamalı, aydın kesimlerin kendi milli kültürlerini oluşturabileceğine dair görüşler de vardır (Alakuş, 2004; Yılmaz 2024).

Somut olmayan kültürel miras çalışmaları alanında UNESCO verilerinden hareketle eğitim kurumlarında, ailelerde ve topluluk katılımlarında eksiklikler tespit edildiği belirtilmiştir. SOKÜM'ün tanınması, saygı görmesi ve takdir edilmesi, SOKÜM eğitimlerinin yapılmasına, eğitimler aracılığı ile toplumun tüm kuruluş ve kişilere ulaşma düzeyine bağlanmıştır (Escorihuela, Barado, Solé-Llussà ve Jové, 2025). SOKÜM konusunda kurumların ailelerin ve topluluklarının katılım eksiklikleri henüz giderilmiş değildir.

SOKÜM ile ilgili alan yazın incelendiğinde çalışma grubu öğretmenlerden oluşan SOKÜM araştırmalarına rastlanmaktadır. Bu araştırmalar genel olarak çeşitli sebeplerle, öğretmenlerin SOKÜM unsurlarına ilişkin güçlü yanlarının yanında eksikliklerinin de olduğu

görüşlerine ulaşmışlardır (Akhan, 2014; Avcı ve Memişoğlu, 2016; Özlek, 2019; Kartal, 2022; Kasapoğlu Akyol, 2015; Metin Göksu, 2021; Sezer, 2024). Çalışma grubu ortaokul öğrencileri olan SOKÜM araştırmaları da literatürde yer almaktadır (Curtis ve Seymour, 2004; Çakmak, 2023; Gürel, 2018; Kafadar, 2021; Kelek, 2024; Sağ, 2024; Yıldız, 2024). Türkiye’deki çalışmalarda genellikle ortaokul özellikle 5. ve 7. sınıf sosyal bilgiler ders içerikleri SOKÜM ile ilişkili olarak ele alınmıştır. Farklı olarak Akkuş (2020) ise uluslararası öğrenciler ile çalışmıştır. SOKÜM ile ilgili incelenen araştırmalarda yılların seyrine bakıldığında çalışmaların UNESCO ‘Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi’ ile eş zamanlı (2003 ten itibaren) başladığı görülmektedir. Türkiye bu sürece 2006 dan itibaren dahil olmaktadır. Bu alandaki çalışmaların ilkleri daha sonrakilere ışık tutar niteliktedir. Öğretmenler ile yapılan çalışmalar karma ve nitel ağırlıkta; öğrenciler ile yapılan çalışmalar ise genel olarak karma ve nicel ağırlıktadır. İncelenen araştırmaların çalışma yıllarından hareketle SOKÜM unsurlarının son yıllarda daha çok çalışılmaya başlandığı da söylenebilir. Dünya literatüründe ilk çalışmaların geleneksel kültür, kültürel aktarım, toplum, müzecilik sonraki seyrinde eğitim olduğu söylenebilir. SOKÜM öğretimi için birçok araştırma okulun ve eğitimin gerekliliğini savunmaktadır. (Chen, 2016; Ulukan, 2018; Wulong, 2023b). Sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin sorumlu aktif bireyler olması yolunda becerilere sahip olmaları beklenir (Yeşilbursa ve Çiçek, 2020; Torun, 2010). Bütüncül bir bakış açısıyla disiplinler arası SOKÜM unsurlarının öğretimi işbirliği ile ilerletilebilir. İşbirliği ile SOKÜM unsurlarının, alanında uzman kişilerce tanıtılması mümkün olabilmektedir. SOKÜM öğretimi konusunda atölye çalışmaları yapan araştırmacılar çalışmaların etkililiğine vurgu yapmışlardır. Özellikle SOKÜM unsurlarının bilgisinin diğer beceri alanlarına transfer edilebilmesi ile oluşan somut çalışma örneklerinin günümüzde artan teknoloji ile bütünleştirilmesi bir çok alanda özgün ürünler ortaya çıkmasına aracı olabilmektedir (Yoleri Artar, 2021; Xia, Yuizono, Wang ve Kim, 2024). Dünyada ve Türkiye’ de sosyal bilgiler dersinde SOKÜM öğretimi ile ilgili çeşitli çalışmalar yapıp sonuçları incelendiğinde gelişen ve değişen dünyada bireylerin “kim oldukları”nı ifade ederken bu unsurları temel alabileceği, bu unsurları hayatın geri kalanına yansıtabileceği, bunu da bilinçli, alanlarında aktif, inovasyonel şekilde kullanarak geleceğin inşasında etkin olacakları varsayılarak SOKÜM öğretimi yapılabilir. Bu noktada öğrencilere kültürel mirası ve SOKÜM’ü öğretme konusunda sosyal bilgiler dersine sorumluluk düşmektedir. SOKÜM öğretiminde müfredat eksikliklerinin giderilip, çeşitli sebeplerle çoğu zaman tek düze işlenilmek zorunda kalınan (Metin Göksu, 2021) ders tasarımlarının yerine öğrencilerin katılım gösterebileceği yaşayarak kalıcı öğrenmelerin oluşmasına imkan oluşturulabilir.

Bu çalışma ortaokul öğrencilerinin SOKÜM kavramının tanınması, öğrencilerin SOKÜM unsurlarını uygulamalı etkinliklerle yaparak yaşayarak öğrenmeleri ve süreç sonunda öğrencilerin SOKÜM etkinliklerine ilişkin görüşlerini ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca çalışmanın bir eylem araştırması olması bakımından çalışmanın yapıldığı kurum özelinde okul, öğretmen ile öğrenciler açısından anında çıktılar içermesi ve çalışma kapsamında hazırlanan ders planları ve içeriklerden hareketle birçok öğretmenin benzer çalışmaları yapabilmesine olanak sağlaması bakımından önemlidir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

- Kültür ve Miras Kulübüne kayıtlı olan ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 22 öğrenci ile,
- Çalışmanın gerçekleştirildiği 2023/2024 Eğitim Öğretim yılının ikinci dönemi ile,
- Çalışmanın uygulama aşamasında gerçekleştirilen etkinlikler için hazırlanmış etkinlik planları ile,
- Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin görüşme formları ve etkinlik değerlendirme formlarına verdikleri yanıtlar ile sınırlıdır.

1.5. Sayıtlılar

Bu çalışmada;

- Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin veri toplama araçlarında yer alan sorulara içtenlikle cevap verdikleri varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Sosyal Bilgiler: “Değişen ve gelişen dünya koşullarından hareketle bireye toplumsal konularda ihtiyaç duyduğu becerilerin kazandırılması amacıyla, sosyal bilimlerin bakış açısı ve disiplinler arası bir anlayış ile yansıtıcı yaklaşımların temel alınarak tasarlandığı bir derstir. Sosyal bilgiler doğası gereği antropoloji, arkeoloji, coğrafya, ekonomi, hukuk, psikoloji, siyaset, sosyoloji, tarih gibi sosyal bilim alanlarının ürettiği bilgilerin işe koşulduğu bir yapıya sahiptir. Bu bakımdan programın içeriği toplumsal faaliyetlerin yerel, bölgesel, ulusal ve

uluslararası ölçekte incelendiği disiplinler arası bir yapıda hazırlanmıştır. İçerikte bireyin hem kendi hayatı hem de yaşadığı çevre ve toplum ile ilişkisini geçmişten günümüze değışim ve süreklilik bağlamında ele alan bir yapı oluşturulmuştur.” (MEB, 2024).

Kültürel Miras: Toplamların geçmişten aldıkları gelecek nesillere ulaştırılması gereken evrensel özelliklere sahip somut kültürel varlıklar ile somut olmayan kültürel öğelerin tümüdür.

Somit Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM): Toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekânlar biçiminde tanımlanmaktadır. Bağlantı- 2 (2024).

BÖLÜM II

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde kültür, somut ve somut olmayan kültürel miras kavramları literatüre dayalı olarak açıklanmış, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında somut olmayan kültürel mirasa yer verilme durumu incelenmiş ve konuyla ilgili araştırmalar derlenerek sunulmuştur.

2.1. Kültür

Kültür Latince cultus ‘bakım’ ve Fransızca colere ‘toprak işlemek’ anlamlarının bütünleşmesi ile meydana gelmiştir. Farklı tanımlarını özetlemek için antropolojik olarak ‘insanın ayırt edici başarısı’ tabiri kullanılmıştır. Bu tabir insanın davranış kalıplarını, sosyal olarak edinmeyi eğitim ve geliştirilebilen estetik kaygıları da kapsamaktadır (Berger, 2000).

Antropologların kültüre ilişkin görüşleri yaygın dört akım çerçevesinde incelendiğinde görüşlerin kuramlar doğrultusunda olduğu söylenebilir. Evrimciler, kültürel farklılıkların sebebinin evrim ile açıklamaktadırlar. Yayılmacılar, keşif ve icatların bir toplumda yer aldığını sonra komşuluklar aracılığı ile yayıldığını ileri sürmektedirler. Fonksiyonalistler, toplumu organizma gibi düşünmüşlerdir. Strüktüralistler, sosyal yapı ve kültür belirleyiciliğine değinmişlerdir (Yazıcı, 2018).

Malinowski tarafından kültürel performans ve insani ihtiyaçlar arasındaki ilişki işlevsel analiz olarak adlandırılmaktadır. Öyle ki; İnsani ve ruhani çok karmaşık içerikleri olan kültür, aslında birçok sorunla baş etme biçimi olarak ele alınabilir. Sorunlar genellikle ihtiyaçlardan hareketle ortaya çıkmaktadır. Ve çevre bu bağlamda insanın dostudur da düşmanıdır da. Biyolojik temellere bakıldığında insanın organizma olarak hayatta kalmak, soyunu devam ettirmek varlığını sürdürmek durumları ile karşılaşılır. İnsanın el becerisi ve ürettikleri ona ikinci bir çevre sunmaktadır denilebilir. İnsanın en temel ihtiyaçlara karşılık gelen çözümleri her kültürde yerini almıştır. Başka bir deyişle örneklendirmek gerekirse; beslenme, üreme ve sağlıkla ilgili ihtiyaç sorunsalı çözümlenmeye muhtaçtır. Açıkça gözlemlenen her kültürün yenilenen ihtiyaçlara rağmen kültürel aktarımı devam ettirmesidir. Bu konuda eğitsel ve yönetsel bir tutum olmalıdır. Yardımlaşmanın özde olduğu kültürel süreçlerin yasa ve düzen ile kalıcılığı sağlanabilir. Bu süreçte insanların örgütlenmesinin önemi büyüktür; temel unsurlar

evrenselliğini özgünlüğünü ancak örgütlü gruplar aracılığı ile yapı olarak koruyabilmişlerdir (Malinowski, 2016).

Tablo 2.1 *Malinowski Kültürel Tepkiler Ve Temel İhtiyaçlar Eşleştirmesi*

<i>İhtiyacın Temeli</i>	<i>Eylemlere Dönüştürmüş İhtiyaçlar</i>
Temel İhtiyaçlar	Kültürel İhtiyaçlar
1. Metabolizma	1. Beslenme
2. Üreme	2. Akrabalık
3. Bedensel Rahatlık	3. Barınma
4. Güvenlik	4. Korunma
5. Hareket	5. Faaliyetler
6. Büyüme	6. Eğitim
7. Sağlık	7. Temizlik

Bu tablo Malinowski Kültürel Tepkiler Ve Temel İhtiyaçlar Eşleştirmesinden yararlanılarak oluşturulmuştur. (Malinowski, 2016, S.88)

Tablo 2.1. e göre, temel ihtiyaçların toplumlarda oluşturabileceği kültür yansımalarının örneklerine dair açıklamalar ifade edilmiştir;

1.Madde: Açlık susuzluk gibi metabolizmayı ilgilendiren ihtiyaçlara karşılık beslenme davranışı ortaya çıkmıştır. Beslenme kültür olarak değerlendirildiğinde yemek zamanları, bitkisel ve hayvansal gıda tüketimleri gibi farklılıklar olabilmektedir. Her bir toplum bu ihtiyaca özgün tepkiler olarak yeme içme kültürünü inşaa etmişlerdir.

2.Madde: Üreme ihtiyacı evlilikleri ve akrabalıkları oluşturmaktadır. Bu işlemlerin nasıl ve ne şekilde olması gerektiği birçok toplumda düğün ve nikâh merasimleri ile düğüne özel adetler olarak ortaya çıkmıştır.. Kız isteme adetleri, kına gecesi ve diğer düğün eğlenceleri bu grupta sayılabilir. İhtiyaç aynıdır. Uygulamalar ise toplumdan topluma benzer veya farklı olabilmektedir.

3.Madde: Bedensel rahatlık ve uyku dinlenme ihtiyacına karşılık gelen kültürel tepki evler ve mimari yapılar olabilmektedir. Özellikle iç mekân tasarımları ve evin yapımında kullanılan malzeme de kültürü yansıtmaktadır. Bu maddeyi incelerken farklı ekonomik etkileri

sabit kabul etmek yerinde olacaktır. Çünkü mimari alana etki eden birçok unsur bulunmakla birlikte kapsamlı bir konudur. Ayrıca coğrafya iklimde birçok alanda kültüre etki eden bir unsur olarak sayılabilir. Yine de kültürelliği destekleyen örnekler mevcuttur. Uyku zamanlarına; Akdeniz ve Güney Amerika ülkelerinde sıcaklıktan dolayı saat 14.00 ile 16.00 arası öğle uykusu diye tabir edilen siesta (dinlenme) yapmaları örnek verilebilir. Çocuk uyutma metotlarına; Japonya’ da annelerin çocukların yanında uyuması veya Japon işçilerin ‘inemuri yapması’ (uykulu ama çalışıyor) olmasının hoş karşılanması örnek verilebilir. Uyku öncesi hazırlıklar ile masal anlatı geleneği geleneksel ve kültürel tepkilerdir.

4.Madde: Güvenlik ihtiyacı korunma, ait olma, sosyal anlamda yeterli koşulları oluşturma olarak ele alınabilir. Doğal afetlerden korunma da tehlikelere karşı hatta savaşımlara savunma da bu bağlamda ele alınabilir.

5.Madde: Hareket- faaliyet dürtüsüne karşılık gelen tepkiler iş ve uğraşlar olabilmektedir. Yine bu tepkiler, meslekler, zanaatlar, sanatlar, ekonomik sonuçları da olabilen aktif işlemler ve iş organizasyonlarıdır.

6.Madde: Büyüme gelişimsel ihtiyacına karşılık gelen kültürel tepki eğitim ve kültürlemedir.

7.Madde: Sağlık sürecini sağlayabilmenin kültürel tepkisi temizlik olarak ortaya çıkmaktadır.

Günümüzdeki kullanımları ile kültürün ilk dört tanımı; İlk anlamı: “Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü; hars, ekin”. İkinci anlamı: “Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü”. Üçüncü anlamı: “Muhakeme, zevk ve eleştirme yeteneklerinin öğrenim ve yaşantılar yoluyla geliştirilmiş olan biçimi; irfan”. Dördüncü anlamı: “Bireyin kazandığı bilgi” şeklindedir (TDK, 2025).

Bu çalışmada daha çok TDK’nin kullandığı ikinci tanım olan “Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü” ifadesi üzerinden kültür kavramı ele alınmıştır.

Dünyada tüm toplumların aynı kültürde olmaları beklenen bir durum değildir. Farklılıklar zenginlik olarak açıklanabilir. Kültürel çatışmaları, toplumlar ‘acı tecrübe’ olarak deneyimlemiştir. Evrensellik kaygıları ile kendi kültürünü tamamen terk eden milletler ise

tarih sahnesinden silinebilirler. Gerçekte toplumsal düzene etki eden huzursuzluklar ve olayların temelinde kültürel olarak kendi kültürel bağını kaybetmiş olmak ve yeni bir kültürü özümseyememe olabileceği varsayılabılır. Bunun için “ kendi yürüyüşünü terk etti başkasının yürüyüşünü de öğrenemedi” ibaresi kullanılmıştır (Alakuş, 2004). Aydınların gelişen ve değişen dünyada sağlam değişmeyecek bir milli kültür oluşturabilmeleri görüşü üzerine düşünceler mevcuttur (Yılmaz, 2024).

Kültür, insanoğlunun tek başına değil de ait olduğu toplum içinde; bilgiyi, inancı, sanatı, töreyi, yasayı, görenekleri ve tüm diğer yetenekleri ile alışkanlıkları edinmesidir. Edinilen bu toplam kültürü oluşturur (Tylor, 2016).

Kültür farklı anlamlarına rağmen içinde insan ürünü süreçler barındıran bir yapıdır. İnsanoğlu ilk çağlarından itibaren farklı durumlar ile baş etme metotları geliştirmiştir. İnsanı kültür oluşturmaya iten sebepler kimi zaman açlığı, kimi zaman giyinme ihtiyacı, kimi zaman korkuları ve inanışları olabildiği gibi bazen de entelektüel istekleri, devinimsel dürtüleri olabilmektedir. İnsanoğlu bir probleme kültürel tepki olarak bazen performans bazen de ürün ortaya koymuştur. Bu sebeple her bir coğrafyadaki kültürler emek sonucudur. Bu araştırma özellikle de ‘somut olmayan kültürel miras’ diye tabir edilen insandan sonra madde olarak kalamayan, insan emeğinin kültürel görünürlüğü ile ilgilidir. Kültür devamlılığı ancak insan eliyle olabildiğinden kültürel aktarıma dikkat çekmek ve farkındalık önemlidir. Bu çalışma sosyal bilgiler dersi vesilesiyle hem de uygulamalı ve etkinliklerle desteklenmiş modern öğretim metotlarıyla planlı şekilde kültürel mirasın korunması esasına dayanmaktadır.

2.2. Kültürel Miras

Birey doğduğu andan itibaren etrafında şekillenen kültür ile biçimlendiği belirtilir. Yaşadığı toplumun hayat tarzını öğrenmesi; sosyologların ‘sosyalleşme’, antropologların ‘kültürleme’ dediği bu durumun kültürel aktarımı da içerdiği söylenilmektedir. Kültür aktarımının ilk olarak aile kurumunda başladığı ve diğer kurumlara dâhil olduğu sürece devam edeceği belirtilir. Öğretilenler adetlerin, gelenek ve görenekler olduğu belirtilir. Bir âdet kalıplaşırse görenek oluşmakta, görenek eğer nesilden nesile aktarılıyor ise gelenek adını almaktadır denilmektedir. Gelenek ve göreneğin amacı olarak ise topluluğun yaşatılması ve devamlılığının sağlanması esası vurgulanmaktadır. Bu sebeple kültürü bir miras olarak kabul etmenin yerinde olacağı belirtilmektedir (Erdentuğ, 1986). Kültürel miras eğitiminin değişim

ve süreklilik kavramlarını besleyerek; çocukların kültürün devamlılığını ve kültüre bağlılığını anlamalarına yardımcı olacağı belirtilmektedir (Çulha Özbaş, 2009).

Şeker (2014) Singapur' un yıllar içinde eğitimde hızlı yükselişinin tesadüf olmadığı görüşünü Singapur'da eğitime yapılan yatırımlar ve emek ile bağlamıştır. Ayrıca politik olarak halkın geleceğinin inşası için çok çaba gösterilmesi ise yönetimlerinin bu konudaki yorumu olarak ele alınmıştır. Torun (2010) ülkelerin müfredatlarını yıl yıl değişimlerini ve son gelinen noktada özellikle İngiltere'ye bakıldığı zaman ulusal programın toplumun kolektif bilincini oluşturmakta etkililiği olduğu söylenebilir. Ders kitaplarının etkisi ve kimlik ile ilgisi; bellek inşasının kimlik inşası için çok büyük önem taşıdığı, kolektif kimliği elde etmek için kolektif bir bellek yaratmak gerekliliğinin olduğu bununda 'tarih yazmak' olacağı, kolektif kimlik için gerekli sembollerin, törelerin, eserlerin...kolektif bellekte saklı olması ile ifade edilmektedir. Rescher, Alman Kültürel Miras Koruma Vakfının ulusal boyutta bir program uygulandığını ve gençlere ulaşmak onların yaşamlarına etki eden hikâyelere dokunmak, geçmiş ve gelecek arası aktarım ile kültürel mirasın korunmasını sağlamak adına okul müfredatlarına 'kültürel mirası koruma' yı eklemeyi önermektedir. Ayrıca bu amaçla finansman ve personel desteği ile birlikte düzenli toplantılar düzenlendiğini ve katılımcılar ağı oluşturulduğunu, internette bir erişim platformu ile pedagojik malzeme sağladıklarını ifade etmektedir (Silier, 2011).

Yıllar içinde toplumların kültür aktarımına ve etkililiğine bakıldığı ancak başarı gösterilemediğinin ortaya çıkışı ile UNESCO devreye girmiş ve unsurlar belirlenmiştir. Bu sebeple normal hayat seyri içinde zaman ve değişiminde etkisi ile kültürel unsurlar yok olabilmektedir. İnsanlığın, somut ve somut olmayan kültürel mirası, koruması gerekliliği fark edilmiştir. Farkına varılmasının deneysel bilim amacıyla ve bu amaçla insanlığın sorduğu sorularla ortaya çıktığı söylenebilir. Çok farklı bilimlerin verilerinin kaybolması diye belge olarak toplanması söz konusudur. Böylece insanlığın 'kendi kültür kökleri' ile yeni kimliklerini inşa etmekte uygulamalar önemli bir düşünce olarak ortaya çıkmaktadır (Oğuz, 2021).

Kültürel miras, kimi zaman insan eliyle inşaa edilmiştir, kimi zaman insan zihniyle kurgulanmıştır. Ancak geçmişten geleceğe aktarılan ve değerleri de içeren bir yapısı vardır. Bu değerler sebebiyle insanlık tarihinin ortak mirasıdır denilebilir. Somut kültürel miras ve somut olmayan kültürel miras olarak ikiye ayrılmaktadır.

2.2.1. Somut Kültürel Miras

Somut kültürel miras; tarihi veya kültürel yapıları, kültürel objeleri, kültürel heykel ve tarihi belgeleri içerebilir. Yapı için; kaleler, saraylar, evler, camiler, köprüler, çeşmeler, köşkler, kervansaraylar, şifahaneler, külliyeleler, kapılar, antik kent ve kalıntıları örnek verilebilir. Kültürel objeler; savaş araç gereçleri, yemek araç gereçleri, herhangi bir ritüele ait araç gereçler olabildiği gibi para, kişisel bir kıyafet, ayna veya bir kalem dahi olabilir. Heykel, farklı dönemleri yansıtan gerek arkeolojik kazılarda bulunan gerekse açık havada bulunan somut figür kalıntıları olabilmektedir. Tarihi belgeler çeşitli olmakla birlikte taşta yazılmış bir antlaşma, bir günlük, bir fotoğraf bile olabilmektedir. Yine somut kültürel miras taştan, ahşaptan, camdan, topraktan veya değerli bir madenden olabilmektedir.

Tablo 2.2 UNESCO Dünya Miras Listesi'nde Türkiye Somut Kültürel Mirasları*

Türkiye Somut Kültürel Miraslar	Tescil Tarihi
İstanbul'un Tarihi Alanları	[1985]
Divriği Ulu Camii Ve Darüşşifası (Sivas)	[1985]
Hattuşa (Boğazköy) - Hitit Başkenti (Çorum)	[1986]
Nemrut Dağı (Adıyaman - Kahta)	[1987]
Xanthos-Letoon (Antalya - Muğla)	[1988]
Safranbolu Şehri (Karabük)	[1994]
Troya Arkeolojik Alanı (Çanakkale)	[1998]
Edirne Selimiye Camii Ve Külliyesi (Edirne)	[2011]
Çatalhöyük Neolitik Alanı (Konya)	[2012]
Bergama Çok Katmanlı Kültürel Peyzaj Alanı (İzmir)	[2014]
Bursa Ve Cumalıkızık: Osmanlı İmparatorluğunun Doğuşu (Bursa)	[2014]
Diyarbakır Kalesi Ve Hevsel Bahçeleri	[2015]
Efes (İzmir)	[2015]
Anı Arkeolojik Alanı (Kars)	[2016]
Afrodisias (Aydın)	[2017]
Göbeklitepe (Şanlıurfa)	[2018]
Arsilantepe Höyüğü (Malatya)	[2021]
Gordion (Ankara)	[2023]
Anadolu'nun Orta Çağ Dönemi Ahşap Hipostil Camiileri	[2023]
Göreme Milli Parkı Ve Kapadokya (Nevşehir)	[1985]
Pamukkale-Hierapolis (Denizli) [1988]	[1988]

*Bu tablo UNESCO listelerinden yararlanılarak oluşturulmuştur. Bağlantı -5, (2025).

Tablo 2.2. ye göre, Türkiye'ye ait UNESCO Dünya Mirası Listesinde yer alan 21 somut kültürel miras ögesi bulunmaktadır. Somut kültürel miras öğelerinin, gerekli tedbirler alındığı sürece, her daim insana ihtiyacı olmadan da devamlılığı sağlanabilir. Somut kültürel miras ögesi bir yapı, diğer kültürel öğelere göre uzun süre çevresel koşullara hatta afetlere dayanabilir veya varlığını koruyabilir.

2.2.2. Somut Olmayan Kültürel Miras

Somut olmayan kültürel miras, yaşatılması için insana ihtiyaç duyan kültürel öğelerden oluşmaktadır. İnsan eliyle bir kilimin dokunması, bir taşın işlenmesi, ahşabın şekillenmesi veya bir yiyecek içecek somut olmayan kültürel miras olabilmektedir.

“Kısa adı UNESCO olan Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu’nun Paris’te 29 Eylül-17 Ekim 2003 tarihleri arasında toplanan 32.Genel Konferansı, 17 Ekim 2003 tarihinde “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi”ni kabul etmiştir. Sözleşme, TBMM’nin 19.01.2006 tarihli oturumunda oy birliği ile kabul edilmiş, “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun” (No: 5448) 21 Ocak 2006 tarih ve 26056 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve Türkiye’nin taraf olma süreci 27 Mart 2006 tarihinde tamamlanmıştır. Sözleşmenin 16. 17. ve 18. Maddelerine göre oluşturulan Somut Olmayan Kültürel Miras Listeleri bulunmaktadır ve bu listelerin adları şunlardır:

1. *İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsilî Listesi*
2. *Acil Koruma Gerektiren Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi*
3. *Korumanın İyi Uygulamaları Kaydı*

Türkiye’nin ilk yazımları Hükûmetler Arası Komite’nin 2008 yılında İstanbul’da gerçekleşen Üçüncü Olağan Toplantısı’nda daha önce ilan edilen Başyapıtların 16. Madde kapsamındaki Somut Olmayan Kültürel Miras Temsilî Listesine alınmasıyla gerçekleşmiştir.” Bağlantı -6 (2025).

Somut Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM) UNESCO’ya göre; topluluklar, gruplar ve kimi durumlarda bireyler, kültürel miraslar ve bu mirasların bir parçası olarak tanımlanabilen uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve ilgili araçlar, gereçler ve kültürel mekânlar biçiminde tanımlanmaktadır. *Bağlantı – 7 (2025).*

Kuşaktan kuşağa aktarılan mirasların, toplulukların ve grupların çevreleriyle, doğayla ve tarihleriyle etkileşimlerine bağlı olarak, sürekli biçimde yeniden yaratıldığını ve bu onlara kimlik ve devamlılık duygusu verdiğini; böylece kültürel çeşitliliğe ve insan yaratıcılığına duyulan saygıya katkıda bulunduğuna değinilir.” *Bağlantı -8 (2023).*

Tablo 2. 3. UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Türkiye Temsilî Listesi*

Türkiye Somut Olmayan Kültürel Miraslar	Tescil Tarihi
1. Meddahlık Geleneği	(2008)
2. Mevlevi Sema Törenleri	(2008)
3. Âşıklık Geleneği	(2009)
4. Karagöz	(2009)
5. Nevruz	(2009)
6. Geleneksel Sohbet Toplantıları	(2010)
7. Alevi-Bektaşî Ritüeli Semah	(2010)
8. Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali	(2010)
9. Geleneksel Tören Keşkeği	(2011)
10. Mesir Macunu Festivali	(2012)
11. Türk Kahvesi ve Geleneği	(2013)
12. Ebru: Türk Kâğıt Süsleme Sanatı	(2014)
13. İnce Ekmek Yapımı ve Paylaşımı Geleneği	(2016)
14. Geleneksel Çini Sanatı	(2016)
15. Bahar Bayramı Hıdırellez	(2017)
16. Dede Korkut-Korkut Ata Mirası: Kültürü, Efsaneleri ve Müziği	(2018)
17. Geleneksel Türk Okçuluğu	(2019)
18. Minyatür Sanatı	(2020)
19. Geleneksel zekâ ve strateji oyunu: Togyzqumalaq, ToguzKorgool, Mangala / Göçürme	(2020)
20. Hüsn-i Hat, Türkiye’de İslam Sanatında Geleneksel Güzel Yazı	(2021)
21. Çay Kültürü: Kimlik, Misafirperverlik ve Toplumsal Etkileşim Sembolü	(2022)
22. İpek Böcekçiliği ve Dokuma için İpeğin Geleneksel Üretimi	(2022)
23. Nasreddin Hoca/Molla Nesreddin/Molla Ependi/Apendi/AfendiKozhanasyr Fıkra Anlatma Geleneği	(2022)
24. Təzhib/Tazhib/Zarhalkori/Tezhip/Naqqoshlik	(2023)
25. İftar/Eftari/İftar/İftor ve Sosyo-Kültürel Gelenekleri	(2023)
26. Balaban/Mey Zanaatkârlığı ve İcra Sanatı	(2023)
27. Sedef Kakma İşçiliği	(2023)
28. Geleneksel Gayda/Tulum Yapımcılığı ve İcrası	(2023)
UNESCO Acil Koruma Gerektiren Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi	
1. Isık Dili	(2017)
2. Geleneksel Ahlat Taş İşçiliği	(2022)
3. Zeytin Yetiştiriciliği ile İlgili Geleneksel Bilgi, Yöntem ve Uygulamalar	(2023)

*Bu tablo UNESCO listelerinden yararlanılarak oluşturulmuştur. Bağlantı -3 (2025).

Tablo 2.3. te UNESCO’nun yayımladığı İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsilî Listesinde Türkiye’ye ait 28 unsur; Acil Koruma Gerektiren Somut Olmayan Kültürel Miras Listesinde 3 unsur bulunmaktadır.

Wulong (2023a) SOKÜM’ n temel anlamını; deneyim birikimi, becerilerin geliştirilmesi ve sanat sergileme olarak ele almaktadır. Lenzerini (2011) SOKÜM’ n, kültürel insan haklarının bileşen ve yaratıcılık bakımından bireysel ve kolektif haklarının fiilen gerçekleştirilmesinin ve kullanılmasının sağlanmasında temel bir  n koşulu temsil ettiğini belirtir. Yıllar içinde toplumların kültür aktarımına ve etkililiğine bakıldığı ancak başarı g sterilemediğinin ortaya  ıkı ı ile UNESCO’ nun devreye girdiği ve unsurların belirlendiği söylenebilir. Bu sebeple normal hayat seyri içinde zaman ve değişiminde etkisi ile kültürel unsurlar yok olabilmektedir (Oğuz, 2021). Kültürel mirası bu tehlikeden koruyabilmek için gelecek kuşaklara kültürel mirası koruma ve ya atma bilincinin aktarılması gerekmektedir.

2.3. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Somut Olmayan Kültürel Mirasın Yeri

Öcal (2016) üniversitelerin özellikle eğitim fakültesi sosyal bilgiler öğretmenliği bölümüne kültürel miras öğretiminde önemli sorumluluklar düştüğü belirtmektedir. Sosyal bilgiler programı ve ders kitaplarının bu konudaki vurgusuna değinilmekte hatta üniversitede sadece ‘kültür ve miras’ adında zorunlu bir ders olmasının gerekliliğini ifade etmektedir.

7. sınıf öğrencileri ile uygulamalı etkinlikleri içeren bu çalışmada öğrencilerin aktif katılımı, okul dışı etkinliklere çok yer verilmesi, öğrenciden öz değerlendirme ve dönüt alınması, birçok disiplin ile aynı anda köprü kurması, daha çok etkinlik temelli öğretim yenilenen Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (SBDÖP) kapsamında da rastlanılan öğrenme durumlarıdır. Öğretim yöntem ve teknikleri ile öğrenme süreçleri bakımından eski programda bulunmayan kimi noktaların çalışmanın uygulamalarına benzer öğrenme çıktılarına yeni müfredatta rastlamak mümkündür.

MEB 2018 yılı SBDÖP ve 2024 yılı SBDÖP incelendiğinde SOKÜM’e özel amaçlar ve kazanımlarda yer verildiği görülmüştür. Çalışmanın gerçekleştiği tarihte 2018 programı yürürlükte olmakla birlikte 2024 programı kademeli olarak uygulanmaya başlanmıştır. 2024-2025 eğitim öğretim yılında sadece 5. sınıflar düzeyindeki derslerde yeni müfredata geçiş yapılmıştır. Çalışmanın gerçekleştiği zaman aralığı 2023-2024 eğitim öğretim yılı olması sebebiyle 2018 SBDÖP geçerlidir. Hem 2018 hem de 2024 programlarının ayrıntılarına çalışmada yer vermek yerinde olacaktır. Bu nedenle bu başlık altında her iki programda yer alan SOKÜM unsurlarına ilişkin bilgiler/içerikler/unsurlar belirlenmiş ve açıklanmıştır.

2.3.1. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Somut Olmayan Kültürel miras

Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul Ve Ortaokul 4, 5, 6 Ve 7. sınıflar İçin) içerisinde Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın Özel Amaçlarından 4. madde kültürel miras ile ilgilidir. Amaç; 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu Türk Millî Eğitimi’nin Genel Amaçları ve Temel İlkelerine dayandırılmış “*Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin; Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri*” şeklinde ifade edilmiştir. Bu doğrultuda sosyal bilgiler programının özel amaçlarından bazıları şu şekildedir: “*Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan,*

sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmeleri; Millî, manevi değerleri ile evrensel değerleri benimseyerek erdemli insan olmanın önemini ve yollarını bilmeleri” MEB Sosyal Bilgiler Öğretim programında 7 öğrenme alanı belirlenmiştir. Bunlardan bir tanesi de ‘Kültürel Miras’tır. Bu Alana ilişkin temel kazanımlar 4. sınıfta 4, 5. 6.ve 7. sınıflarda 5 adet olarak belirtilmiştir. (MEB 2018).

Kültürel miras öğrenme alanı açılımı ise şu şekildedir : “*Temelde tarih odaklı olan bu öğrenme alanı kültür ve kültürel mirası ön plana çıkaran bir yapıya sahiptir. Türk kültürünü oluşturan temel öğelerden hareketle kültürün korunması ve geliştirilmesini sağlayacak bir millî bilincin oluşturulmasını amaçlamaktadır. Böylece öğrenciler kültürel öğelerin, bir toplumu diğer toplumlardan ayıran özellikler olduğunu kavrayacaktır. Bunun yanında kültürümüzün dünya kültürel mirasının renklenmesine ve zenginleşmesine katkı sağladığı kavratılır* ” (MEB 2018).

Tablo 2.4. 2018 SBDÖP Kültür Miras Öğrenme Alanı 4. Sınıf Kazanımları*

4. SINIF KAZANIM
1. Sözlü, yazılı, görsel kaynaklar ve nesnelerden yararlanarak aile tarihi çalışması yapar.
2. Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir.
3. Geleneksel çocuk oyunlarını değişim ve süreklilik açısından günümüzdeki oyunlarla karşılaştırır.
4. Millî Mücadele kahramanlarının hayatlarından hareketle Millî Mücadele’nin önemini kavrar.

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur (MEB, 2018).

Tablo 2.4. te öğrencilerin aile tarihi çalışmalarında sözlü yazılı ve görsel kaynak kullanması belirtilmiştir. Milli kültür öğeleri konusunda yakından uzağa bir yol izlenmiştir. Değişim açısından; çocuk oyunlarının kıyası, bazen yıllar önceki oyunların hala oynanıyor olması bazen de artık kaybolmuş oyunlar ile kültürel aktarıma dikkat çekilebilir. Son kazanımda ise Milli Mücadele tarihine vurgu yapılmaktadır.

Tablo 2.5. 2018 SBDÖP Kültür Miras Öğrenme Alanı 5. Sınıf Kazanımları*

5. SINIF KAZANIM

1. Somut kalıntılardan yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder.
2. Çevresindeki doğal varlıklar ile tarihî mekânları, nesneleri ve eserleri tanıtır.
3. Ülkemizin çeşitli yerlerinin kültürel özellikleri ile yaşadığı çevrenin kültürel özelliklerini karşılaştırarak bunlar arasındaki benzer ve farklı unsurları belirler.
4. Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki rolünü analiz eder.
5. Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihî gelişimini değerlendirir.

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur (MEB, 2018).

Tablo 2.5. te özellikle somut kültürel miras üzerinde durulmuştur. Temel kültürel miras kavramları verilmiştir. Muhakeme yeteneği gerektiren örnekler ile benzerlik ve farklılıklara yer verilmiştir. Kültürel öğelerin toplumsal yansıması ve önemine değinilmiştir. Günümüzden hareketle devamlılığı algılamak sağlanmaya çalışılmıştır.

Tablo 2.6. 2018 SBDÖP Kültür Miras Öğrenme Alanı 6. Sınıf Kazanımları*

6. SINIF KAZANIM

1. Orta Asya’da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasi, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.
2. İslamiyet’in ortaya çıkışını ve beraberinde getirdiği değişimleri yorumlar.
3. Türklerin İslamiyet’i kabulleri ile birlikte siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri fark eder.
4. Türklerin Anadolu’yu yurt edinme sürecini XI ve XIII. yüzyıllar kapsamında analiz eder.
5. Tarihî ticaret yollarının toplumlar arası siyasi, kültürel ve ekonomik ilişkilerdeki rolünü açıklar.

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur (MEB, 2018).

Tablo 2.6. da kültürel özelliklere ilişkin çıkarım yapılması istenmektedir. Öncelikle Türkler’ in İslamiyet’i kabulü ve Anadolu’nun Türkleşmesi süreçleri milletlerin kültürlerini yansıtmaya süreçleriyle ilgili olması hasebiyle kültürleşme** örnekleridir.

**Kültürleşme: İki kültürün karşılıklı birbirini etkilemesidir.

Tablo 2.7. 2018 SBDÖP Kültür Miras Öğrenme Alanı 7. Sınıf Kazanımları*

7. SINIF KAZANIM

1. Osmanlı Devleti'nin siyasi güç olarak ortaya çıkış sürecini ve bu süreci etkileyen faktörleri açıklar.
2. Osmanlı Devleti'nin fetih siyasetini örnekler üzerinden analiz eder.
3. Avrupa'daki gelişmelerle bağlantılı olarak Osmanlı Devleti'ni değişime zorlayan süreçleri kavrar.
4. Osmanlı Devleti'nde ıslahat hareketleri sonucu ortaya çıkan kurumlardan hareketle toplumsal ve ekonomik değişim hakkında çıkarımlarda bulunur.
5. Osmanlı kültür, sanat ve estetik anlayışına örnekler verir.

* Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. Bağlantı- 9 (2023).

Tablo 2.7. de öğrencilerin eğitim öğretim sonunca ulaşması istenen hedef davranışlar açıklamak, analiz, kavrama ve çıkarımda bulunma olarak verilmiştir. Tarih bilimine geniş yer verilmiş özellikle kronolojik sıralama becerisi ile Osmanlı Devleti kuruluşundan yıkılışına kadar hem siyasî, dinî, ekonomik hem de kültürel olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda kuruluş yılları kültürel etkinliği ile yükseliş dönemi ve son dönemleri farklılık göstermekle birlikte siyasî güç oluşunun sanatına ve eserlerine yansımalarına kültürel miras açısından değerlendirilerek kazanım gerçekleştirilebilmektedir.

Sosyal bilgiler dersinin amaçlarından hareketle iyi vatandaş birçok özelliğinin yanında çoğu zaman evrenseli anlayan takip eden ancak merkezde ulusal değerlerine sahip çıkan bireylerdir. Sosyal bilgiler değerleri de korumaya yöneliktir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda Değerler Eğitimi Bölümünde yer alan değerler şu şekildedir: “1. Adalet 2. Aile birliğine önem verme 3. Bağımsızlık 4. Barış 5. Bilimsellik 6. Çalışkanlık 7. Dayanışma 8. Duyarlılık 9. Dürüstlük 10. Estetik 11. Eşitlik 12. Özgürlük 13. Saygı 14. Sevgi 15. Sorumluluk 16. Tasarruf 17. Vatanseverlik 18. Yardımseverlik” (MEB 2018). Popüler kültürün etkisi ve yayılma araçları göz önüne alındığında; Somut Olmayan Kültürel Miras bu noktada oldukça önemlidir.

Sosyal bilgiler dersi öğretim programının uygulanmasında dikkat edilecek hususlar araştırmanın içeriğini tasarlarlarken yol gösterici olmuştur: “*Sosyal Bilgiler öğretiminde okul dışı*

ortamlardan da faydalanmaya önem verilmelidir. Bu çalışmalar okulun yakın çevresinden (okul bahçesi gibi) pazaryerine, resmî dairelere, fabrikalara, sergilere, arkeolojik kazı alanlarına, atölyelere, müzelere ve tarihî mekânlara (tarihî yapılar, anıtlar, müze-kentler, savaş alanları, sanal müze gezisi vb.) yönelik olabilir. Ayrıca uygun konularda sözlü tarih ve yerel tarih çalışmaları da yapılmalıdır. Ve efsane, destan, masal, atasözü, halk hikâyesi, türkü ve şiir gibi türlerden yararlanılarak Sosyal Bilgiler dersi edebî ürünlerle desteklenmelidir. Öğrenciler; konuları sevdirecek roman, tarihî roman, hikâye, hatıra, gezi yazısı ve fıkra gibi edebî ürünler okumaya teşvik edilmelidir. Ayrıca uygun görülen kazanımlar resim, musiki, minyatür, gravür, hat, heykel, mimari, tiyatro, sinema gibi geleneksel veya modern sanat ürünleriyle desteklenmelidir.”(MEB, 2018). SOKÜM kavramının yaşatılması için tanıtılması, etkinliklerle uygulanması ve öğrencilerin konuya ilişkin farkındalıklarını bilmek bu konudaki çalışmalar için önemlidir.

2.3.2. 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Somut Olmayan Kültürel Miras

Sosyal bilgiler dersinin iyi vatandaş yetiştirme amacını disiplinler arası ve bütünleştirilmiş olarak yerine getirdiği söylenebilir (Yeşilbursa ve Çiçek, 2020). Sosyal bilgiler; sosyal bilimleri, iyi vatandaşlığı, yansıtıcılığı bünyesinde barındırdığı sürece değişen ve gelişen dünyada konularını güncelleyerek öğrencilere ulaşan önemli bir ders olmaya devam edecektir.

Sosyal Bilgiler dersinin temel yaklaşımı ve özel amaçları arasında değişen ve gelişen dünyada öğrencileri toplumsal konular karşısında ihtiyaç duyulabilecek beceriler ile donatmak vardır. ‘Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’ bütüncül bir yapıya sahiptir. Konuların sadeleştirildiği, yatay-dikey eksenle etkileşimli yapıda, taksonomi ve hiyerarşik yapı yerine daha çok becerilerin etkileşimini temel alan içerikte olduğu söylenebilir. Toplumsal faaliyetlerin yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde disiplinler arası etkileşimli öğrencilere ulaşması istenen değişim sürekliliği becerilere yansıtmak öncelenmiştir (MEB, 2024).

“Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilere kavramsal beceriler (temel, bütünleşik, üst düzey düşünme), alan becerileri (zamanı algılama ve kronolojik düşünme, kanıta dayalı sorgulama ve araştırma, tarihsel empati, değişim ve sürekliliği anlama vb.), sosyal ve duygusal öğrenme becerileri (benlik, sosyal yaşam, ortak/birleşik), okuryazarlık becerileri (bilgi, dijital, finansal, görsel, kültür, vatandaşlık, veri, sürdürülebilirlik, sanat), eğilimler (benlik, sosyal, entelektüel) ve değerlerin (adalet, aile bütünlüğü, çalışkanlık, dostluk, duyarlılık, özgürlük, sorumluluk, vb.) kazandırılması amaçlanmaktadır. Program içerisinde günlük yaşam ile köprü kurulması ve öğrencilerin gerekli becerileri gerçek yaşamla bağlantılı bir şekilde deneyimleyerek edinmeleri amaçlanmıştır” (MEB, 2024).

Kültürel Miras toplumların kimlikleri için önemli bir kavramdır. Sosyal Bilgiler Dersi kültür aktarımında her zaman önem arz ettiği belirtilmektedir. Günümüz dünyasında yaşanan teknolojik gelişmelerin ve buna bağlı ortaya çıkan toplumsal dönüşümlerin sosyal bilgilerin kapsamını sürekli genişletmekte olduğunu, sosyal bilgilerin odağında bulunan değişmez unsurların ise bir toplumu oluşturan ve gençliğe aktarımı hususunda oldukça önemli kabul edilen bilgi ve değerlerin yanı sıra, bireyi toplumsal sistem içerisinde var edecek ve onu etkili kılacak vatandaşlık bilgisi ile mümkündür denilebilir (Gürel ve Çetin, 2018).

Sosyal Bilgiler dersinde içerik çerçevesi başlığında 6 öğrenme alanı belirlenmiştir. Bu alanlardan kültürel miras ile ilgili olanı “Ortak Mirasımız” öğrenme alanıdır. “Ortak Mirasımız

öğrenme alanında; oyun ve oyuncak tarihi, aile tarihi, ortak kültürel mirasımız, Anadolu'nun ilk yerleşim yerlerindeki sosyal yaşam, Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak kültürel mirasa katkıları üzerinde durulmuştur. Türkistan coğrafyasında kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkılarına, İslamiyet'in kabulüyle Türk sosyal ve kültürel hayatında yaşanan değişimlere, Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecine, Osmanlı Devleti'nin bir cihan devleti hâline gelmesinde etkili olan politikalara, değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uygulamaya koyduğu yeniliklere ve Osmanlı kültür ve medeniyetine değinilmiştir”(MEB, 2024).

“Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda adalet, aile bütünlüğü, çalışkanlık, dostluk, duyarlılık, dürüstlük, estetik, mahremiyet, merhamet, mütevazılık, özgürlük, sabır, sağlıklı yaşam, saygı, sevgi, sorumluluk, tasarruf, temizlik, vatanseverlik ve yardımseverlik olmak üzere millî, manevî ve bunlarla uyumlu evrensel değerlere yer verilmiştir. Söz konusu değerler uygun içerik, materyal ve yöntemlerle desteklenerek öğretim uygulamaları ile bütünleştirilmelidir.”(MEB, 2024).

“Sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin bilgi teknolojilerinde ve yaşam koşullarında meydana gelen değişimlere ayak uydurabilmeleri bağlamında ihtiyaç duyacakları birtakım sosyal yaşam becerilerinin geliştirilmesi amacı güdülmektedir. Bu amaçla Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yeni durumlara uyum sağlamayı, değişimi fark etmeyi ve gelişen teknolojik yenilikleri günlük hayatta uygulamayı sağlayan okuryazarlık becerilerine de yer verilmiştir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda öğrencilerin vatandaşlık okuryazarlığı, bilgi okuryazarlığı, görsel okuryazarlık, dijital okuryazarlık, sanat okuryazarlığı, **kültür okuryazarlığı**, sürdürülebilirlik okuryazarlığı, finansal okuryazarlığı ve veri okuryazarlığı becerilerine yer verilmiştir. Öğretim uygulamalarında söz konusu okuryazarlık becerilerinin desteklenmesi için öğrencilere farklı fırsatlar sağlanmalıdır.” (MEB, 2024).

“Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na ilişkin öğrenme yaşantılarında gözden kaçırılmaması gereken bir diğer husus içeriğe uygun olacak biçimde değerlerin dâhil edilmesidir. Bu bağlamda öğrencilerin değerleri içselleştirebilmeleri için değerlere uygun davranış geliştirebilecekleri yaşantılar oldukça önemlidir. Bu amaçla öğrencilerin değerlere dayalı katılımcı sınıf ortamlarının oluşturulması ve bu ortamların okul kültürü ile desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca uygun görülen durumlarda değer açıklama, değer analizi, eylem yolu ile öğrenme, ahlaki ikilem gibi farklı değer öğretimi yaklaşımları da işe koşulmalıdır. Değerler yaşantıya aktarılırken millî manevî kültürümüzün ve tarihimizdeki büyük şahsiyetlerin değer öğretimine olumlu etkisinden faydalanılabilir. Değerlere uygun yaşantıların gözlemlenebilmesi

ve deneyimlenebilmesi amacıyla okul içi ve okul dışı öğrenme ortamlarından da yararlanılmalıdır.”(MEB, 2024). İnsana dair olanlar ile -insana rağmen- iyi ve yaşanabilir bir dünya tasarımı oluşturmak sürdürmek mümkündür. Toplumların başarı hikayeleri kendilerine özgüdür. Bu kapsamda öğrenciler sosyal bilgiler ve diğer akademik alanlarda gerek uluslararası sınavlarda ve gerekse hayatın diğer alanlarında başarılı olmak için özünden, tarihinden, doğasından faydalanarak istikbalini inşa edebilme imkanı bulabileceklerdir.

Tablo 2.8. 2024 SBDÖP’te Ortak Mirasımız Öğrenme Amaçları*

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ortak Mirasımız Öğrenme Amaçları			
4. Sınıf	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf
Bu öğrenme alanında öğrencilerin oyun, oyuncak ve aile tarihi ile ilgili yapılacak etkinliklerden hareketle ortak mirası anlamlandırmaları, yakın çevresindeki ortak miras öğelerini tanımaları ve böylece ortak mirasımıza ait bir bakış açısı geliştirmeleri amaçlanmaktadır	Bu öğrenme alanında öğrencilerin ortak miras öğeleri ve ortak mirasın korunmasının önemi, Anadolu’nun ilk yerleşim yerlerindeki sosyal hayat, Mezopotamya ve Anadolu medeniyetleri nin ortak mirasa katkıları ile ilgili bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.	Bu öğrenme alanında öğrencilerin Türkistan coğrafyasında kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkıları, VII-XIII. yüzyıllar arasında İslam medeniyetinin eğitim, bilim, hukuk, kültür, sanat ve mimari alanlarında insanlığın ortak mirasına katkıları, İslamiyet’in kabulüyle Türk sosyal ve kültürel hayatında yaşanan değişimler, Anadolu’nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecinde meydana gelen siyasi mücadeleler ile ilgili bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.	Bu öğrenme alanında öğrencilerin Osmanlı Devleti’nin bir siyasi güç olarak ortaya çıkışından cihan devleti hâline gelmesinde etkili olan politikalar, Avrupa merkezli gelişmeler sonucu değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti’nin uygulamaya koyduğu yenilikler ve Osmanlı kültür ve medeniyetini oluşturan çeşitli unsurlara ilişkin bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. (MEB, 2024).

Tablo 2.8. de 4. sınıf düzeyinde öğrencilerin aile tarihini fark etmeleri ve oyun oyuncaklar gibi somut objeler ile kültür aktarımının gelenekten geleceğe öğretilmesi amaçlanmıştır. 5. sınıf düzeyinde; daha çok koruma amaçlanmıştır. 6. sınıfta; ilk kez Türkistan kelimesi Orta Asya ifadesi yerine kullanılmıştır. Uzak bir coğrafya değil “Ataların Yurdu” olarak imgelenmiştir. Bu da Türk kültürünün kökeni ve devamlılık açısından önemli bir amaç, Türk tarihine bir dayanak noktasıdır. Yine Anadolu’nun Türkleşmesi ve İslamlaşması; hem somut kültürel miras olarak mimaride, hem de SOKÜM kapsamında değerlendirilebilecek çağına katkı veren isimler ışığında tasavvuf edebiyatı örnekleriyle evrensel değerler bu öğrenme alanı içinde bulunmaktadır. 7. sınıfta; Osmanlı Devleti kültür ve medeniyeti açısından SOKÜM’de de yer alan unsurlar bilgi ve beceri olarak öğrencilere kazandırılmak istenmektedir. Bu konuda; Türk Kahvesi, Ebru Sanatı, Tezhip, Misafirperverlik örnekleri verilebilir.

Tablo 2.8.1. 2024 SBDÖP' te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Alan Becerileri Ve Kavramsal Beceriler*

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Alan Becerileri ve Kavramsal Beceriler				
	4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Alan Becerileri	Değişim Ve Sürekliliği Algılama Karşılaştırma	Kanıtı Dayalı Sorgulama ve Araştırma Kanıtı Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma Tarihsel Empati	Tarihsel Empati Becerisi Tarihsel Bağlamsallaştırma	Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama Kanıtı Dayalı Sorgulama ve Araştırma Kanıtı Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma
Kavramsal Beceriler	Yapılandırma Yorumlama	Karşılaştırma	Sorgulama Becerisi Tümdengelimsel Akıl Yürütme Becerisi Özetleme Becerisi	Sorgulama

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. (MEB, 2024).

Tablo 2.8.1. de, 4.sınıflar düzeyinde; değişim ve sürekliliği algılama geçmiş ile gelecek arası bağ kurmada etkilidir. Bir şehrin eski ve yeni hali somut kültürel miraslar açısından karşılaştırılabilir. Yine somut kültürel miras kökenlerine ilişkin fikir edinilebilir. Kaybolmaya yüz tutmuş kültürel miraslar hakkında yorumlar ve öneriler oluşturulabilir. 5.sınıf düzeyinde; öğrenci, tarih ve arkeoloji başta olmak üzere bilimlerin kanıt kabul ettiği materyaller ile tanışabilir. Ürün oluşturma ise etkinlik temelli öğretim, akran öğretim ve iş birliğini teşvik edecektir. Örnek olarak; hem somut kültürel miras öğelerinden hem de kanıt olabilecek tarihi nesne etkinlikleri yapılabilir; Ahlat Taş İşçiliği maketlendirilebilir, mey/ balaban müzik aleti tasarlanabilir. 6.sınıf düzeyinde; SOKÜM kapsamında sözlü gelenek ürünlerinden yararlanarak ders tasarlanabilir. Türkistan coğrafyasında yer alan Eski Türk Devletlerine ait destanlar incelenip, destan karakterlerini anlatan Drama yaptırılabilir. 7.sınıf düzeyinde; Osmanlı Devleti kültür ve medeniyeti konusunda değişim ve sürekliliği algılama adına karşılaştırmalı etkinlikler yapılabilir. Ortaçağda Avrupa'da insana verilen değer ile Ortaçağda Osmanlı Devleti'nde insana verilen değer SOKÜM unsurları bağlamında analiz edilebilir.

Tablo 2.8.2 2024 SBDÖP' te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Eğilimleri*

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Eğilimleri**			
4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Kendine Güvenme (Öz Güven)	Merak	Merak	Merak
Sorumluluk	Empati	Empati	Kendine Güvenme (Öz Güven)
Girişkenlik	Sorumluluk	Odaklanma	Empati
Oyunseverlik	Odaklanma	Yaratıcılık	Sorumluluk
Uzmanlaşma	Yaratıcılık	Analitik	Girişkenlik
Yaratıcılık	Analitik	Düşünme	Uzmanlaşma
	Düşünme	Şüphe Duyma	Odaklanma
	Sistematik Olma	Eleştirel Bakma	Yaratıcılık
	Soru Sorma	Özgün Düşünme	Analitik Düşünme
	Eleştirel Bakma		Soru Sorma
			Eleştirel Bakma
			Özgün Düşünme

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. (MEB, 2024).

**Eğilim; kişinin sahip olduğu becerileri gerekli durumlarda niyet, duyarlılık, isteklilik ve değerlendirme ögeleri doğrultusunda nasıl kullandığı ile ilgili zihinsel örüntüleri ifade etmektedir (MEB, 2024).

Tablo 2.8.2. de 'ortak mirasımız' öğrenme alanı eğilimlerindeki çıktılara ulaşılması için, öğrencilerin kendi kimliklerini tanımlarken kökten güç alması, dünyada bir yere ait hissetmeleri, tüm dünyayı iyi niyetle algılayan, duyarlı, dünyanın daha yaşanılır bir yer olması noktasında istekli olarak kendilerini tanımlamalarında kültürün etkisi çok önemlidir. Her bir insanın olumlu özellikler fitrat üzerine olduğu varsayılsa dahi ülkeler eğitim sistemlerinde bu istendik davranış ve tutumları sağlamlaştırmaya çalışabilirler. 4.sınıf düzeyinde; 'oyunseverlik' ve 'uzmanlaşma' yeni bir kavram olarak karşıya çıkmaktadır. Ayrıca özgüven özel ve genel amaçlar dışında eğilimler olarak verilmiştir. Yine 5.sınıf eğilimler üst düşünme stratejilerini içermektedir. 6.sınıf düzeyinde; şüphe duyma eğilimi için bilginin çoğaldığı ancak doğruluğundan her zaman emin olunamadığı konusu örnek düşünülebilir. Kültürel miras öğelerinin hangi milletlere ait olduğu, UNESCO tescilleri, ortak ve farklı unsurlar konuda verilebilir. 7.sınıf düzeyinde; özellikle meslek seçimi ve sanat icra etme noktasında yaratıcılık, girişkenlik, özgün düşünme eğilimleri için SOKÜM'den yararlanılabilir; SOKÜM unsurlarından bir sanat dalını öğrenen öğrenci eğilimlerin doğru işletilmesi ile bu konuda uzmanlaşıp kendi girişimini oluşturabilir. Eğilim kavramı müfredat açısından yeni olarak değerlendirilebilir.

Tablo 2.9.1. 2024 SBDÖP' te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Programlar Arası Bileşenler Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Programlar Arası Bileşenler Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri			
4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi) İletişim	İletişim Sorumlu Karar Verme	İletişim İş Birliği Sosyal Farkındalık Uyum Sorumlu Karar Verme	Sosyal Farkındalık. Sorumlu Karar Verme İletişim Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi) Kendine Uyarlama (Öz Yansıtma Becerisi)

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. (MEB, 2024).

Tablo 2.9.1. de yer verilen sosyal – duygusal öğrenme becerilerinden sorumlu karar verme yenidir. Yine öz düzenleme ve öz yansıtma becerileri vurgulanmaktadır. Toplumsal bağlamda öz bir topluluğun ana karakteristik özelliklerinden hareketle kişinin henüz eğitim ve dış uyarcıların etkisiyle harmanlanmamış hali varsayılabilir. En yalın haliyle öğrenci kendisini fark edip düzenleme davranışına yönelecektir. Sorumlu karar verme becerisi ile 5.6.ve7. sınıflar düzeyinde ortak mirasa ilişkin durumlarda öğrencilerin inisiyatif alarak kültürlerini koruma ve sahip çıkmalarında etkin kılınabilir.

Tablo 2.9.2. 2024 SBDÖP' te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Programlar Arası Bileşenler Değerler*

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Programlar Arası Bileşenler Değerler			
4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Aile Bütünlüğü	Sevgi	Saygı	Saygı
Estetik	Vatanseverlik	Vatanseverlik	Sevgi
Vatanseverlik			Vatanseverlik

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. (MEB, 2024).

Tablo 2.9.2. de 4.sınıf düzeyinde; ortak mirasımız öğrenme alanı aile minvalinde geliştirilmiştir. 5.6. ve 7. sınıf düzeylerinde; sevgi, saygı, vatanseverlik ortak verilmiştir. Kendi kültürünü tanıyıp bilen öğrenci bu bağlamdan haberdar olması ile birlikte olumsuz tutumları bir kenara bırakıp kültürünü sahiplenecektir. Böylelikle öğrenciler, vatansever olmanın kültürü koruma ile bağı açıklandığında hem popüler kültürel etkiyi anlamlandırarak hem de kültürel unsurların, savunmadan ekonomiye her alana etkilerini analiz edebileceklerdir.

Tablo 2.9.3. 2024 SBDÖP' te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Programlar Arası Bileşenler Okur Yazarlık Becerileri*

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Programlar Arası Bileşenler Okur Yazarlık Becerileri			
4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Bilgi Okuryazarlığı	Bilgi	Bilgi Okuryazarlığı	Bilgi
Dijital Okuryazarlık	Okuryazarlığı	Dijital Okuryazarlık	Okuryazarlığı
Görsel Okuryazarlık	Dijital	Görsel Okuryazarlık	Dijital
Kültür Okuryazarlığı	Okuryazarlık	Kültür	Okuryazarlık
Sanat Okuryazarlığı	Görsel	Okuryazarlığı	Görsel
Sürdürülebilirlik	Okuryazarlık	Veri Okuryazarlığı	Okuryazarlık
Okuryazar	Kültür	Sanat Okuryazarlığı	
	Okuryazarlığı		

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. (MEB, 2024).

Tablo 2.9.3. te okuryazarlık becerilerine yer verilmiştir. Yeni müfredat ile birlikte yeni kavramlara yer verilmiştir. İlk kez ‘kültür okuryazarlığı’ kavramı görülmektedir. Kültürel mirasın anlamlandırılması açısından önem taşımaktadır. Sanat okuryazarlığı ve görsel okuryazarlık alanlarının da kültürel mirasa katkı sunacağı öngörülebilir. Tarihi bir nesnedeki imgelerin anlamlarını çözümlemek bir kilim motifinin sevgi, nazar, düşman, güç vb. anlamlara gelebildiğini kavramak kültür okuryazarlığına örnek verilebilir.

Tablo 2.9.4. 2024 SBDÖP' te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Programlar Arası Bileşenler Disiplinler Arası İlişkiler*

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Programlar Arası Bileşenler Disiplinler Arası İlişkiler			
4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Türkçe İnsan Hakları Vatandaşlık Ve Demokrasi Görsel Sanatlar Beden Eğitimi Ve Oyun Hayat Bilgisi	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Görsel Sanatlar Türkçe	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Görsel Sanatlar Türkçe	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Görsel Sanatlar Türkçe

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. (MEB, 2024).

Tablo 2.9.4. te sosyal bilgilerin diğer dersler ile bağlantılarına ve köprü kurmalarına yer verilmiştir. 4. sınıf düzeyinde; Geleneksel çocuk oyunlarına dönük ‘öğrenme çıktıları’ için beden eğitimi dersi ile köprü kurulmuştur. SOKÜM unsurlarına örnek vermek gerekirse; Mangala, Güreş ve Okçuluk Beden Eğitimi dersi ile, Karagöz Oyunu, Meddahlık Ve Nasreddin Hoca Türkçe dersi ile, Ebru, Tezhip, Taş İşçiliği, Hat Görsel Sanatlar dersi ile yine tüm unsurlar Bilişim Teknolojileri dersi ile ilişkilidir.

2024 maarif model yaklaşımında, teknoloji kullanımına çok yer verilmiştir. Bu kapsamda fiziki uygunluğu olan okullardan başlanılarak bilişim sınıfları yenilenmiş, tüm öğretmenlere ‘yenilikçi teknoloji kullanımı ile etkinlikli öğretim kursu’ eğitimleri aldırılmış ve yeni milli işletim sistemli bilgisayarlar öğrencilere rehberlik etmesi adına tüm branş öğretmenlerinin kullanabileceği sınıflar tasarlanmıştır. Ayrıca yeni müfredat kapsamında öğrencilerin bu sınıflarda üç boyutlu yazıcılara ulaşması sağlanmıştır. Kültürel miras öğretimi noktasında sınıflarda bulunan akıllı tahtaların işler kullanımı bu kapsamda sayılabilir. SOKÜM çalışmalarına görsel ve işitsel olarak erişmek kolaylaşmıştır. Ayrıca etkinlik ve uygulamalar teşvik edilmektedir.

Tablo 2.9.5. 2024 SBDÖP' te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Programlar Arası Bileşenler Beceriler Arası İlişkiler*

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Programlar Arası Bileşenler Beceriler Arası İlişkiler			
4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Eleştirel Düşünme Zamanı Algılama Ve Kronolojik Düşünme Tarihsel Empati	-	Sıralama	Harita Okuma

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. (MEB, 2024).

Tablo 2.9.5. te bazı becerilerin etkileşimi verilse de tabloda verilen beceriler ve sınıf düzeyinde beceri etkileşimleri kısıtlı tutulmuştur. 5.sınıf düzeyinde açıklamaya yer verilmemiştir. Programın bütüncül olduğunu vurgulayabiliriz.

Tablo 2.10.1. 2024 SBDÖP' te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Öğrenme Çıktısı Süreçleri
Öğrenme Çıktıları Ve Süreç Bileşenleri*

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Öğrenme Çıktısı Süreçleri			
Öğrenme Çıktıları Ve Süreç Bileşenleri			
4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Geçmişten günümüze çocuk oyun ve oyuncaklarının değişimini karşılaştırabilme	Yaşadığı ildeki ortak miras öğelerine ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme	Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkılarını sorgulayabilme	Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikaları sorgulayabilme
Aile tarihini yansıtan bir ürün oluşturabilme	Anadolu'da ilk yerleşimleri kuran toplumların sosyal hayatlarına yönelik bakış açısı geliştirebilme	VII-XIII. yüzyıllar arasında İslam medeniyetinin eğitim, bilim, hukuk, kültür, sanat ve mimari alanlarında insanlığın ortak mirasına katkılarına dair akıl yürütebilme	Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yenilikleri neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme
Yakın çevresindeki ortak miras öğelerini tanımanın önemini yorumlayabilme	Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkılarını karşılaştırabilme	İslamiyet'in kabulüyle Türklerin sosyal ve kültürel hayatlarında meydana gelen değişimi dönemin bakış açısıyla değerlendirebilme	Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarına ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme
		XI-XIII. yüzyıllar arasında meydana gelen siyasi faaliyetler ve askerî mücadelelerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkisini özetleyebilme	Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarının temel özelliklerine ilişkin kanıtlara dayanarak çıkarım yapar. Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarının temel özelliklerine ilişkin kanıtlardaki bilgilerden hareketle görüşünü yansıtan ürün oluşturur. Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarının özelliklerine ilişkin görüşlerine dayalı olarak oluşturduğu ürünü paylaşır.

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. (MEB, 2024).

Tablo 2.10.1. de öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. 2018 programındaki kazanım kavramına denk düşmektedir. Yeni bir kavram olan öğrenme çıktıları süreç ile birlikte bütüncül verilmiştir. 4.sınıf düzeyinde miras kavramı verilmiştir. 7.sınıf düzeyinde Osmanlı Devleti kültür ve medeniyet konusu içerisinde SOKÜM unsurları da yer almaktadır. Örnek olarak; kahve kültürü, misafirperverlik, ebru sanatı, hat sanatı, tezhip verilebilir.

Tablo 2.10.2. 2024 SBDÖP’ te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Öğrenme Çıktısı Süreçleri İçerik Çerçevesi*

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı			
Öğrenme Çıktısı Süreçleri			
İçerik Çerçevesi			
4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Geçmişten Bugüne Oyun ve Oyuncak Ailenin Tarihi Yakın Çevredeki Ortak Miras Ögeleri	Ortak Miras Ögeleri Somut ve Somut Olmayan Kültürel Miras Ögeleri Anadolu’nun İlk Yerleşim Yerlerinde Sosyal Hayat Mezopotamya ve Anadolu Medeniyetlerinin Ortak Mirasa Katkıları	Türkistan’da Kurulan İlk Türk Devletlerinin Medeniyetimize Katkıları VII-XIII. Yüzyıllar Arasında İslam Medeniyetinin İnsanlığın Ortak Mirasına Katkıları İslamiyet’in Kabulüyle Türklerin Sosyal ve Kültürel Hayatlarında Meydana Gelen Değişimler XI- XIII. Yüzyıllar Arasında Meydana Gelen Askerî Mücadelelerin Anadolu’nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına Katkıları	Osmanlı Devleti’nin Cihan Devleti Hâline Gelmesini Sağlayan Politikalar Osmanlı Devleti’nin Uygulamaya Koyduğu Yenilikler Osmanlı Kültür ve Medeniyeti

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. (MEB, 2024).

Tablo 2.10.2. de konular belirtilmiş ve sınırlar çizilmiştir. 4.sınıf düzeyinde somutlaştırılmış içerikler görmekte iken 5.sınıf ve 6.sınıftan itibaren soyut kavramlara da yer verilmiştir. 6.sınıf düzeyinde Anadolu’ nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına katkılar açısından disiplinler arası yaklaşımlar benimsenmiştir. Yine 7.sınıf düzeyinde Osmanlı Kültür ve Sanatı örneklendirmelerine yer verilmiştir. Konu muhtevası gereği 7.sınıf düzeyi ve 4.sınıf düzeyi diğer sınıflara nazaran daha fazla SOKÜM unsuru içermektedir.

Tablo 2.10.3. 2024 SBDÖP' te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Öğrenme Çıktısı Süreçleri
Anahtar Kavramlar*

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı			
Öğrenme Çıktısı Süreçleri			
Anahtar Kavramlar			
4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Kültür, Millî Kültür, Ortak Miras, Sanat	Avcı-Toplayıcı Toplum, Medeniyet, Milat, Ortak Miras, UNESCO, Yerleşik Hayat	Balbal, Destan, Gök Tengri, Hicret, İslamiyet, Kâğıt, Konargöçer, Töre	Cihad, Fetih, Gaza, İskân, İstimalet

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. (MEB, 2024).

Tablo 2.10.3. te farklı sınıf düzeylerinde anahtar kavramlara yer verilmiştir. Konu ve öğrenme çıktıları açısından yetersiz kaldığı söylenebilir. 5.sınıf düzeyinde somut ve somut olmayan kültürel miras kavramları müfredatta vardır. Ancak anahtar kavramlarda SOKÜM kelimesine değinilmemiştir. 6.sınıf düzeyinde özellikle arkeolojik buluntular ışığında kanıtlandırılan kurgan örnekleri ve kurgandan çıkarılan kültürel miras unsurları ile göçebe kültüre ait kültürel miras örneklerine yer verilebilirdi. Yine 7.sınıf düzeyinde Osmanlı Kültür ve Medeniyeti geniş bir konu yelpazesine sahipken anahtar kavramlar askeri alan ile sınırlı kalmış olup sanat ve kültürel boyut göz ardı edilmiştir.

Tablo 2.10.4. 2024 SBDÖP’ te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Öğrenme Çıktısı Süreçleri Öğrenme Kanıtları (Ölçme Ve Değerlendirme)*

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı			
Öğrenme Çıktısı Süreçleri			
Öğrenme Kanıtları (Ölçme Ve Değerlendirme)			
4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları bilgi, istek ve öğrenme kartları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi, performans görevi ile değerlendirilebilir. Performans görevi: Oyun ve oyuncakların değişimine ilişkin görsel veya yazılı ürünler hazırlamaya yönelik görevdir	Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, derecelendirme ölçeği, karşılaştırma tablosu, infografik ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi: Yaşadıkları ildeki somut ve somut olmayan kültürel miras öğelerinin önemine ilişkin olarak afiş, poster veya broşür hazırlama görevidir. Performans Görevi: Anadolu’da ilk yerleşmelerde yaşamış olan insanlara ve yaşantılarına ilişkin görüşlerini yazılı veya görsel olarak ifade etmelerine yönelik görevdir.	Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; soru kartları (5N1K), açık uçlu sorular içeren çalışma yaprağı, kontrol listesi, gözlem formu, anekdot kaydı, derecelendirme ölçeği, karşılaştırma tablosu, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, kavram ağı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir...	Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular içeren çalışma yaprağı, balık kılçığı, sınıflama tablosu, gözlem formu, kontrol listesi, anekdot kaydı, öz-akran değerlendirme formları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi teknikleri kullanılarak değerlendirilebilir...

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. (MEB, 2024).

Tablo 2.10.4. te öğrencilerin öğrenmelerinin sınıandığı veya performans ile ürüne dönüştüğü noktaların değerlendirilmesini içermektedir. Bu değerlendirme de çeşitli ölçekler kullanılmaktadır. 5.sınıf düzeyinde “ Yaşadıkları ilde somut ve somut olmayan kültürel miras öğelerine ilişkin afiş poster ve broşür hazırlama görevi” denilmektedir. Açıkça SOKÜM’ e yer verilmiştir.

Tablo 2. 11.1. 2024 SBDÖP' te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Öğrenme-Öğretme Yaşantıları Temel Kabuller*

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı			
Öğrenme-Öğretme Yaşantıları			
Temel Kabuller			
4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Öğrencilerin oyun ve aile kavramları ve yakın çevresindeki doğal ve tarihî güzellikler ile ilgili bilgi sahibi olduğu kabul edilmektedir.	Öğrencilerin kültür, ortak miras gibi kavramları bildiği kabul edilmektedir...	... Öğrencilerin kültürel miras ve medeniyet kavramlarını bildikleri kabul edilmektedir...	... Anadolu'daki ilk Türk devletlerinde görülen kültürel özellikler hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. (MEB, 2024).

Tablo 2.11.1. de öğrencilerin ön öğrenmelerine ilişkin açıklamalar mevcuttur. Genişletilebilir yapıdadır.

Tablo 2.11.2. 2024 SBDÖP' te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Öğrenme-Öğretme Yaşantıları Ön Değerlendirme Süreci*

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı			
Öğrenme-Öğretme Yaşantıları			
Ön Değerlendirme Süreci			
4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Öğrencilerin ön bilgilerini belirleyebilmek amacıyla bilgi, istek ve öğrenme kartı hazırlatılır. Oyunlarla ilgili neler bildikleri ve neleri öğrenmek istedikleri sorulur. Çekirdek aile ve geniş aile kavramlarını tanımlamaları istenir. Yakın çevresindeki doğal ve tarihi güzellikleri listelemeleri istenir.	Öğrencilerin kültür, ortak miras kavramları hakkında neler bildiklerini belirlemeye yönelik açık uçlu sorular sorulur...	...Öğrencilere Türklerin Anadolu'ya göçleri ve yerleşmeleri sonucunda meydana getirdikleri eserlerin görselleri üzerinden Anadolu'da nasıl bir kültürel değişim yaşanmış olabileceğine ilişkin açık uçlu sorular sorulur.	... Anadolu'daki ilk Türk devletlerinde görülen ve Osmanlı kültüründe de mevcut olan kültürel unsurlara örnekler vermeleri istenir.

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. (MEB, 2024).

Tablo 2.11.2. de öğrencilere ön değerlendirme açısından açık uçlu sorular sorulması örnekler istenmesi ifade edilmiştir. Konuya giriş aşamasında başlangıç düzeyine etki edebilmektedir.

Tablo 2.11.3. 2024 SBDÖP' te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Öğrenme-Öğretme Yaşantıları Köprü Kurma*

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı			
Öğrenme-Öğretme Yaşantıları			
Köprü Kurma			
4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Öğretmen tarafından sınıfa eski bir oyuncak getirilir. Sınıfa getirilen eski oyuncak öğrencilere gösterilerek bu oyuncağın ne zaman ve nasıl oynanmış olabileceği konusunda öğrencilerden tahminlerde bulunmaları istenir. Oyun ve oyuncakların geçmişten günümüze değişimi ile ilgili bilgileri kimler aracılığıyla edindikleri sorulur. Verilen cevaplardan yola çıkılarak aile kavramına geçiş yapılır. Öğrencilerden sınıfta düzenlenen sergide kendilerini en çok şaşırtan nesnelerin neler olduğunu ifade etmeleri istenir. Eşyaların bu zamana kadar korunmasının önemi üzerine konuşulur	Öğrencilere “Yaşadığınız ilde bildiğiniz veya ailenizle ziyaret ettiğiniz tarihî mekânlara örnekler verebilir misiniz?”, “Tarihî eser niteliğinde yapılara örnek verebilir misiniz?”, “Geçmişten günümüze ulaşan tarihî nesnelere ne gibi örnekler verebiliriz?” soruları yöneltilir...	... Öğrencilere Anadolu Türk kültürüne ilişkin yazılar ve görseller üzerinden günlük hayatımızda devam eden kültürel özelliklerimi ze yönelik açık uçlu sorular sorulur.	... Öğrencilere Balkanlar’da, KKTC’de, Kuzey Afrika’da, Orta Doğu’da günümüzde varlığını koruyan Osmanlı eserlerinden seçilen görseller ve Osmanlı kültürüne dair yaşatılan unsurlar üzerinden açık uçlu sorular yöneltilir.

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. (MEB, 2024).

Tablo 2.11.3. te öğrencilerin eski öğrenmeleri ile yeni öğrenmelerini bağlamaları üzerine örnekler mevcuttur. Bunu yaparken özellikle açık uçlu sorular sormak öne çıkmaktadır. Öğrencilere üst düzey becerilere hitap eden analiz ve sentez basamaklarına ilişkin sorular da sorulabilir.

Tablo 2.11.4. 2024 SBDÖP’ te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Öğrenme-Öğretme Yaşantıları Öğrenme-Öğretme Uygulamaları*

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı			
Öğrenme-Öğretme Yaşantıları			
Öğrenme-Öğretme Uygulamaları			
4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Müze­lerde yer alan ve geçmişteki çocuk oyunlarını yansıtan sanat eserleri, günümüzdeki ve geçmişteki oyuncak görselleri veya eski oyunları yansıtan videolar öğrencilere sunulur...	Verilen yazılı ve görsel kaynaklardan ‘Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) Dünya Mirası Listesi’nde yer alan somut ve somut olmayan kültürel miras öğeleri dünyadan ve Türkiye’den örnekler kapsamında öğrenciler tarafından incelenir (OB1, OB4). Ayrıca dijital kaynaklar da kullanılabilir (OB2). Kaynaklardan yararlanılarak büyük grup tartışması ile ortak miras öğelerinin önemine dair öğrencilerin çıkarımında bulunmaları ve çıkarımlarını sözlü olarak ifade etmeleri sağlanır (SDB2.1). Öğrencilerden yaşadıkları ilde bulunan ve ortak miras kapsamında değerlendirilebilecek öğelerden “UNESCO Dünya Mirası Listesi”ne girmesini istedikleri öğeleri gerekçeleriyle sıralamaları istenir. Öğrencilerin çevrelerindeki ortak miras öğelerini fark etmeleri ve bu öğelerin korunmasına yönelik gerekçeler üretmeleri aşamasında ortak mirasın korunmasında duyarlı davranmanın önemine yönelik açıklamalarda bulunulur (D15.2, SDB3.3, OB5). Öğrencilerden yaşadıkları ildeki ortak miras öğelerinin önemine ilişkin performans görevi olarak afiş, poster veya broşür hazırlamaları istenir...	... Ayrılıp birleşme tekniği ile sınıf gruplara ayrılır. İslam medeniyetinin insanlığın ortak mirasına katkıları; eğitim, bilim, hukuk, kültür, sanat ve mimari konu alanları olacak şekilde grup üyeleri tarafından paylaşılır. Aynı konuları alan grup üyelerinin uzmanlık grubu adı altında bir araya gelerek ilgili konu alanında derinlemesine çalışmaları sağlanır. Grup çalışmaları sırasında İslam medeniyetinin oluşturduğu ortak mirasın korunmasında duyarlı ve saygılı davranmanın önemi ile ilgili açıklamalarda bulunulur...	... Bu aşamada ülke tarihini araştırmanın önemine vurgu yapılarak vatanseverlik değeri kapsamında millî kimliğin kazandırılmasına yönelik açıklamalar da bulunulur...

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. (MEB, 2024).

Tablo 2.11.4. te uygulamalara yer verilmiştir. Özellikle 5.sınıf düzeyinde UNESCO kuruluşunun uygulamalarda işe koşulması, dünya mirası listelerinden öğrencilerin haberdar edilmesi söz konusudur. Ayrıca farkındalık, duyarlılık ve koruma kavramları da uygulamalar içerisinde yer almaktadır.

Tablo 2.11.5. 2024 SBDÖP’ te Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı Öğrenme-Öğretme Yaşantıları Farklılaştırma Zenginleştirme – Destekleme*

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ortak Mirasımız Öğrenme Alanı			
Öğrenme-Öğretme Yaşantıları			
Farklılaştırma Zenginleştirme – Destekleme			
4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
...	...	...	Müze kitleri ve sanal müze
	Zenginleştirme: Ortak mirasın korunmasının önemine ilişkin kamu spotu çekilebilir...	Zenginleştirme: Dede Korkut Hikâyelerinden birini inceleyerek bu hikâyedeki İslam öncesi ve İslam sonrası kültür unsurlarını karşılaştırarak bir sunum yapması	uygulamalarından yararlanılarak öğrencilerin Topkapı Sarayı’ndaki Osmanlı medeniyetine ait unsurları incelemeleri sağlanabilir...
	Destekleme: Öğrencilerden ortak kültürel mirasın korunmasının önemine dair duygu ve düşüncelerini yansıtan bir metin oluşturmaları istenebilir...	istenebilir...Destekleme: Anadolu’nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkide bulunan iskân faaliyetlerine ilişkin görsellerden oluşan bir albüm oluşturulabilir...	Destekleme: Osmanlı medeniyetindeki yardımlaşma kültürü ile ilişkili öğrencilerden resim çizmeleri istenebilir...

*Bu tablo MEB müfredatından yararlanılarak oluşturulmuştur. (MEB, 2024).

Tablo 2.11.5. te zenginleştirmelere yer verilmiştir. Bu kavram önceki müfredata göre yeni denilebilir. Özellikle hızlı öğrenebilen daha iyi kavrayıp yeni yönlendirmelere ihtiyaç duyan başarılı öğrencilere daha çok hitap eden bir aşamadır. Ders içerisinde ve sonrasında ek görev performansları, ürün oluşturmaları içerebilmektedir. Üst düzey düşünme becerileri ile bilişim ve dijital teknolojileri kullanma gibi yetilere de ihtiyaç duyulabilen görevler içermektedir. Tüm sınıf için değil ders sonrası konuya ilgi duyan öğrencileri daha ilerletmek amacıyla ek kılavuzlar eşliğinde müfredatta yer almaktadır.

2.4. İlgili Araştırmalar

Curtis ve Seymour (2004) sınıfta kültürel miras öğretimine ilişkin özel ders planı ve atölye çalışmaları planladıkları çalışmada deney ve kontrol grupları oluşmuş 4. ve 8. sınıf öğrencilerine kültürel miras tutum anketi uygulamışlardır. Araştırmada ön test ve son test uygulamalarından sonra ders alıp atölye çalışmalarına katılan deney grubu öğrencilerinin kültürel mirasa ilişkin yüksek düzeyde olumlu tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Akhan (2014) Antalya ilinde somut olmayan kültürel mirasa örnekler sunmak ve öğretmenlerin somut olmayan kültürel miras hakkındaki görüşlerine ulaşmak amacıyla yaptığı çalışmada öğretmenlerin SOKÜM kavramını açıklayabildiklerini, sosyal bilgiler dersi ile ilişkilendirebildiklerini ve hem ilkokul hem de ortaokul öğrencileri için SOKÜM kavramının önemli olduğunu düşündüklerini belirlemiştir. Öğretmenlerin kendilerini ve sosyal bilgiler öğretim programını yetersiz bulabileceklerine ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin somut olmayan kültürel miras öğretiminde sıklıkla ders kitaplarında verilmiş örnekler doğrultusunda etkinlikler yaptığı, Halk kültürü dersine giren öğretmenlerin ise ders kitaplarıyla yetinmedikleri belirlenmiştir.

Avcı ve Memişoğlu (2016) kültürel miras eğitime ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine ulaşmak amacıyla yaptığı nitel çalışmada 15 ortaokulda 34 sosyal bilgiler öğretmeni ile görüşme yapmıştır. Araştırma sonucunda sosyal bilgiler programının öğretmenlerce yeterli bulunmadığı ve zenginleştirmeler ile daha etkili öğretimin mümkün olabileceği dile getirilmiş ve öğretimde sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerin kültürel miras eğitime olumlu etkilerinden bahsedilmiştir.

Chen (2024) çalışmasında okulların zengin somut olmayan kültürel mirasın aktarılması ve korunması için eşsiz fırsatlar sunan bir yer olduğunu belirtmektedir. Çin Halk Cumhuriyeti'nin SOKÜM ile ilgili yasasının olduğu belirtilmekte, ilgili birimlerce eğitim uygulanacağını açıkça vurgulandığı aktarılmaktadır. Kültürel aktarım ve SOKÜM öğretimi konusunda başarıların olduğu ancak; öğretim kadrosunun, materyal içeriğinin, ailelerin, okul sosyal ortamının hala geliştirilmesi gereken noktalar barındırdığı belirtilmektedir. Sanat öğretimi özelinde olan araştırma ek araştırmaların yapılması gerekliliğini vurgulamaktadır.

Ulukan (2018) Japonya'nın UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirası ile ilgili çalışmasında UNESCO'nun neden 2003 yılında somut olmayan kültürel mirasın korunması ile ilgili adım attığına ve önemine değinmiştir. Bunun için mirası tahrip edebilme ihtimali olarak en önemli sebeplerin başında savaşlar ve küreselleşme gösterilmiştir. Japonya özelinde yapılan

çalışmada Japonya'nın küresel bir güç oluşu ve teknolojiadaki gelişimi vurgulanmıştır. 21 SOKÜM unsuru olan Japonya “bunu korurken tarihin köklerinden yararlanıyor” denilmekte ve Japon ahlakı tarihi ve kültürü de göz ardı edilmemektedir. Veri analizi yöntemi kullanılan araştırmada Japonya'ya ait verilerin 2008-2017 yılları arası öğeleri oluşu Türkçe İngilizce Japonca kaynaklarının taranmasının araştırmayı sınırladığı belirtilmektedir. Sonuç olarak araştırmacı Japonya'nın kültürel öğeleri korumadaki başarısını birçok kurumun ve bireyin işe dâhil oluşu ile katı disiplinli oluşa bağlamaktadır.

Gürel (2018) somut olmayan kültürel miras etkinliklerinin 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde kullanımı incelendiğinde; ortaokul öğrencilerine sosyal bilgilerin öğretilmesine ilişkin SOKÜM çalışmalarının çok az olduğu ve bu alandaki araştırmalara katkı yapmanın çalışmanın amaçlarından olduğu belirtilmektedir. Bartın'da bir okulda 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin somut olmayan kültürel miras unsurlarına yönelik tutumlarının öğrencilerin algısına etkisini toplam 50 öğrencide incelemiştir. 25 kişilik deney, 25 kişilik kontrol grubu oluşturmuştur. Nitel verilerindeki bazı faktörler arasında geleneksel öğretim metodları, ders kitabına bağlı öğretim süreçleri sayılabilir. Nitel veriler milli kültür anlamında süreci anlamakta etkili olmuştur ancak nicel verilerin sonuçlarında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir.

Özlek (2019) sosyal bilgiler öğretmenlerinin SOKÜM öğretimi ile ilgili görüşlerini belirlemeyi amaçladığı çalışmada 20 sosyal bilgiler öğretmeni ile görüşme yapmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin SOKÜM kavramını açıklayabildikleri, kültürel mirasın korumasının ve öğrencilere öğretilmesinin gerekli olduğunu vurguladıkları belirtilmiştir. Öğretmenlerin, SOKÜM'ü ‘toplumu birleştirici’ bir rolü olarak gördükleri ve SOKÜM öğretiminin farkında oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmanın önerilerinde; okullarda SOKÜM şenliklerinin düzenlenip öğrencilere aktif rollerin verilebileceği, farkındalığın oluşturulması adına SOKÜM unsurlarına okullarda tiyatro ve drama olarak yer verilebileceği, sınıf içi uygulamalarda geleneksel el sanatlarının öğrenciler ile birlikte yapılabileceği, eski mesleklerin tanıtımının uzman daveti şeklinde yapılabileceği, dersler arası ilişkilendirmeler ile farkındalığın artırılabilceği, öğrencilere proje araştırma görevleri verilebileceği veya müze gezisi yapılabileceğine yer verilmiştir.

Akkuş (2020) SOKÜM ile ilgili eğitim amaçlı Türkiye'ye gelen Türk Dünyası ülkelerinden lisans öğrencileri ile bir araştırma yapmıştır. Yapılan araştırma sonucunda SOKÜM ile ilgili yüksek bilgiye ve deneyime sahip olan öğrencilerin ülkeleri belirlenmiştir. Bu ülkelerin sıralamasının; Kırgızistan, Azerbaycan, Kazakistan, Türkmenistan, Türkiye, Özbekistan şeklinde olduğu belirtilmiştir. Türk öğrencilerinin, diğer öğrenciler içinde bilgi

konusunda beşinci sırada yer aldığı ifade edilmektedir. Türkiye’de eğitim gören diğer öğrencilerce Türkiye ile ilgili en bilinen SOKÜM unsurunun Karagöz, en az bilinen unsurun ise ıslık dili ve semah olduğu gözlenmiştir.

Metin Göksu (2021) Kars ilinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin kültürel miras öğretimine ilişkin görüşlerini araştırmıştır. Araştırmada 17 öğretmen ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar arasında öğrencilerin kültür ve miras kavramlarını bilmemeleri, öğrencilerin yaşadıkları yer dışındaki yerleri bilmemeleri, geziler için aşırı prosedürler gibi sorunlar yaşadıkları görülmüştür. Öğretmenlerin sorunların çözümüne ilişkin görüşleri ise öğrencilerin yaşadıkları yer dışına seyahat edebilmeleri, eğitim öğretim materyallerinin somutlaştırılması şeklinde belirtilmiştir.

Kafadar (2021) nitel araştırma desenlerinden vaka çalışmasının uygulandığı ortaokul öğrencilerinin başarı durumları ve somut olmayan kültürel mirasa ilişkin görüşlerinin araştırıldığı çalışmada öğrencilerin kültürel miras denilince verdiği cevapları incelemiştir. Analizlerde cevapların daha çok fiziksel olarak var olanların öğrencilerce kültürel miras olarak algılandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yoleri Artar (2021) Türkiye ve Japonya örgün eğitiminde SOKÜM yaklaşımlarını karşılaştırdığı araştırmasında 2010 yılında Japonya’ya ait raporda SOKÜM öğretiminin örgün eğitimde yer almadığını, SOKÜM’ün okul dışı etkinliklerle ve ailenin yanında öğrenildiği sonucuna ulaşmıştır. Çalışmada 2016 yılında Japonya’nın örgün eğitimde SOKÜM’e yer verdiği aktarılmıştır. Her ders içinde kültürel miras unsurlarına yer verildiği hatta matematik gibi derslerde dahi zor olsa da kültürel miras unsurlarının verildiği bilgisine ulaşıldığını belirtmiştir. Ayrıca Japonya’da atölye dersleri ile kültürel miras öğretimi yapıldığı ifade edilmektedir.

Çoban (2022) Eskişehir’de yaşayan geleneksel el sanatlarını SOKÜM bağlamında incelediği çalışmada koruma listelerine dâhil olmayan ve icracılarının çok az olduğu el sanatlarının varlığını ortaya koymuştur. Araştırma kaybolmaya yüz tutmuş el sanatlarını ve yapım aşamalarını kayıt altına almayı amaçlamıştır.

Kartal (2022) sosyal bilgiler öğretmenlerinin SOKÜM ile ilgili bilgilerinin yetersiz olduğunu belirtmektedir. Ayrıca öğretim programında SOKÜM’ e yeterince yer verilmediğini belirtmektedir. Ders kitapları içeriklerinin bu konuda eksik olduğunu belirtmektedir.

Çakmak (2023) ortaokul öğrencileri ile ilgili araştırmada SOKÜM için ölçek kullanmış ve 337 öğrenciye uygulamıştır. Çalışma grubunu BİLSEM öğrencilerinin oluşturduğu araştırmada öğrencilerin tutumlarına yönelik anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Wulong (2023b) SOKÜM eğitiminin ilkökul ve ortaokul öğrencilerinin kültürel kimlikleri üzerindeki etkisini araştırmayı amaçladığı çalışmada SOKÜM eğitiminin öğrencilerin kültürel kimliklerini güçlendirmede, yerel kültürel miraslarına yönelik farkındalıklarını ve saygılarını artırmada önemli bir rol oynadığı sonucuna ulaşmıştır. Çalışma aynı zamanda ICH eğitiminin uygulanmasında bazı zorlukları da ortaya koymuştur. Eşitsiz kaynak dağılımı, yetersiz öğretmen eğitimi ve müfredat içeriği ile modern yaşam arasındaki kopukluk SOKÜM eğitiminin etkinliğini etkileyen temel faktörler olarak belirlenmiştir. Araştırma sonunda SOKÜM eğitiminin etkinliğini artırmak için öğretmenlerin mesleki eğitimini güçlendirmek, öğretim materyallerini güncellemek - zenginleştirmek ve SOKÜM eğitimini öğrencilerin günlük yaşamlarına daha iyi entegre etmek önerilmektedir.

Kelek (2024) Mersin’ de ortaokul öğrencileri ile yaptığı araştırmada 375 öğrenciye Gürel’e ait SOKÜM ölçeğini uygulamıştır. Araştırmada öğrencilerin SOKÜM’e karşı olumlu tutumda olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Sezer (2024) Karabük ili örneğinde okul öncesi öğretmenleri ile anket çalışması yapmıştır. Bu çalışmada, öğretmenlerin okul öncesinde somut olmayan kültürel miras öğretimi hakkındaki görüşlerinde uygulanabilir yorumlarına yer verilmiştir. Ayrıca somut olmayan kültürel miras, geleceğe aktarım olarak ele alınmış ve milli çocuk oyunlarının önemi bu taşıyıcılıkta vurgulanmıştır.

Yıldız (2024) 8. sınıf 30 öğrenci ile bir araştırma yapmıştır. Karma desenli araştırmasında öğrencilerin somut olmayan kültürel miras bilinç durumlarını efsaneler etkisiyle görsel sanat dersi için ölçmüştür. Ön resim ve son resimler almış sonuçta anlamlı farklılık ve gelişimler elde etmiştir.

Sağ (2024) sosyal bilgiler dersinde SOKÜM okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesini amaçladığı çalışmada karma yöntem kullanmıştır. Araştırmanın sonucunda ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin öntest ve sontest SOKÜM okuryazarlığı puanları arasında sontestlerin lehinde farklılaştığı tespit edilmiştir. Ayrıca sosyal bilgiler öğretiminde SOKÜM okuryazarlığı kazandırmaya yönelik etkinliklerin öğrencilerin SOKÜM okuryazarlık becerilerini artırdığı, kavram yanlışlarının büyük ölçüde giderildiği ve SOKÜM okuryazarlığı becerileri hakkında farkındalık kazandıkları tespit edilmiştir.

Jia (2024) Tai'an şehrindeki ilkokul ve ortaokul öğrencileri için somut olmayan kültürel miras temalı bir çalışma gezisi etkinliği geliştirmeyi amaçlamıştır. Çalışma gezilerinin ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin hem öğrenmelerine hem de uygulama pratiklerine rehberlik ettiğini belirtmekte, somut olmayan kültürel mirasın ‘aktif’(yaşatılan) kısmına da hizmet ettiğini vurgulamaktadır. Okul dışı bir kültürel eğitim etkinliğinin tasarlanmasında izlenmesi gereken adımları ve dikkat edilmesi gereken hususları ortaya koymaktadır.

Xia, Yuizono,Wang ve Kim (2024) araştırmalarında 30 tasarım öğrencisinden 4 grup oluşturarak somut olmayan kültürel miras tasarım dersinin, geleneksel tek disiplin ile çalışan takımlar ile 5 boyutta karşılaştırmışlardır: “kültür uyumu, yaratıcılık, estetik, deneyimsellik, çeşitlilik”. Disiplinler arası yaklaşım ve dijital teknolojilerin kullanım ile SOKÜM’ün etkinliğini arştırdıkları çalışmada tüm boyutlarda SOKÜM eğitimi alan ve kılavuzları olan dijital takımlarda SOKÜM’ün yaratıcılığı daha fazla teşvik ettiği sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırmada “SOKÜM tasarım dersi”nin önemi vurgulanmış ve geleceğin tasarımcılarına iç görü oluşturulabileceği belirtilmiştir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Etkinlik temelli SOKÜM eğitiminin amaçlandığı bu çalışmada nitel araştırma yönteminde kullanılan eylem araştırması modeli kullanılmıştır. Eylem araştırmaları, öğretim uygulamalarını iyileştiren, sınıf ve çalışmalara ilginin artmasını sağlayan ve kişinin kendisini geliştirmek için yaptığı araştırmalardır (Arora, 2017). Farklı eylem araştırması yaklaşımları vardır. Bu çalışmada “school wide action research” kullanılmıştır. Bu eylem araştırması sürecinde öğretmenler / araştırmacılar, çalışmalarını bir öğrenciye, küçük bir öğrenci grubuna, bir / birkaç sınıfa ya da bir okula odaklanmayı seçebilirler. Okul çapında eylem araştırması bir okul reform girişimidir ve sonuçları okul genelinde değişime yol açabilir (Hewitt & Little, 2005). Eylem araştırmaları ayrıca tutunacak bir temel genelleme aramaktan ziyade okul ortamında bir durumun içerisinde yer alıp değiştirmeye dönük bir çalışmadır. Kütüphane kullanımını artırmak, özel eğitim öğrencilerine verilen hizmeti iyileştirmek buna örnek sayılabilir. Daha önceden kullanılan bir yöntem tercih edilebilir. Bunun yanı sıra araştırmanın sonuçlarından etkilenecekler dışında araştırma içinde olanlar da bu süreçte aktiftir. Araştırmanın başından sonuna gerçek bir katılım söz konusudur (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz , Demirel, 2018).

Bu araştırma sosyal bilgiler dersinde gözlemlenen SOKÜM bilgi eksiklerine yönelik bir teknik seçilerek eyleme geçilmesi hedeflendiği için eylem araştırması kullanılmıştır. Araştırmada bahsedilen bu teknik etkinlik temelli öğretimdir. Etkinlik temelli öğretim ‘gerçek bir katılım’ oluşturmuştur. Araştırma bir süreçten oluşmaktadır ve sürecin katılımcılara etkisi araştırma boyunca devam etmiştir. Araştırmacı sosyal bilgiler öğretmenliği yaptığı yıllar boyunca yaptığı gözlemlerden hareketle çalışma grubunu tanımakta ve bu yaş grubunun dijital dünya ile iç içe olması sebebiyle kültürel mirasa yönelik daha duyarlı bir eğitim almaları gerektiğini düşünmektedir. Öğrenciler ancak okul çağında daha etkili şekilde SOKÜM’ü tanıyıp sevmeye ve sahip çıkma fırsatı bulabilmektedirler. Bu ihtiyaçtan hareketle öğrencilerin gelecek kuşaklara kültür ve mirası aktaracak gücü kendilerinde bulmaları için eylem araştırması uygun görülmüştür.

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu; 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Antalya ili merkez ilçesinde yer alan ve araştırmacının görev yaptığı bir devlet okulunda 7.sınıf düzeyinde öğrenim gören 14 kız ve 8 erkek olmak üzere toplam 22 öğrenciden oluşmaktadır.

Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Ölçüt örnekleme de önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çalışmada 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler öğretim programı kapsamında 4. sınıftan itibaren kültürel miras ile ilgili belirlenen kazanımları almış olmaları ve “Kültür ve Miras” kulübüne gönüllü katılım sağlamış olmaları ölçüt olarak belirlenmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışma için veri toplama araçları şunlardır:

- Görüşme formu 1 (Ek-3a)
- Görüşme formu 2 (Ek-3b)
- Sosyal etkinlik öğrenci öz değerlendirme formu (Ek-3c)
- Öğrenci günlüğü (Ek-3e)

Veri toplama araçları için yapılması planlanan SOKÜM unsuru 9 temada ‘eylem’ için etkinlik öncesi ‘görüşme formu 1’ ve etkinlikler sonrası ‘görüşme formu 2’ olmak üzere iki ayrı form uygulanmıştır. Uygulamadan önce formlar uzmanlardan görüş alınarak hazırlanmıştır. Geçerlilik için uygulama form tasarımı; 2 Sosyal Bilgiler alan uzmanı öğretim üyesi, 2 Uzman Türkçe Dilbilgisi öğretmeni ve 2 Sosyal Bilgiler öğretmeni yer almıştır. Uzmanlar grubunun tümü aynı anda yüz yüze görüşme halinde olmayıp, uygulamalar doğrultusunda araştırmacı uzmanlar ile yüz yüze birebir görüşmüştür. Formlar önce küçük bir grupta pilot uygulama yapıp tekrar düzenlenmiştir. Pilot uygulama için 7. sınıf düzeyinde 5 kız 5 erkek, 10 öğrenciden oluşan bir grup tercih edilmiş, öğrencilerin soruları anlama düzeyleri ve formların yazım dil bilgisi özellikleri ile bu çalışmanın amacı doğrultusunda kapsam geçerliliği test edilmiş ve sorular revize edilmiştir. Soruların SOKÜM unsurlarını sınaama durumlarına ve eylem yapılacak etkinlik temalarına ilişkin kapsam geçerliliğine sosyal bilgiler uzmanları ile birlikte bakılmıştır. Ortaokul öğrencileri anlam düzeyleri ve sosyal bilgiler müfredatı ile

ilişkilendirme aşamasında sosyal bilgiler öğretmenleri ile çalışılmıştır. Yazım ve dil bilgisi durumları Uzman Türkçe öğretmenleri ile gözden geçirilip düzenleme yapılmıştır.

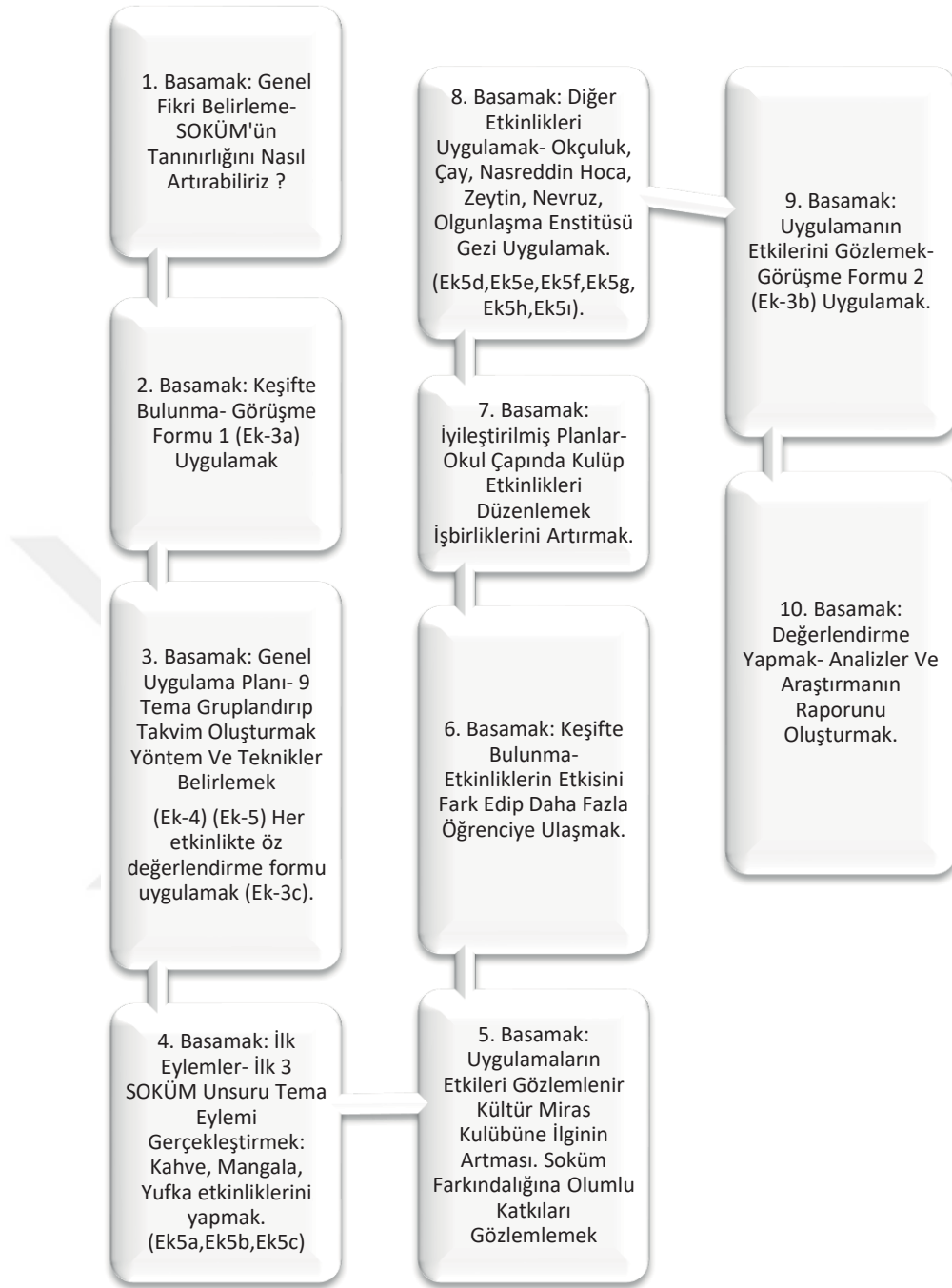
Görüşme formları tasarlanırken hem ‘SOKÜM’ hem ‘eylem araştırması’ ile ilgili araştırmalar incelenmiştir (Özlek, 2019); (Sağ, 2018); (Mert, 2020). Görüşme formu 1, UNESCO somut olmayan kültürel miras alanlarını içeren hazır bulunuşluk için sorulardan oluşmaktadır. Görüşme formu 2 ise katılımcıların deneyim, görüş ve değerlendirmelerine yönelik sorulardan oluşmaktadır. Görüşme formlarının yanında 9 tema ‘eylem’ için her etkinlik sonrasında öğrencilerin görüşleri Milli Eğitim Bakanlığına ait ‘Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu’ ile alınmıştır. Gönüllü öğrenciler bazı etkinlikler sonrası günlük yazmaya teşvik edilmiştir. Araştırmacı etkinliklerde katılımlı gözlem yapmıştır.

Çözüm olarak seçilen eylem ve sonuçta ortaya çıkacak yansıma arası bağ sürekli kontrol edilmelidir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz , Demirel, 2018). Bu çalışmada eylem ve sonuçları her tema sonunda değerlendirilerek çözüme ulaşma yolunda, yöntem ve uygulamalarda düzenlemeler gerekli olup olmadığına dikkat edilmiştir. Düzenleme gerekli olduğu durumlarda sürece eklenmiştir.

3.4. Veri Toplama Süreci

Araştırma için Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünden etik kurul izni (Ek1) alınmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı'na öncelikle online olarak bireysel araştırma başvurusu yapılmıştır. Bireysel başvurudan sonra Akdeniz Üniversitesi ile Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü yazışmaları neticesinde araştırmacının öğretmen olarak çalıştığı okulda araştırma izni (Ek-2) alınmıştır. Çalışma yapılacak okul müdürlüğünden yazılı izin (Ek-2a) alınmıştır. Okulda bu konu kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği (bağlantı - 13) uyarınca araştırmacı tarafından gönüllü 'Kültür ve Miras Kulübü' açılmıştır. Yıllık çalışma takvimi (Ek-4) ile ders planları (Ek-5) oluşturulmuştur. Gönüllülük esası ile 7.sınıf öğrencileri kulüp üyelikleri oluşturulmuştur. Kulüp üyesi öğrencilerden çalışmaya katılacak her öğrenci için ayrı ayrı veli izinleri (Ek-3d) alınmıştır. Sosyal etkinlikler yönetmeliği ve çalışma planı doğrultusunda etkinlikler gerçekleştirilmiştir.

3.4.1. Araştırmanın Eylem Planı

Diyagram 1 : Araştırmanın Eylem Planı

Bu çalışmada Aksoy (2003)'ün eğitimsel uygulamaları iyileştirme ve değiştirmede kullanılacak yöntem olarak ifade edilen eylem araştırmasının, 10 basamakta açıklanmasından ve çalışmaların basamaklandırılmasından yararlanılarak araştırma eylem planı tasarlanmıştır.

3.4.2. Araştırmacının Rolü

Araştırmacı Milli Eğitim Bakanlığında çalışan kadrolu sosyal bilgiler öğretmenidir. Aktif öğrenme konusunda ve diğer eğitim konularında almış olduğu hizmet içi eğitimler çalışmasının şekillenmesinde etkili olmuştur. Lisans öğrenim yıllarında drama dersi almıştır, bu çalışmada bir drama etkinliğini kendi uygulamıştır. 2010 yılından itibaren çeşitli kurumlarda çalışmış olması sosyal etkinlikler konusunda tecrübe kazanmasını sağlamıştır. Eylem araştırması metodunu seçmekte öğretmen olması etkili olmuştur. Etkinliklerin uygulayıcısı ve katılımcı gözlemcisi olması eylem planında ara ara dönütler ışığında iyileştirmeler yapmaya olanak sağlamıştır.

3.4.3. Araştırmada Karşılaşılan Zorluklar

Araştırmanın çalışma grubu; başarı durumları, ailelerin sosyo-ekonomik özellikleri oldukça farklı yapıda olan öğrencilerden meydana gelmektedir. Akademik olarak ilçe derecesi yapan öğrenci de mevcuttur, okuma yazma problemi olan öğrenciler de mevcuttur. Araştırmacının genel gözlemlerine göre aileleri yerleşik olan öğrenciler akademik olarak, sürekli göç eden öğrencilere göre daha fazla başarılı olabilmektedirler. Çalışma yapılan okul çevresi tarım kaynaklı göç alan bir yapıda olduğu için öğrenciler sık sık göç edebilmektedirler. Öğrencilerin bir kısmının aileleri ile birlikte göç etme durumu oldukça fazladır. Bunun yanı sıra geçici sığınmacı statüsünde ailelere mensup öğrenciler de mevcuttur.

Çalışmada eylem araştırmasına karar verip yapılacak bir dizi eylemin seçilip planlamasının yapılması ve uygulayacak yer ve zaman oluşturmak emek yoğun bir süreç olmuştur. Okulda yeni bir öğrenci kulübü açılması durumu, yönetmeliklere uygun olarak evrakların hazırlanmasını ve gerekli izinlerin alınmasını gerektirmiş, bu da ekstra bir zaman ve emek harcanmasına neden olmuştur. Ayrıca bu çalışmanın ilerleyişi öğretmen, öğrenci, okul çalışanları, aileler, sivil toplum kuruluşları ve resmi kurumların işbirliği ile mümkün olmuştur.

Okul içi çalışmalarda sınav haftaları öğrencilerin isteği ile bazı çalışmaların günleri değiştirilmek zorunda kalmıştır. Yoğun yağmur yağışı olduğu günlerde bazı öğrencileri aileleri etkinlik bitimine yakın sonlara doğru almışlardır. 9 etkinlikten 2 tanesi okul dışı gezi şeklinde planlanmıştır. Okçuluk Tekkesi Gezi ve Tanıtım dersi yaralanma riski içerdiği için gezi öncesi özel izinler, kimlik ve aile bilgileri işlemleri ve evrakları epey zaman almıştır. Gezi etkinliklerinde ulaşım ücretleri aileler ile işbirliği içinde karşılanmıştır. Antalya Olgunlaşma Enstitüsü Gezisi ve Atölye çalışmaları için de ulaşım ve yemek sembolik bir ücret ile öğrenci ailelerince karşılanmıştır. Kimi etkinlikler özel uzmanlık gerektirdiği için resmi kurumlar ve

sivil toplum kuruluşlarından destek alınmıştır. Kurumların takvimlerine dahil olmak bu çalışma için oldukça önem arz etmektedir. Her bir etkinlikte önceden görev dağılımı yapılmıştır. Tüm etkinliklerde araştırmacı temel malzemeleri temin etmiştir. Bazen maliyet bazen de taşıma yükü olduğu zamanlar olmuştur. Ayrıca çalışmanın yapıldığı okulda taşınmalı eğitim verilmektedir. Öğrenciler kulüp çalışmalarına ders dışı zamanlarda kaldıkları için bir çok aile etkinlik sonlarında çocuklarını almak için özel araçları ile gelmişlerdir. Genel olarak ilgi, yetenek, malzeme en çok da zaman ve emek gerektiren bir çalışma olmuştur.

3.4.4. Uygulama Süreci

9 ‘tema eylem’ için toplamda öğrenciler ile 30 birleşimde 50 ders saati bir araya gelinmiştir. Bu çalışmaların dağılımı; 6 ders saati genel bilgilendirme ve form uygulamaları, 9 ders saati uygulama öncesi bilgilendirme, 26 ders saati uygulama ve 9 ders saati uygulama sonrası değerlendirme şeklindedir. Bir ders saati 40’ olarak alınmıştır. Birleşim ayrıntıları amaçları süreleri etkinlik adları ile formların uygulanışı ile ilgili etkinlik takvimi Tablo 3.1. de verilmiştir.

Tablo 3.1. Etkinlik Ve Formlar Uygulama Takvimi

ETKİNLİK VE FORMLAR UYGULAMA TAKVİMİ			
<i>Tarih ve Birleşim Bilgileri</i>	<i>Süreler Yerler ve Uygulayıcı & İş Birlikleri</i>	<i>Yapılan Çalışmalar/ Form/ Bilgilendirme/ Uygulama Bilgileri</i>	<i>Amaçlar</i>
Çalışma Süreci 2022 -2025	Araştırmacı	Literatür Tarama Gözlem Problem Belirleme Araştırma Tasarımı Uygulama ve Raporlama	Bilimsel Çalışma Basamaklarına Uygun Çalışmak
Uygulama Hazırlıkları 8 ocak 2024 - 16 nisan 2024	Akdeniz Üniversitesi, Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Çalışma Yapılan Ortaokul Müdürlüğü Araştırmacı	Gerekli Tüm İzinlerin Alınması 'Kültür ve Miras Kulübü'nün Kurulması Gönüllü Öğrencilerin Belirlenmesi Aile İzinleri İçin Görüşmelerin Yapılması	İlgili izinler (bakınız EK-1 Üniversite Etik Kurul İzin Ek-2 Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma İzni Ek- 2a Çalışma Yapılacak Okul İzni Kulüp tanıtımı Etkinlik takvimi paylaşımı
1.BİRLEŞİM 16 Nisan 2024	40'+40' sınıf Araştırmacı Dil Uzmanları Sosyal Bilgiler Uzmanları	Bilgilendirme Veli Onam Formu (Ek- 3d) Uygulanması Görüşme Formu 1 (EK-3a) Pilot Uygulama (10 kişi)	Bilgilendirme Öğrencilerin kulüp kayıtlarının oluşturulması Formun geçerliğini test etmek İhtiyaca göre yeniden düzenlemek

Etkinlik ve formlar uygulama takvimi devamı

2 .BİRLEŞİM	40'+40'	Etkinlikler Başlangıcı	
17 Nisan 2024	sınıf araştırmacı	Görüşme Formu -1 (ek-3a) Uygulanması	Öğrencilerin SOKÜM'e yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek.
3.BİRLEŞİM	40'	Türk Kahve Kültürü Ve Geleneği Etkinliği Bilgilendirme	Öğrencilerin Türk Kahve Kültürü hakkında farkındalık sahibi olmaları
17 Nisan 2024	sınıf araştırmacı		
4.BİRLEŞİM	40'+40'	Türk Kahve Kültürü Ve Geleneği Etkinliği Uygulama	Türk kahve kültürü ile ilgili hikayelere aşina olmaları
18 Nisan 2024	sınıf ve okul bahçesi araştırmacı		
5.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	Uygulamalı olarak baştan sona kahve pişirme ve servis yapabilmeleri
19 Nisan 2024	Sınıf Araştırmacı		
6.BİRLEŞİM	40'	Türk Geleneksel Oyunu Göç/ Göçürme/Mangala Etkinliği Ve Turnuvası Bilgilendirme	Öğrencilerin mangala hakkında farkındalık sahibi olmaları
22 Nisan 2024	sınıf araştırmacı		
7.BİRLEŞİM	40'+40'	Türk Geleneksel Oyunu Göç/ Göçürme/Mangala Etkinliği Ve Turnuvası Uygulama	Çeşitli Türk toplumlarında da mangala oyununun varlığına aşina olmaları
24 Nisan 2024	sınıf araştırmacı		
8.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	Uygulamalı olarak mangala oynama ve turnuvaya katılabilme
25 Nisan 2024	sınıf araştırmacı		
9.BİRLEŞİM	40'	Türk Geleneksel İnce Ekmek Açımı Yufka Ve Paylaşımı Etkinliği Bilgilendirme ve Görev Dağılımı	Öğrencilerin yufka hakkında farkındalık sahibi olma
25 Nisan 2024	sınıf araştırmacı		
10.BİRLEŞİM	40'+40'	Türk Geleneksel İnce Ekmek Açımı Yufka Ve Paylaşımı Etkinliği Uygulama	Çeşitli Türk toplumlarında da yufka olduğuna aşina olma
26 Nisan 2024	görsel sanatlar atölyesi araştırmacı sınıf öğretmenleri		Uygulamalı olarak yufka açma, pişirme, paylaşabilme

Etkinlik ve formlar uygulama takvimi devamı

11.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	
29 Nisan 2024	sınıf araştırmacı		
12.BİRLEŞİM	40'	Geleneksel Türk Okçuluğu Gezisi Bilgilendirme Gezi İzinlerinin Alınması	Öğrencilerin okçuluk hakkında farkındalık sahibi olma
30 Nisan 2024	sınıf araştırmacı okul yönetimi		
13.BİRLEŞİM	3x40'+3x40'	Geleneksel Türk Okçuluğu Gezisi Uygulama	Türk okçuluğunun felsefe ve tarihine aşına olma Uygulamalı olarak ok atış derslerine katılabilme
2 Mayıs 2024	Akdeniz Üniversitesi Kampüsü Okçuluk Tekkesi Eğitmen ve Görevliler		
14.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	
3 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
15.BİRLEŞİM	40'	Türk Misafirperverliği, Kimlik Ve Çay Kültürü Etkinliği Bilgilendirme Ve Görev Dağılımı	Öğrencilerin misafirperverlik ve çay kültürü hakkında farkındalık sahibi olmaları
6 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
16.BİRLEŞİM	40'+40'	Türk Misafirperverliği, Kimlik Ve Çay Kültürü Etkinliği Uygulama	Türk çay kültürüne aşına olmaları Uygulamalı olarak çay demleme ve ikram etkinliklerine katılabilmeleri
7 Mayıs 2024	okul rehberlik sınıfı araştırmacı öğretmenler		
17.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	
8 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
18. BİRLEŞİM	40'	Nasreddin Hoca Drama Etkinliği Bilgilendirme	Öğrencilerin Nasreddin Hoca hakkında farkındalık sahibi olmaları
8 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		

Etkinlik ve formlar uygulama takvimi devamı

19.BİRLEŞİM	40'+40'	Nasreddin Hoca Drama Etkinliği Uygulama	Nasreddin Hoca fıkralarına aşına olmaları Uygulamalı olarak Nasreddin Hoca ile ilgili drama ile etkinliklerine katılabilmeleri
9 Mayıs 2024	sınıf ve okul bahçesi araştırmacı* (*araştırmacı lisans öğreniminde bir yarıyıl drama eğitimi almıştır.)		
20.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	
10 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
21.BİRLEŞİM	40'	Nevruz On İki Hayvanlı Türk Takvimi Yapımı Etkinliği Bilgilendirme	Öğrencilerin Nevruz ve On İki Hayvanlı Türk Takvimi hakkında farkındalık sahibi olmaları
13 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
22.BİRLEŞİM	40'+40'	Nevruz On İki Hayvanlı Türk Takvimi Yapımı Etkinliği Uygulama	Nevruz etkinliklerine aşına olmaları ve bazı etkinliklere katılım göstermeleri
14 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
23.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	Uygulamalı olarak öncelikle geri dönüşüm ürünler ile On İki Hayvanlı Türk takvimi tasarlama
15 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
24.BİRLEŞİM	40'	Zeytin Yetiştiriciliği Ve Zeytin Kültürü Etkinliği Bilgilendirme	Öğrencilerin Zeytin Yetiştiriciliği ve Zeytin Kültürü hakkında farkındalık sahibi olmaları
15 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
25.BİRLEŞİM	40'+40'	Zeytin Yetiştiriciliği Ve Zeytin Kültürü Etkinliği Uygulama	Zeytin yetiştiriciliği ve zeytin kültürü hakkında bilgi elde etmeleri
16 Mayıs 2024	Okul bahçesi Aksu Tarım ve Orman İlçe Müdürlüğü Saha Ekibi		

Etkinlik ve formlar uygulama takvimi devamı

26.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	Geleneksel Zeytin budama ve bakım gibi teknikleri içeren uygulamalı etkinliklere katılım göstermeleri
17 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
27.BİRLEŞİM	40'	Antalya Olgunlaşma Enstitüsü Gezisi Bilgilendirme	Öğrencilerin somut olmayan kültürel miras örnekleri hakkında farkındalık sahibi olmaları
20 Mayıs 2024	Sınıf		
28. BİRLEŞİM	3x40'+ 3x40'	Antalya Olgunlaşma Enstitüsü Gezisi Uygulama	Çeşitli sanatlar hakkında bilgi elde etmeleri
21 Mayıs 2024	Antalya Olgunlaşma Enstitüsü Atölye öğretmenleri		Cam yapımı, çömlek yapımı, telkâri, tel kırma, tezhip gibi teknikleri içeren uygulamalı etkinliklere katılım göstermeleri ve ürün oluşturmaları
29.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	
22 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
30.BİRLEŞİM	40'+40'	Etkinlikler sonu Görüşme Formu- 2 (ek- 3b) Uygulanması	Uygulanan Etkinlikler Sonrası Öğrencilerin SOKÜM'e yönelik görüşlerini belirlemek
30 Mayıs 2024	okul kütüphanesi araştırmacı		
VEDA	40'	Kapanış öğrenci görüşlerle vedalaşma fotoğraf ve günlük paylaşımları	Araştırmaya katılan öğrencilere teşekkür edip son izlenimleri almak.
30 birleşim	Süre dağılımı; 38 ders saati okul içi uygulama (38x40') +12 ders saati okul dışı uygulama (12x40')	Formlar; Görüşme formu 1 ve 2. Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu Öğrenci günlüğü Etkinlik fotoğrafları	Genel amaçlar; Farkındalık, Bilme, Aşına olma, Uygulamaya katılım.

Toplam 30 birleşim gerçekleştirilmiştir.	Toplam 50 ders saati uygulama yapılmıştır.	Toplam 2 görüşme formu, 1 öz değerlendirme formu uygulanmıştır.	SOKÜM'ü tanıma ve SOKÜM'e ilişkin farkındalık oluşturma amaçlanmıştır.
--	---	--	---

Tablo 3.1. de bu araştırmadaki etkinliklerin uygulama takvimi verilmiştir. Ön hazırlıklardan sonra tüm izinlerin alınması ile süreç başlamaktadır. Eylem araştırması planlanarak yeni bir kulüp açılıp öğrenci kayıtları oluşturulmuş ve etkinlikler öncesi 'görüşme formu 1' etkinlikler sonrası 'görüşme formu 2' uygulanmıştır. 9 tema eylem için etkinlikler yapılmıştır. Her etkinlik öncesinde sırasında ve sonrasında olmak üzere farklı birleşimlerde uygulamalar yapılmıştır. Her bir etkinlik sonunda 'sosyal etkinlik öğrenci öz değerlendirme formu' uygulanmıştır. Öğrenci günlükleri teşvik edilmiş ve her etkinlik video ve fotoğraflar ile kayıt altına alınmıştır.

1. TEMA EYLEM: Türk Kahve Kültürü Ve Geleneği Uygulama Süreci

Öğrencilerin Türk Kahve Kültürü hakkında farkındalık sahibi olmaları, Türk kahve kültürü ile ilgili hikayelere aşina olmaları, uygulamalı olarak baştan sona kahve pişirme ve servis yapabilmeleri amaçlanmıştır. Sunum, soru cevap, anlatım, drama, gösterip yaptırma, uygulama öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Araç gereçler ile ilgili; Akıllı tahta, drama için kullanılan birkaç sandalye, uygulama için iki masa, öğrenci sıraları, her öğrenci için fincan ile altlık ve sunum aksesuarları(her öğrenci evden getirebilir), cezve, kahve, şeker, lokum, kek, pişirme işleminde elektrik kullanılabilir. Farklı kaynaklardan yararlanılabilir. Ders aşamasında dikkat çekmede, daha önceden ödevlendirilen öğrenciler derse fincan takımları ile gelmişlerdir. İkinci aşamada öğretmen elinde büyük bir kutu ile derse girer. İçinden kahve ile ilgili sözler yazan pankartlar çıkar. Kahve ve cezve ile uygulama masası düzeni oluşturulur. Güdülemede; Öğrencilere derste neler yapılacağı açıklanır. Öncelikle kahve bitkisi tanımı, sonra Türk Kültürü'ne gelişi, sonra halk hikayelerindeki yeri, sonra gelenekselleşen törensel boyutu açıklanacaktır denir. En son kahve yapımının öğretmen tarafından tarif edileceği, gruplar halinde her bir öğrencinin kahve pişirme uygulaması yapacağı belirtilir. Derse geçişte; Akıllı tahta aracılığı ile çeşitli sayfalar ve önceden kaydedilmiş gerçek kitap bölümleri ilgili görseller açılır. Kahve ile ilgili derlenen hikayeler okunur. Bazıları drama metoduyla canlandırılır. (Bağlantı- 11). Tarih kitaplarından ulaşılan önemli bilgi ve fotoğraflar öğrenciler ile paylaşılır. Uygulama aşamasında gruplara gösterip yaptırma metodu ile her bir öğrenci kahve yapımında görev alır. Yapılan kahveler ve ikramlıklar sohbet eşliğinde öğrencilerce tüketilir. Soru cevap ile ders sonlanır. Etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulur. Etkinlik olarak drama ve uygulama yaptırılır. Planın uygulanmasına ilişkin açıklamalar; 1 hafta önceden etkinlik ayrıntıları belirtilir. Sadece katılmak isteyen öğrenciler aile izni ile katılabilir. Öğrencilerin araç gereç teminine zaman verilir. Her öğrenci 1 adet fincan ve altlık dilerse ek sunumluk getirebilir. Getirmeyenlere öğretmen sağlayacaktır. Cezve ve kahve ile temel ikramlıkları öğretmen temin eder. Okul koşullarında elektrikli cezve kullanılabilir. Yine de iş güvenliği ve sağlığı kapsamında her bir aksamı öğretmen kontrol etmekle yükümlüdür. Her uygulamada öğretmen mutlaka öğrencilerin yanındadır. Bu etkinlik Türkçe dersi ve seçmeli drama dersi ile köprü bir etkinliktir.

2. TEMA EYLEM: Türk Geleneksel Oyunu Göç/ Göçürme/Mangala Uygulama Süreci

Öğrencilerin mangala hakkında farkındalık sahibi olmaları, çeşitli Türk toplumlarında da mangala oyununun varlığına aşina olmaları, uygulamalı olarak mangala oynama ve turnuvaya katılabilmeleri amaçlanmıştır. Anahtar kavramlar: Türk oyunu mangala, zeka oyunudur. Sunum, soru cevap, anlatım, gösterip yaptırma, uygulama kullanılan öğretim yöntem ve teknikleridir. Gerekli araç gereçler; akıllı tahta, mangala oyun setleri iki öğrenci için 1 set şeklindedir. Kaynaklarda Türk Mangala Federasyon bilgilerinden yararlanılabilir. Dikkat çekme aşamasında; Daha önceden ödevlendirilen öğrenciler dersi ve turnuvayı merakla beklemektedirler. Okul spor salonundan mangala takımları getirtilir. Güdülemede öğrencilere dersin hangi aşamalarda yapılacağı anlatılır. Derse geçişte; akıllı tahta aracılığı ile görseller açılır. Oyunun kültürel kökenleri açıklanır. Türk kökenli devletlerdeki adları ve hikayeleri okunur. Oyunu bilen ve bilmeyen öğrenciler sorulur. Tüm kurallar verilir. Eşleşen öğrenciler arasında turnuva düzenlenir. Soru cevap ile ders sonlanır. Etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulur. Mangala turnuvası etkinliği düzenlenir. Bireysel yaparak yaşayarak öğrenme amaçlanır. Grupla öğretimde akran öğretimi gerçekleştirilebilir. Planın gerçekleştirilmesi esnasında dikkat edilecek hususlar; 1 hafta önceden etkinlik ayrıntıları belirtilir. Sadece katılmak isteyen öğrenciler aile izni ile katılabilir. Bu etkinlikte materyal öğretmen tarafından temin edilecektir. Etkinlik sınıfta yapılacak olup, Eksik taşlar yerine çakıl taşı kullanılabilir. Bu etkinlik beden eğitimi ve zeka oyunları dersi ile köprü bir etkinliktir.

3. TEMA EYLEM: Türk Geleneksel İnce Ekmek Açımı Yufka Ve Paylaşımı Uygulama Süreci

Öğrencilerin yufka hakkında farkındalık sahibi olmaları, çeşitli Türk toplumlarında yufka olduğuna ve paylaşım geleneğine aşina olmaları, uygulamalı olarak yufka açma, pişirme, paylaşabilmeleri amaçlanmaktadır. Temel kavramlar; Türk ince ekmek geleneği yufka, mutfak, yardımlaşma ve paylaşmadır. Öğretim yöntem ve tekniklerinden gösterip yaptırma, uygulama kullanılmıştır. Gerekli araç gereç ve kaynaklar hakkında; Her öğrenci oklava ve açma zeminini ve örtüsünü kendi getirebilir, mekan ve hamurlar öğretmen tarafından hazır edilebilir, her bir öğrenci hijyen kurallarına riayet etmelidir. Kaynak kişilerden destek alınabilir. Dikkat çekme aşamasında; Daha önceden ödevlendirilen öğrenciler dersi merakla bekler. Okulda uygun bir sınıf kullanım için izin alınıp hazırlanılır. Güdülemede öğrencilere derste hangi aşamalar olacağı açıklanır. Derse geçiş aşamasında; Önceden fırına sipariş verilen hamur dolapta bekletilir. Tüm öğrenciler hazır olunca görev dağılımı ve iş bölümü yapılır. Ön bilgisi olan öğrenciler önce başlar. Çekinen öğrencilere fırsat oluşturulur. Pişirilen ekmekler pay edilip

paylaşılır. Çalışma alanları temizlenir. Soru cevap ile ders sonlanır. Etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulur. Bireysel öğrenme etkinliklerinde yaparak yaşayarak öğrenme, grupta öğrenmede sosyal öğrenme kullanılmıştır. Ölçme değerlendirme her etkinlikte; etkinlik sonu öz değerlendirme gerçekleştirilir. Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu (Değişik:2.3.2008/26804 Rg)(Ek- 3c). Kullanılan araç gereçler adları sebebiyle deyimlerle de bağlantı kurulduğunda Türkçe dersi ile ilişkilidir. Bu çalışma yapılırken uygulamada dikkat edilmesi gereken kısımlar: 1 hafta önceden etkinlik ayrıntıları belirtilir. Sadece katılmak isteyen öğrenciler aile izni ile katılabilir. Bu etkinlikte materyal öğretmen tarafından temin edilecektir. Etkinlik sınıfta yapılacak olup, öğrencilerden ücret talep edilmemesi yerinde olabilir.

4. TEMA EYLEM: Geleneksel Türk Okçuluğu Uygulama Süreci

Öğrencilerin okçuluk hakkında farkındalık sahibi olmaları, Türk okçuluğunun felsefe ve tarihine aşina olmaları, uygulamalı olarak ok atış derslerine katılabilmeleri amaçlanmaktadır. Öğrenme öğretme yöntem ve teknikleri; gezi, sunum, gözlem, soru cevap, anlatım, gösterip yaptırma, uygulamadır. Gerekli araç gereç ve materyaller için; Gezi planlaması ayrıca yapılır. Kız öğrenci ve erkek öğrenci grupları oluşturulur. Detaylı kimlik bilgileri doğum tarihi ve aile iletişimleri önemle tutulmuştur. Her bir öğrenci için hem gezi hem uygulama veli izin formu düzenlenmiştir. Akdeniz Üniversitesi Kampüsü Okçuluk Tekkesi öğretmenleri ve stajyer öğretmenleri eğitimi sağlayacaklardır. Kurum olarak Okçuluk Tekkesinin tüm fiziki imkanları ve öğretmenlerin bilgileri uygulamaya kaynaklık etmektedir. Dikkat çekme aşaması için; gezi ve ders duyurusu ile işlemler iki hafta önceden başlatılmıştır. Gezi otobüsünün üniversite kampüsüne gelmesi ile merak başlaması beklenilir. Güdülemede öğrencilere gezi mekânı bölümler ve tesisler tanıtılır. Ders öncesi gözlem imkânı sağlanır. Sportif bir mekân ve spor çeşitleri öğrencilerin ilgisini odaklar. Derse geçiş aşamasında; ev sahibi kuruluş ve hocalar aracılığı ile kurumun bölümleri her bir odası ve işlevleri tarihi açıklanır. Öğrenci sayısı mekana göre gruplandırılır. Toplam 4 grup halinde ön bilgi ve eğitimler alınır. Geleneksel Türk okçuluğu ve okçuluk tekkesinin mahiyeti verilir. Ders araç gereçleri gerçek malzemeler ve silah niteliği taşıması sebebiyle özel izinler ve bilgiler hazır bulundurulur. Gerekli tedbirler alınır. Güvenlik ekipmanlarının kullanılışı izah edilir. Öğrenciler 8 kişilik gruplar halinde kolluk takıp atış pozisyonu alır. Her bir öğrenci ile bir eğitim hocasını birebir ilgilenir. Gösterip yaptırma şeklinde atışlar güvenli olarak sağlanır. Her bir öğrenci 10 atış yapabilmektedir. Tüm atışlar sonlandıncaya kadar işlemler devam eder. Atış sırası bekleyen öğrenciler bilimsel çalışmalar ve müze bölümlerini rehber hoca eşliğinde gezer. Kimi öğrenciler yine hocalar eşliğinde

stadyumda antrenman yapma şansı bulabilecektir. Soru cevap ile ders sonlanır. Okula dönünce Etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulur. İstekli varsa öğrenci günlüğü yazılabilir. Beden eğitimi dersi ile ilişkilidir. Planın uygulanmasında dikkat edilecek husus olarak, 2 hafta önceden etkinlik ayrıntıları belirtilir. Sadece katılmak isteyen öğrenciler aile izni ile katılabilirler.

5. TEMA EYLEM: Türk Misafirperverliği Kimlik Ve Çay Kültürü Uygulama Süreci

Öğrencilerin misafirperverlik ve çay kültürü hakkında farkındalık sahibi olmaları, Türk çay kültürüne aşina olmaları, uygulamalı olarak çay demleme ve ikram etkinliklerine katılabilmeleri amaçlanmaktadır. Öğrenme öğretme yöntem ve teknikleri olarak; sunum, gözlem, soru cevap, anlatım, gösterip yaptırma, uygulama, katılım kullanılmıştır. Gerekli araç gereç ve malzemeler; elektrikli çaycı, çay, şeker, ikramlıklar, kolonyadır. Dikkat çekme aşamasında, daha önce davet edilen öğretmen ve öğrenci konuklar karşılanır. Güdüleme aşaması olarak karşılamada kolonya ve şeker ikram edilmesi ele alınabilir. Derse geçiş aşamasında, öğretmen tarafından malzemeler temin edilmiştir. Çay demleme işlemi güvenlik sebebiyle öğretmen tarafından sağlanacaktır. Güler yüzlü olmak ve selamlaşma kurallarına dikkat edilmiştir. Çay ve çeşitli ikramlar eşliğinde konuklar ağırlanmıştır. Soru cevap ile ders sonlanır, etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulmuştur. Bireysel öğrenmede yaparak yaşayarak öğrenme, grupla öğrenmede sosyal öğrenme öne çıkmaktadır. Kavram ve konu açısından Türkçe dersi ile ilişkilendirilebilmektedir.

6. TEMA EYLEM: Nasreddin Hoca Drama Etkinliği Uygulama Süreci

Öğrencilerin Nasreddin Hoca hakkında farkındalık sahibi olmaları, Nasreddin Hoca fıkralarına aşina olmaları, uygulamalı olarak Nasreddin Hoca ile ilgili drama ile etkinliklerine katılabilmeleri amaçlanmaktadır. Öğrenme öğretme yöntem ve tekniklerinde; sunum, gözlem, soru cevap, anlatım, canlandırma, drama, katılım yer almaktadır. Kullanılan araç gereç ve malzemeler; Nasreddin Hoca ile ilgili fıkralar, varsa kostüm(sarı, cübbe, tesbih, kuşak). Bu çalışma için kostüm öğretmen tarafından oluşturulmuştur. Dikkat çekme, Bir öğrenciye kavuk, kuşak, tesbih ve cübbeden oluşan kostüm giydirilir. Güdülemede Nasreddin Hoca fıkraları ve günümüzdeki yerine değinilir. Derse geçiş aşamasında, Çeşitli fıkralar için öncelikle gönüllü öğrenciler ile drama yaptırılmıştır. Ayrıca 1 hafta çalışılmış bir hikayenin belirli bir seyirci önünde sergilenmesi. Soru cevap ile ders sonlanır. Etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulur. Türkçe dersi ile ilişkilendirilmiştir. İstekli varsa öğrenci günlüğü yazılabilir.

7. TEMA EYLEM: Nevruz On İki Hayvanlı Türk Takvimi Uygulama Süreci

Öğrencilerin Nevruz ve On İki Hayvanlı Türk Takvimi hakkında farkındalık sahibi olmaları, Nevruz etkinliklerine aşına olmaları ve bazı etkinliklere katılım göstermeleri, Uygulamalı olarak öncelikle geri dönüşüm ürünler ile On İki Hayvanlı Türk takvimi tasarlama amaçlanmaktadır. Kullanılan yöntem ve teknikler, sunum, gözlem, soru cevap, anlatım, gösterip yaptırma, tasarlama, katılımdır. Gerekli araç gereç ve malzemeler, Takvim için mukavva, makas, pergel, yapıştırıcı, takvim ile ilgili görsel çıktılarıdır. Nevruz ritüelleri için malzemeler(bir öğrenci fidan getirmiş ve dilek bağlamıştır, sabah erken kalkabilen öğrenciler çiğ toplamıştır. Sınıfta elde olan materyaller ile deneyimler paylaşılır). Derse geçiş aşamasında; Nevruz kutlamalarının anlamı ve önemi paylaşılmıştır. Bunu yaparken akıllı tahta aracılığı ile çeşitli örnekler ve görsellerden yararlanılmıştır. Tarihteki takvimler hakkında bilgiler verilmiştir. Güneş ve ay esaslı takvimlere değinilir. Türklerin kullandıkları takvimler belirtilir. On iki hayvanlı Türk takviminin anlamları paylaşılır. Yılları tanıtılır. Sınıf tahtasına önemli bilgi ve sıralamalar yazılır. Öğrencilerden 4- 5 kişilik gruplar oluşturulur. Mukavvalardan pergel yardımı ile daireler oluşturulup kesmeleri gösterip yaptırılır. Yaklaşık 25 cm çapındaki dairelere 1 den 12 ye kadar sayılar saat sistemi gibi yazılır. Öğrencilere 12 hayvana ait görsel verilir. Kesip yapıştırmaları istenir. Yardımlaşmaya izin verilir desteklenir. Serbest teknik ile her öğrenci özgün çalışmasını tamamlar. Soru cevap ile ders sonlanır. Etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulur. Grupla öğretimde etkinlik temelli ve akran destekli eğitim öne çıkmaktadır.

8. TEMA EYLEM: Geleneksel Zeytin Yetiştiriciliği Ve Zeytin Kültürü Etkinliği Uygulama Süreci

Öğrencilerin Zeytin Yetiştiriciliği ve Zeytin Kültürü hakkında farkındalık sahibi olmaları, bilgi elde etmeleri, geleneksel zeytin budama ve bakım gibi teknikleri içeren uygulamalı etkinliklere katılım göstermeleri amaçlanmaktadır. Uzman daveti, sunum, gözlem, soru cevap, anlatım, gösterip yaptırma, katılım kullanılmıştır. Gerekli araç gereçler bilgilendirme aşamasında akıllı tahta, uygulama aşamasında zeytin bahçesi, budama araçları kullanılmıştır. Dikkat çekme aşamasında, sınıfta bilgilendirmeler yapılır, okul bahçesinde konu ile ilgili uzmanların beklediği bilgisi paylaşılır. Güdüleme aşamasında, Öğrenciler Tarım Ve Orman Bakanlığından davet edilen Ziraat Mühendisleri ve Ziraat Teknikerlerinden oluşan ekip ile tanıştırılır. Ekibin geliş amacı paylaşılır. Derse geçiş aşamasında, öğrenciler yarım daire şeklinde zeytin ağaçlarına yakın alanda açık havada yerlerini alır. Uzmanların unvanları, yaptıkları işler, kolaylıkları ve zorlukları izah edilerek meslekleri tanıtılır. Hangi okullardan

mezun olunca bu alanlarda çalışılabilir öğrencilere açıklanır. Geleneksel zeytin yetiştiriciliği hakkında uzmanların sunumu dinlenir, bakım budama işlemlerine geçilir. Öğrenciler öncelikle gönüllülük esasına göre uygulama yaptırılır. Sonra cesaretlendirilerek tüm öğrencilerin uygulama yapmasına olanak sağlanır. Okul dışı ortamdan konuk alındığı için öğrencilerin bireysel diyaloglarına kontrollü izin sağlanır. Uygulama sonrası konuklara teşekkür edilip uygulama sonlandırılır. Sınıfa dönünce soru cevap ile ders sonlanır. Etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulur.

9. TEMA EYLEM: Antalya Olgunlaşma Enstitüsü Gezisi Etkinliği Uygulama Süreci

Öğrencilerin somut olmayan kültürel miras örnekleri hakkında farkındalık sahibi olmaları, çeşitli sanatlar hakkında bilgi elde etmeleri, cam yapımı, çömlek yapımı, telkâri, tel kırma, tezhip gibi teknikleri içeren uygulamalı etkinliklere katılım göstermeleri ve ürün oluşturmaları amaçlanmaktadır. Temel kavramlar; kültürel farkındalık, kültürel duyarlılık, kültürel koruma, kültürü yaşatma, çalışkanlık, geleneksel sanatlar, şehir tarihidir. Öğretme öğrenme yöntem ve teknikleri, gezi içinde; sunum, gözlem, soru cevap, anlatım, gösterip yaptırma, katılım, ürün ortaya çıkarma şeklindedir. Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler Sanat Atölyeleri Ve Malzemeleri oldukça çeşitlidir atölye malzemeleri olgunlaşma enstitüsü tarafından sağlanmıştır. Gezi İçin Ulaşım Servisi gereklidir. Dikkat Çekmede gezi için okuldan hareket edilir. Güdülemede gezide neler yapılacağı daha önceden planlanıp duyurulur. Gidişte gezide nasıl davranılması gerektiği ve yapılacak etkinlikler hatırlatılır. Derse geçiş aşamasında, gezi yeri tarihi bir mekan içerisinde yer aldığı için gözlem ile başlanır. Hem ziyaret edilecek merkez hem çevresi ile bağı gözlemlenerek giriş yapılır. Kısa bir yürüyüş ile Olgunlaşma Enstitüsüne ulaşılır. Önceden kurum yönetimi ile planlanan şekilde öğrencilere kurum gezdirilir. Sanat birimleri tanıtılır. Öğrenciler için özel oluşturulmuş uygulama atölyesine geçilir. Cam yapımı, düğme dikimi, telkâri, tel kırma, çömlek yapımı, tezhip sanatlarına ait atölyelerde uzmanlar tarafından bilgilendirmeler yapılır. Gruplara ayrılan öğrenciler her bir etkinliği deneyimleme şansı elde eder. Ve etkinlik sonunda ürünleri öğrencilere hediye edilir. (Not : Olgunlaşma Enstitüsünde bir çok sanat yaşatılmaktadır. Öğrenciler okuldaki görsel sanatlar dersi ile bol bol ebru yapma , hat sanatı yapma, dokuma yapma şansı elde ettikleri için bu sanatlar yerine ilk kez tanışacakları etkinlikler tercih edilerek planlama yapılmıştır. Etkinlik okul Görsel Sanatlar öğretmeni ile birlikte planlanmış olup hocamız da etkinlik boyunca öğrencilere rehberlik etmiştir.) Okula dönünce soru cevap ile ders sonlanır. Etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulur. İstekli öğrenciler günlük tutabilirler.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan görüşme formları ve öz değerlendirme formları betimsel olarak analiz edilmiştir. Betimsel analiz önceden belirlenmiş temalara göre okuyucuya düzenlenmiş bir şekilde verileri yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Cevaplar SÖKÜM unsurları doğrultusunda gruplandırılarak tekrar durumlarına bakılmıştır ve frekanslarına ulaşılmıştır. Araştırmanın güvenilirliği açısından betimsel analiz araştırmacı ve danışmanı tarafından yapılmıştır. Eş zamanlı olarak yapılan analizlerde görüş birliği ile uzlaşa sonuçlarına göre veriler analiz edilmiştir. Araştırma verileri anlamlı bütünlükler içinde cevapların gruplandırılıp frekans alınması ile sınıflandırılmıştır. Ayrıca öğrenci görüşü verileri doğrudan alıntılanmış ve öğrenci günlüklerindeki ifadeler yer verilmiştir. Etkinlik görselleri ve çıktıları kayıt edilmiştir. Nicel araştırmalarda kullanılan iç geçerlilik ve dış geçerlilik kavramlarının iç tutarlılık güvenilirliği ve dış güvenilirliklerinin nitel araştırmalardaki karşılığının olan inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlılık ve doğrulanabilirlik kavramları olduğu belirtilmektedir (Arslan, 2022). Bu doğrultuda elde edilen verilerin kayıt altına alınması ve uygun şekilde sunulmasının araştırmanın geçerliliğine hizmet ettiği söylenebilir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümünde, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda ulaşılan bulgular tablolar eşliğinde sunulmuştur.

4.1. Ortaokul Öğrencilerinin Uygulama Öncesinde SOKÜM' e Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında ilk olarak öğrencilerin SOKÜM'e yönelik hazır bulunuşluklarını, mevcut bilgilerini belirlemek amacıyla uygulanan görüşme formuna verdikleri cevaplar tablolastırılarak sunulmuş ve öğrenci yanıtlarından örnek cümlelere yer verilmiştir.

Tablo 4.1. *Öğrencilerin Kültürel Miras Nedir? Sorusuna Verdikleri Cevaplar*

İfadeler	Öğrenci kodları	f*
Nesilden Nesile Aktarılan	Ö2,Ö4,Ö9,Ö10,Ö12,Ö13,Ö14, Ö16,Ö17,Ö18	10
Bilmiyorum	Ö1,Ö6.Ö7,Ö8,Ö11,Ö19,Ö20,Ö21,Ö22	9
Kültüre Özel Miras	Ö5,Ö13,Ö15	3
Tarihi Eserler	Ö3,Ö12	2
Evrensel Değerlere Ait Eserler	Ö10,Ö12	2
Örf Âdet Gelenekler	Ö15,Ö16	2
Coğrafyanın Güzellikleri	Ö2	1
Toplam	**Bazı öğrenciler birden fazla ifade belirtmişlerdir.	29**

*f: kişi sayısı

Tablo 4.1. incelendiğinde öğrencilerin kültürel mirası daha çok “ nesilden nesile aktarılır” olarak tanımladıkları görülmektedir. Ayrıca “tarihi eserler”, “coğrafyanın güzellikleri”, “ kültüre özel miras”, “evrensel değerlere sahip eserler”, “örf âdet ve gelenekler”

ifadelerinin kültürel mirasın tanımı olarak algılandığı anlaşılmaktadır. 9 öğrenci ise bilmediğini ifade etmiştir. Öğrencilerin verdiği cevaplardan örnekler şunlardır:

“Geçmişten günümüze büyüklerimizin yaptığı davranışların günümüzde de tekrarlanması.”(Ö18). “Yaşanılan coğrafyanın kültürü güzellikleri ile ilgili nesilden nesile aktarılan miras.”(Ö2). “Daha önceki kuşaklar tarafından oluşturulmuş ve evrensel değerlere sahip olduğuna inanılan eserlere denir.”(Ö10). “Daha önceki kuşaklar tarafından oluşturulması, genel bir isim.”(Ö4). “Geçmişten günümüze Türk tarihi.”(Ö17). “Eski zamandan kalan tarihi eserler miraslar.”(Ö3).

Birinci alt problem kapsamında öğrencilere SOKÜM tanımı ve örnekleri de sorulmuştur. 17 öğrencinin bu soruya “bilmiyorum” şeklinde cevap verdiği, 2 öğrencinin “toplumsal uygulama ve şöenler”, 1 öğrencinin “masallar, destanlar, Nasrettin Hoca, Dede Korkut Hikayeleri”, 1 öğrencinin “halk oyunları, el sanatları, giysiler, tarihi eserler”, 1 öğrencinin de “yemek, misafirperverlik, yardımlaşma” şeklinde cevap verdiği görülmüştür.

Birinci alt problem kapsamında öğrencilerin SOKÜM unsurlarına yönelik mevcut bilgileri ve verebilecekleri örnekler sorulmuştur. Öğrencilerin verdikleri cevaplar SOKÜM unsurları doğrultusunda gruplandırılarak Tablo 4.2. de sunulmuştur.

a) Somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar (destanlar, efsaneler, halk hikayeleri, atasözleri, masallar, fıkralar vb.),

b) Gösteri sanatları (karagöz, meddah, kukla, halk tiyatrosu vb.),

c) Toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şöenler (nişan, düğün, doğum, nevrüz, vb. kutlamalar),

d) Doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar (geleneksel yemekler, halk hekimliği, halk takvimi, halk meteorolojisi vb.),

e) El sanatları geleneği (dokumacılık, nazar boncuğu, telkâri, bakırcılık, halk mimarisi)”
Bağlantı -10 (2025).

Tablo 4.2. SOKÜM Unsurlarına Yönelik Sorulara Öğrencilerin Cevapları

SOKÜM Unsurları	Unsurları Örneklendirebilen Öğrenciler	f*
Gösteri sanatları (karagöz, meddah, kukla, halk tiyatrosu vb.)	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12, 13,14,15,16,17,18,19,20,22	20
Somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar (destanlar, efsaneler, halk hikayeleri, atasözleri, masallar, fıkralar vb.)	2, 15, 9, 3, 10, 20, 21, 22, 1, 8, 5, 4, 11,13, 12,16,17,18,14	19
Toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şöenler (nişan, düğün, doğum, nevrüz, vb. kutlamalar)	1,2,3,4,5,6,7,9,10,12,14, 15,16,17,18,20,22	17
Doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar (geleneksel yemekler, halk hekimliği, halk takvimi, halk meteorolojisi vb.)	1,2,3,4,5,7,8,9,10,12,13, 14,15,16,17,18,19.	17
El sanatları geleneği (dokumacılık, nazar boncuğu, telkâri, bakırcılık, halk mimarisi)	1,2,3,4,5,7,8,9,10,12, 13,14,15,17,18,19.	16

*f: kişi sayısı

Tablo 4.2. ile ilgili öğrencilerin verdikleri cevaplardan örnekler şunlardır:

“Köfte piyaz.” (Ö10). “ Düğüne gittim şenliğe gittim.” (Ö16). “halay, zeybek.” (Ö20). “keşkek”(Ö13). “ şırdan”(Ö14). “köfte/piyaz”(Ö12). “ katıldım gelinin eline... kına yakılıyordu aynı zamanda damada da yakılır.”(Ö2). “ ramazan şenliğine katıldım.”(Ö3). “lahmacun”(Ö7). “Köfte piyaz”(Ö19). “Karagözü biliyorum”(Ö10).

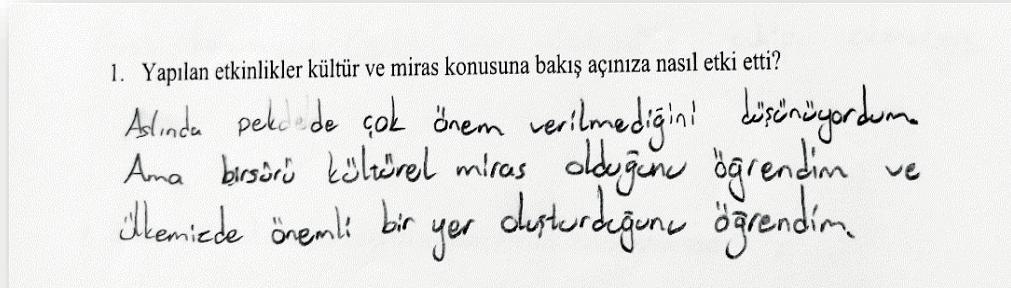
Birinci alt problem kapsamında öğrencilere kültürel mirası korumanın kimin görevi olduğu sorulmuştur. 12 öğrenci “bizim görevimizdir”, 6 öğrenci “bilmiyorum”, 3 öğrenci “devletin görevidir”, 1 öğrenci de “insanların görevidir” şeklinde cevaplamıştır. Öğrencilerin verdiği cevaplardan örnekler şu şekildedir: Ö6: “ Kültürel mirası korumak bizlerin görevidir. ”, Ö13: “Kültürel mirası korumak hepimizin görevidir. ”, Ö8: “Devlet korumalıdır...”, Ö9: “Kültürel mirası korumak yeni nesillerindir.” Öğrenciler bu soruya farklı cevaplar vermişlerdir.

Öğrencilerin etkinlikler öncesi hazır bulunuşlukları incelendiğinde; SOKÜM kavramının ne olduğunu tam bilemedikleri ancak unsurlara ilişkin fikirleri ve deneyimleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Geleneksel anlatımlar, şölenler, gösteri sanatları, el sanatları, doğa ile ilgili uygulamalar ile ilgili çoğu öğrenci örnek verebilmişlerdir.

4.2. Ortaokul Öğrencilerinin Uygulama Sonrasında SOKÜM’e Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Tüm etkinlikler tamamlandıktan sonra öğrencilere görüşme formu 2 uygulanmıştır. Formda yer alan “Yapılan etkinlikler kültür ve miras konusuna bakış açınıza nasıl etki etti?” sorusuna öğrencilerin cevapları incelendiğinde genellikle önceden bilinmeyen kavramların, sanatların, kültürel değerlerin öğrenildiği ifade edilmiştir. Ayrıca bu etkiyi geliştirici bir etki veya olumlu bir etki ile iyi duygular şeklinde belirtilmiştir. Öğrenci görüşlerinden bazıları: Ö1: “ Önceden bilmiyordum faydası ise eğlenceli ve bilgiliydi.”, Ö2: “ Kendimi mutlu hissettim. Ayrıca yeteneklerimi sergileme fırsatı buldum.”, Ö22: “ Çok güzel yerler, şeyler gördüm. Gezi çok güzeldi.”, Ö12: “Önceden kültür hayatı bilmiyordum ve her şey çok eğlenceli geçti.”, Ö17: “Eskiden kültür ve miras hakkında çok şey bilmiyordum. Kültür miras etkinliklerimiz sayesinde pek çok bilgi edindim.”, Ö13: “Aslında pek de çok önem verilmediğini düşünüyordum. Ama bir sürü kültürel miras olduğunu öğrendim ve ülkemizde önemli bir yer oluşturduğunu öğrendim.”, Ö20: “...Sanatları öğrendim.”, Ö15: “ Önceden bilmiyordum şimdi faydalarından yararlandım.” Ö4: “Gayet eğlendim. Bilmediğim bilgileri öğrendim. Hep beraber etkinlikler yaptık.” şeklindedir. Öğrenci görüşleri, etkinliklerin öğrencilerin öğrenmelerine olumlu etkisi olduğunu desteklemektedir. Örnek Görsel 4.1. verilebilir.

Görsel 4.1. Görüşme formu 1 öğrenci cevabı

Yapılan etkinliklerin öğrencilerin kişisel ve sosyal gelişimine etkisi sorusuna verilen cevapların frekansı Tablo 4.3. te verilmiştir.

Tablo 4.3. Etkinliklerin Öğrencilerin Kişisel Ve Sosyal Durumlarına Etkileri

	İfadeler	Öğrenci Kodları	f*
Kişisel Gelişim Açısından	Yeni şeyler öğrendim/ Bilmediklerimi öğrendim	Ö1,Ö4,Ö10,Ö12,Ö14,Ö15,Ö17,Ö19,Ö20,Ö21	10
	Eğlendim ve bilgilendim	Ö1,Ö4,Ö5,Ö8,Ö9,Ö12,Ö15,Ö16	8
	Olumlu etki etti	Ö2,Ö3,Ö6,Ö14,Ö18	5
	Kendimi geliştirdim/ yeteneklerim ortaya çıktı/ özgüvenim arttı/ Mutlu oldum/ çok iyi hissettim	Ö7,Ö10,Ö17,Ö18,Ö22	5
		Ö9,Ö10,Ö11,Ö22	4
	El becerim gelişti	Ö13,Ö20	2
	Pratik zekâm gelişti	Ö13	1
	İfadeler	Öğrenci Kodları	f*
Sosyal Gelişim Açısından	Arkadaşlıklarına olumlu katkı sağladı	Ö1,Ö3,Ö4,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö13,Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö21	16
	Arkadaşlar ile eğlendik/ çok iyi vakit geçirdik	Ö4,Ö5,Ö12,Ö15,Ö17,Ö20	6
	Arkadaşlar ile bağımız güçlendi/ sosyalleştim/ yeni arkadaşlıklar	Ö1,Ö4,Ö9,Ö12,Ö13	5
	Arkadaşlar arası yardımlaşma gelişti	Ö1,Ö14	2
	Okul dışı kişilerle iyi iletişimler kurdum	Ö17,Ö22	2
	Arkadaşlıklarım zaten hep iyiydi	Ö2	1
	Hayır sağlamadı.	Ö5	1
Toplam		**bazı öğrenciler birden fazla ifade kullanmışlardır. 59**	

*f: kişi sayısı.

Tablo 4.3. te öğrencilerin etkinlik sonrası *kişisel gelişim* açısından etki sorusuna cevapları incelendiğinde ; 10 kişi ile en çok verilen cevabın; “Yeni şeyler öğrendim/

Bilmediklerimi öğrendim” ardından 8 kişi ile “eğlendim ve bilgilendim” olduğu görülmüştür. Bu cevapları 5’er kişi ile “Kendimi geliştirdim/ yeteneklerim ortaya çıktı/ özgüvenim arttı/ girişimde bulundum” ve “Olumlu etki etti” takip etmektedir. 4 kişinin cevabı “Mutlu oldum/ çok iyi hissettim” şeklindedir. Ayrıca “El becerim gelişti” diye belirten 2 öğrenci, “pratik zekâm gelişti” diyen 1 öğrenci mevcuttur. Öğrenci örneklerinden bazıları şu şekildedir: Ö20: “Sanatları öğrendim, el becerikliliği sağladı.”, Ö13: “Mesela mangala oynayarak pratik zekâm gelişti, yufka açarak el becerimizi keşfettik.”, Ö14: “İyi etkiledi, her gittiğimiz yerde yeni şeyler öğrendik.”, Ö17: “... Eğlendim, güvenim arttı...”, Ö12: “Eğlenceli geçti, daha fazla şeyler öğrendim.”, Ö22: “Ordayken, gezide yeteneklerimi sergileme fırsatı buldum. Çok iyi hissettim.”, Ö2: “Oldukça olumlu bir etki etti.”, Ö4: “Bilmediğim bilgileri öğrendim. ..güldük, eğlendik, yemekler yedik, etkinlikler yaptık ve ben de kendimi açtım. Kendimi geliştirdim.”, Ö10: “Girişimde bulundum, mutlu oldum, yeni şeyler öğrendim.” Cevaplar ışığında etkinlikler, öğrencilerin kişisel gelişimine olumlu etki etmiştir denilebilir. Örnek görsel 4.2. verilebilir.

2. Yapılan etkinlikler kişisel gelişiminize nasıl etki etti?

Mesela mangala oynayarak pratik zekamız gelişti,
yufka açarak el becerilerimizi keşfettik.

Görsel 4.2. Görüşme formu 2 öğrenci cevabı

Tablo 4.3. te etkinliklerin genel olarak sosyal gelişim alanına etkilerine bakıldığında; 16 kişi ile en çok verilen cevap “Arkadaşlıklarına olumlu katkı sağladı” olmuştur. Sonrasında 6 kişi ile “Arkadaşlar ile eğlendik/ çok iyi vakit geçirdik” cevabı ikinci sıradadır. 5 kişi “Arkadaşlar ile bağımız güçlendi/ sosyalleştim/ yeni arkadaşlıklar kurdum” diye belirtmiştir. 2 kişi “Arkadaşlar arası yardımlaşma gelişti”, 2 kişi de “Okul dışı kişilerle iyi iletişimler kurdum” diye belirtmiştir. 1 kişi “Arkadaşlıklarım zaten hep iyiydi”, 1 kişi de “Hayır sağlamadı” demiştir. Öğrencilerin bu görüşlerini destekleyen cevaplardan bazıları şunlardır: Ö10: “Evet sağladı. Çünkü arkadaşlarımla ilişkilerimi artırdı.”, Ö1: “Daha fazla sıkı olduk ve herkes birbirine daha iyi davranmaya başladı.”, Ö2: “Arkadaşlarımla ilişkilerim gayet güzeldi. Aynı şekilde devam ediyor.”, Ö22: “Oradaki öğretmenlerle (gezi), iyi, samimice iletişimler kurdum.”, Ö12: “Çok güzel arkadaşlar edindim.”, Ö17: “Çok fayda sağladı. Arkadaşlarımla

iyi vakit geçirdim.”, Ö14: “Katkı sağladı. Arkadaşlar arası yardımlaştık. Eğlendik...”, Ö13: “Evet. Arkadaşlıklarımızın pekişmesini ve sosyalleşmemizi sağladı.”, Ö9: “Evet, çünkü arkadaşlarımla bağlarım güçlendi.”, Ö5: “Hayır sağlamadı.” Cevaplar doğrultusunda 59 cevaptan 58 ifadeye göre etkinliklerin, bir öğrencinin cevabı dışında, sosyalleşmeye ve kişilerarası ilişkilere büyük ölçüde katkı sağladığını söylemek mümkündür. Örnek Görsel 4.3. verilebilir.

3. Yapılan etkinlikler sosyal gelişiminize (arkadaşlar arası ilişkileriniz vb.) katkı sağladı mı?

Çok fayda sağladı arkadaşlarımla iyi vakit geçirdim.

Görsel 4.3. Görüşme formu 2 öğrenci cevabı

İkinci alt problem kapsamında öğrencilere etkinlikler sonucunda hangi becerileri geliştirdikleri, yeni neler öğrendikleri sorulmuştur. Verilen cevaplar Tablo 4.4. te yer almaktadır.

Tablo 4.4. Etkinlikler Sonrası Öğrenilen Yeni Bilgi Ve El Becerileri

İfadeler	Öğrenci kodları	f*
El sanatları (telkâri, tel kırma, düğme dikimi, tezhip vb.)	Ö2,Ö14,Ö16,Ö17,Ö18,Ö20,Ö22	7
Ok atmak	Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö9,Ö10,Ö15	7
Seramik /çömlek yapımı	Ö2,Ö13,Ö14,Ö18,Ö20,Ö22	6
Yufka açmak	Ö4,Ö11,Ö12,Ö17,Ö19	5
Kahve yapmak	Ö1,Ö4,Ö7,Ö15	4
Nazar boncuğu/ cam yapımı	Ö2,Ö14,Ö18,Ö22	4
Mangala oynama	Ö8,Ö21,Ö22	3
Toplam		33

*f: kişi sayısı

Tablo 4.4. e göre öğrencilerin öğrendiği el becerilerden en çok 7’şer kişinin cevabı ile “El sanatları (telkâri, tel kırma, düğme dikimi, tezhip vb.)” ve “Ok atmak” ilk sırada yer almaktadır. İkinci en çok verilen cevap 6 kişi ile ve “Seramik /çömlek yapımı” dır. 5 kişi “Yufka açmak” demiştir. 4’er kişi ise “Nazar boncuğu/ cam yapımı” ve “Kahve yapmak” diye cevap vermiştir. 3 kişi ile en az “Mangala oynama” belirtilmiştir. Eğitimler esnasında farklı beceriler edinen öğrenciler, cevap verirken hatırlanma durumuna göre bazen son etkinlikler diye belirtmişler, öğrendikleri arasından bir kısmını seçerek yazdıklarını belirten ifadeler kullanmışlardır. Öğrenci cevaplarından bazı örnekler şöyledir: Ö4: “ *Evet öğrendim. Mesela ok atma, hamur açma vb. kahve yapma.*”, Ö22: “ *Evet gezide çok şey öğrendim. Nazar boncuğu yaptım. Çömlek yaptım ve birçok şey daha yaptım.*”, Ö12: “ *Evet, yufka yapmayı öğrendim.*”, Ö14: “ *Yapılan etkinliklerde, en son gittiğimiz etkinlikte; nazar boncuğu yapmak, düğme dikmeyi öğrendim, çamurdan çömlek yaptık.*”, Ö13: “*Evet. Mesela kilden seramik yapmayı öğrendim.*”, Ö9: “*Evet, ok atmayı öğrendim.*”, Ö10: “ *Evet okçuluğu öğrendim.*” Cevaplar incelendiğinde öğrencilerin bazı etkinliklere diğer etkinliklere oranla daha fazla ilgi gösterdikleri görülmektedir. Etkinlikler sonrası sadece öğrenci ifadelerine göre toplamda 33 yeni bilgi ve beceri öğrenildiği bilgisine ulaşılabilir. Sonuçta öğrenciler, hem spor alanında hem sanat alanında hem de günlük yaşam ile ilgili yeni beceriler kazanmışlardır denilebilir. Örnek olarak görsel 4.4. verilebilir.

4. Yapılan etkinlikler ile yeni şeyler öğrendiniz mi? Örnek verir misiniz?

Evet, mesela kilden seramik yapmayı öğrendim.

Görsel 4.4. Görüşme formu 2 öğrenci cevabı

İkinci alt problem içinde uygulama sonrası görüşme formunda yapılan etkinliklerde öğrendiklerini denemeyi düşünüp düşünmedikleri ve SOKÜM' ün yaşatılmasının gerekliliği sorulmuştur. Öğrenciler öğrendiklerini denemeyi ve uygulamayı düşündüklerini ifade etmişlerdir. SOKÜM' ün yaşatılmasını gerekli bulduklarını belirtmişlerdir. Bu görüşleri yansıtan öğrenci cevaplarından bazıları şunlardır:Ö12: “ Okçuluk etkinliğine yazılmak istiyorum.”, Ö17: “ İlerde okçuluk denemek isterim.”, Ö14: “Evet. Etkinliklerin hepsi çok güzeldi düşünürüm.”, Ö10: “ Evet. Okçuluğu sevdim. Daha sonra denemeyi düşünüyorum.”, Ö9: “Evet. Çünkü yapılan deneyimleri sonra denemeyi düşünüyorum.”, Ö22: “ Düşünürüm. Çömleği yapabilirim belki.”, Ö1: “ Evet. Yufka denemeyi düşünürüm.”, Ö18: “ Düşünürüm çünkü hepsi birbirinden eğlenceliydi.”, Ö20: “ Düşünürüm. Çünkü güzeldi.” Yine SOKÜM' ün yaşatılması hakkında çoğu öğrenci evet cevabı vermiştir. Bazı örnek cümleler şunlardır:Ö5: “Bence yaşatılsın.”, Ö18: “ Evet çünkü hepsi birbirinden güzeller, bu güzelliklerin yaşatılması gerektiğini düşünüyorum.”, Ö13: “Evet.” Öğrenciler, öğrendikleri SOKÜM unsurlarına ilişkin becerileri gelecekte de deneyimlemek istediklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler SOKÜM' ün önemini kavramışlardır ve SOKÜM unsurlarının yaşatılması görüşüne katıldıklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilere ayrıca kültürel mirasın korunmasına yönelik görüşleri sorulmuştur. Cevaplar kültürel mirasın korunması yönündedir. Örnek cevaplardan bazıları şunlardır:Ö15: “Evet bence korunmalıdır. Çünkü kültürel miras günümüzde çocukların hayatını etkiler.” Ö4: “ Evet korunmalıdır. Çünkü kendi kültürümüze ait olduğu için hem de ileriki zamanda bizlerin çocukları bunlarla yetinir ve kendi kültürümüze sahip çıkabilirler.”, Ö1: “ Evet. Korunmalı.”, Ö5: “ Korunmalıdır.”, Ö20: “ Korunmalıdır. Çünkü atalarımızdan kalan bir şeyler olduğundan korumamız lâzım.” Öğrencilerin cevapları incelendiğinde kültürel miras korunmalıdır sonucuna ulaşmak mümkündür.

Öğrenciler kültürel mirasın ne olduğunu öğrenmişlerdir. Somut ve soyut sınıflandırmalarını bilmektedirler. Ve özellikle SOKÜM'ün insan aracılığı ile yaşatılacağına ilişkin farkındalık geliştirmişlerdir. Yapılan etkinliklerin öğrencilerin aktif katılımı ile kalıcı öğrenmeler sağlanmıştır.

4.3. Ortaokul Öğrencilerinin SÖKÜM' e Yönelik Metaforlarına İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin SÖKÜM'e yönelik metaforlarına ilişkin; 17 farklı metafor üretmişlerdir. Öğrenciler tarafından en sık tekrarlanan metaforlar; ağaç($f=2$), kitap($f=2$), resim($f=2$), kalem($f=2$), oyun($f=2$) ve spor' dur($f=2$).

Tablo 4.5. Öğrencilerin SÖKÜM'e Yönelik Oluşturdıkları Metaforlar Ve Metaforlarına İlişkin Frekanslar İle Açıklamaları

Sıra	Metafor	Öğrencilerin Açıklamaları	Öğrenci Kodları	f*
1	Ağaç	Kökleri geçmişten gelen şeyler gibidir.	Ö15,Ö19	2
2	Spor	Siyah kuşak en sevdiğim spor.	Ö1,Ö6	2
3	Resim	Mozaik resimler ve sevdiğim bir resim çizmek. Çok zevkli bir şey. Ve bence de resme benziyor.	Ö16,Ö22	2
4	Oyun	Oyuna benziyor. Oyun oynamak gibidir.	Ö3,Ö11	2
5	Kitap	Kitap okurken hem bilgileniyorum. Hem de kitap okurken dalıp gidiyorum. Kitap	Ö4,Ö21	2
6	Kalem	Gün geçtikçe önemini kaybetse de bize yardım etmeye, bilgiler öğrenmemizi sağlıyor.	Ö7,Ö13	2
7	Güreş	Güreş oynamaya. Sevdiğim spor.	Ö5	1
8	Ayran	En sevdiğim içecektir.	Ö17	1
9	Şiir	Şiire benzetiyorum duyguları yansıtmaya yarar.	Ö9	1
10	Online Oyun	Browstarr ölüm makinesi bir oyuna benziyor. Oynamayı seviyorum o yüzden çok seviyorum.	Ö20	1
11	Yemek	Yemeklerimizi sevdiğim için. Tören keşkeği, tören keşkeğine baya benzer.	Ö8	1
12	Nevruz	Nevruz.. Doğanın ağaçlarını... Köklerine benzetiyorum.	Ö14	1
13	Müzik Dinlemek	Müzik dinlemek bana huzur veriyor ve ben müzik dinlemeyi çok seviyorum (Öğrenci	Ö18	1
14	Çikolata	Benim için çikolataya benziyor. En sevdiğim şey çikolata	Ö12	1
15	Şarkı Söylemek Ve Dinlemek	Şarkı söylemek içinde oldukça farklı duygular barındırmakta.	Ö2	1
16	Kütüphane	Her alanda dolu olduğu için sanat, edebiyat, tarih var içinde. Dolu	Ö10	1
17	Türk Kahvesi	Türk kahvesi kültürü ve geleneği... Türk kahvesini aromalara benzetiyorum.	Ö14	1
Toplam		f* kişi sayısı	**Bir öğrenci birden fazla metafor belirtmiştir.	23**

Öğrencilerin oluşturdukları metaforlar ve frekansları ve açıklamaları Tablo 4.5. te verilmiştir. Tablo 4.5. ten öğrencilerin 17 farklı metafor oluşturduğuna ulaşılabilir. Bunlardan 6 tanesinin frekansları 2 ve bunlar şunlardır: spor, resim, oyun, kitap, kalem, ağaçtır. 11 tanesinin ise frekansları 1 ve bunlar şunlardır: güreş, ayran, şiir, online oyun, yemek, nevrüz, müzik dinlemek, çikolata, şarkı söylemek ve dinlemek, kütüphane, Türk kahvesidir. Öğrencilerin oluşturdukları metaforlara yaptıkları açıklamalara yer verilmiştir. Öğrencilerin, SOKÜM' ü seçtiği metafora benzetme yönü incelendiğinde en çok tercih edilen açıklama 'çok sevdiğim için' ifadesidir. Daha sonra çeşitlilik ve 'mozaik' vurgusuna da yer verilmiştir. Yine 'ağaç ve kökleri' ifadeleri geçmişten günümüze kültür mirasın yaşıyor olması anlamına işaret etmektedir.

Öğrenciler daha çok sevdiği spor ve sanat gibi alanlara ya da kitap gibi kültürel alanlara vurgu yaparak SOKÜM' e yönelik metaforlarını oluşturmuşlardır. Tüm öğrencilerin metafor açıklamaları SOKÜM' e yönelik olumlu metaforlara sahip olduğunu yansıtmaktadır.

4.4. Ortaokul Öğrencilerinin SOKÜM Etkinliklerine Yönelik Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi kapsamında UNESCO “İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Türkiye Temsilî Listesi”nde yer alan ve yerel imkânlar doğrultusunda uygulamaya elverişli bulunan unsurlar; Türk Kahve Kültürü ve Geleneği, Türk Geleneksel Oyunu Göç/ Mangala, Türk Geleneksel İnce Ekmek Açımı Yufka ve Paylaşımı, Geleneksel Türk Okçuluğu, Türk Misafirperverliği ve Çay Kültürü, Nasreddin Hoca, Nevruz On İki Hayvanlı Türk Takvimi, Zeytin Yetiştiriciliği ve Zeytin Kültürü olarak belirlenmiştir. Belirlenen bu dokuz temaya ait her bir etkinlik uygulaması sonunda öğrencilerin etkinliğe ilişkin görüşleri alınmıştır. Öğrenci görüşleri ve araştırmacı gözlem notları doğrultusunda ulaşılan bulgular şöyledir:

Türk Kahve Kültürü ve Geleneği Etkinliği sonucunda; öğrencilerde Türk Kahve Kültürü hakkında farkındalık oluşmuştur. Öğrenciler bu kültüre ait hikâyelere aşina olmuşlardır. Etkinliğe katılan öğrenciler, kahve pişirmeyi ve kahvenin nasıl ikram edileceğini öğrenmişlerdir. Ayrıca daha önce kahve yapmayı bilen ve sevmeyen öğrenciler bu etkinlik ile fikirlerinin değiştiğini belirtmiştir. Etkinlikte formlara yansıyan sonuçlardan bir tanesi de yardımlaşmadır. Genel olarak öğrenciler eğlendiklerini öğrendiklerini ve kahve kültürünü daha iyi tanıdıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin etkinlik ile ilgili değerlendirme örnekleri; Ö5: “Kahve yaparken bana yardım ettiler, bende ettim.”, Ö14: “Öğrenmemi sağladı. Çok güzel etkinlikti. İnşallah yeni şeyler öğrenmeye devam ederiz.”, Ö2: “ Oldu. Kahvenin yeri ve önemini öğrendim.”, Ö13: “ Kahve sevmiyordum artık seviyorum.” Ö7: “Evet. Kahve yapmanın detaylarını öğrendim.” Ö12: “Kültürümü öğrenmemde faydalı oldu.” İfadeleri öğrenmeyi şeklindedir.

Türk Kahve Kültürü etkinliği ile öğrenciler kendi kültürlerini yakından tanıma fırsatı bulmuşlardır. Kahve yapmayı bilen öğrenciler becerilerini geliştirmiş, bilmeyen öğrenciler ilk kez öğrenmişlerdir. Uygulama yapmış olmak öğrenmeyi artırmıştır. Öğrenciler etkin olabildikleri bir öğretimi beğenmişler ve başka etkinlikler de yapmak istediklerini paylaşmışlardır. Etkinliğin ayrıca yardımlaşma ve dayanışma gibi çıktıları olmuştur.

Türk Geleneksel Oyunu Göç/ Mangala Etkinliği sonucunda; öğrenciler Türk Mangalasının tarihini tanıdılar. Öğrenciler etkinlikten kişisel olarak yararlandıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin hepsi çalışmaya katılmaktan hoşlandığını belirtmişlerdir. Bu etkinliğe katılmanın en önemli katkısı olarak yeni şeyler öğrenmeyi ve arkadaşlar ile zaman geçirmeyi

belirtmişlerdir. Öğrencilerin cevaplarından bazıları; Ö10: “ *Türk Mangalasının tarihini öğrenmemi sağladı.*”, Ö12: “*Bir sürü yararı oldu.*”, Ö2: “*Kuralları bilmeyen arkadaşlarıma yardımcı oldum.*”, Ö11: “*Bilgi sahibi oldum.*”, Ö2: “*Çok yararlı oldu.*”, Ö18: “*Pratik zekâmı geliştirdi.*” şeklindedir. Öğrencilerdeki bilgi hatalarını fark etme fırsatı oluşmuştur. Bir turnuva ile bilgilerin pekiştirilmesi sağlanmıştır.

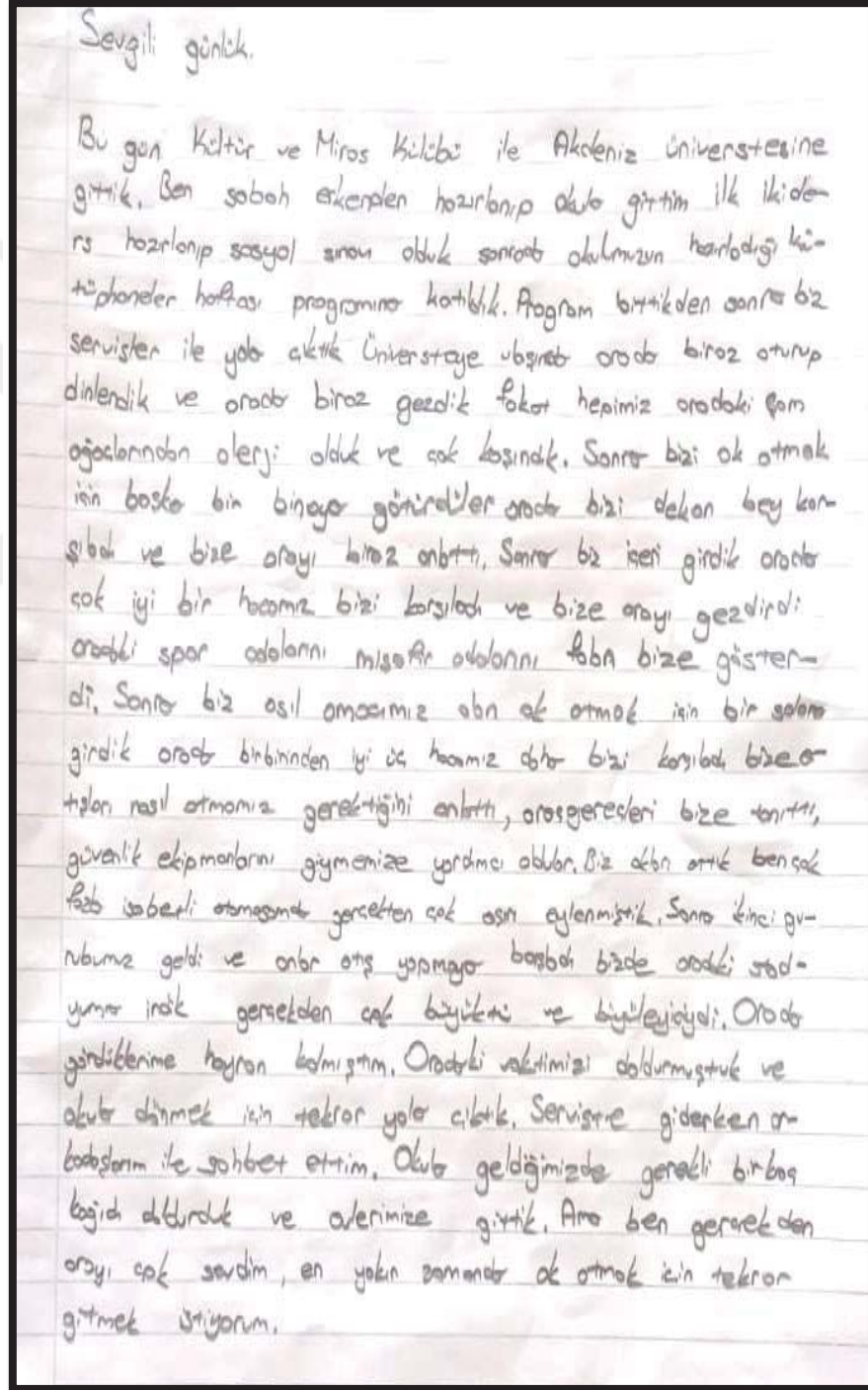
Türk Geleneksel Göç Oyunu etkinliği ile öğrenciler, oyunun tarihçesini öğrenmişlerdir. Yine oyunun adını ve kurallarını göçebe kültürden köklerden aldığını kavramışlardır. Öğrenciler farklı kültürlerde de aynı oyunun olmasını kültürel bağlar açısından fark etmişlerdir. Ayrıca bir zekâ oyunu öğrenmiş olmuştur.

Türk Geleneksel İnce Ekmek Açımı Yufka Ve Paylaşımı Etkinliği öğrencilerin konu ile ilgili bilgi sahibi olmalarını sağladı. Ekmek açmayı öğrendiler. Yeni teknikler öğrendiler ve becerilerini geliştirdiler. Bu etkinlikte öğrenciler çok eğlendiler ve paylaşmayı da öğrendiler. Öğrenci değerlendirmelerinden bazıları; Ö13: “*Kültürüm ile ilgili şeyler öğreniyorum.*”, “*Eğlenceli vakit geçirdim.*”, Ö17: “*Arkadaşlarla kaynaştık.*” Ö3: “*Yeni teknik ve becerilerime katkısı oldu.*”, Ö21: “*Eğlendim ve öğrendim.*” Ö19: “*Hamur açmayı daha iyi bir şekilde öğrendim.*” Ö11: “*Tabi ki. Arkadaşlarım hamur açtı ben pişirdim.*”, Ö7: “*Çok hoşlandım.*”, “*Evet yararlandım. Arkadaşlarımla beraber ekmek açtık.*” şeklindedir. Öğrenciler bu etkinlikte yer almaktan çok hoşlandılar.

Türk Geleneksel İnce Ekmek Açımı Yufka Ve Paylaşımı Etkinliği öğrencileri kültürel çalışmalarda istekli olmasını sağladı. Sınıfta işlenen derslerde aktif olamayan öğrenciler aktif olabildiler. Öğrenciler hareket alanı buldular. Materyaller ile ürün ortaya çıkarmayı ve paylaşmayı sevmişlerdir. El becerisi geliştirme imkânı bulmuşlardır. Türk kültürüne ait lezzetleri keşfetme imkânı bulmuşlardır. Ayrıca öğrenciler bu etkinlik ile sosyalleştiklerini ifade etmişlerdir.

Geleneksel Türk Okçuluğu Etkinliği sonucunda ; Öğrenciler ilk kez okçuluk ile ilgili bir deneyim yaşamışlardır. Eğitimler ışığında bu sporun geçmişteki önemini kavramışlardır. Öğrenciler yeni yerler görmek ve yeni şeyler öğrenmekten mutlu olduklarını ifade etmişlerdir. Etkinlik farklı kurumlarla işbirliği içerdiği ve gezi şeklinde olduğu için öğrenciler, hem tüm detayları ile bir vakfi; hem de bir üniversite kampüsünü gözlemleme imkânı bulmuşlardır. Yeni insanlar ile tanışıp okul dışı bir ortamda kendilerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin etkinlik ile ilgili bazı değerlendirmeleri; Ö10: “*Güzel insanlarla tanıştım.*”, “*okçuluk hakkında bilgi aldım.*”, Ö20: “*çok sevdim ve yararı çok.*”, Ö22: “*Çok yararlandım. Ok atmayı öğrendim.*”,

Ö7: “ Bilgime bilgi kattı.”, Ö19: “ Okçuluk çok eğlenceliymiş.”, Ö21: “ Nasıl ok atacağımı öğrendim.”, Ö6: “okçuluğu çok sevdim.”, Ö3: “ Her türlü yararı oldu.”, Ö8: “ yeni etkinlikler öğrenmiş olduk.”, Ö16: “ Beynime reset attım.”, Ö2: “Bilmiyorum”, Ö18: “ Eveett. Bir daha olsun ” şeklindedir. Etkinlik yolculuk ve performans içerdiği için dönüşte öğrencilerden bazıları cevaplara özenmemiştir. Ancak öğrencilerin çok beğendiği bir etkinlik ve kültürel tanıtım dersi olmuştur. Görsel 4.5. bu etkinlik ile ilgili bir öğrenci günlüğüdür.

Görsel 4.5. Öğrenci günlüğü okçuluk etkinliği

Geleneksel Türk Okçuluğu Etkinliği ile öğrenciler, okçuluk kültürünü yaşatan ve tanıtan bir kurumu öğrenmiş olmuşlardır. Her bir öğrenci, öğretmenler eşliğinde özel olarak defalarca atış yapma fırsatı bulmuşlardır. Öğrenciler okçuluk tekkesinin bölümlerini ve okçuluk ile ilgili eşyaları incelemişlerdir. Ve bu spora ait yeni kavramları öğrenme imkânları olmuştur.

Türk Misafirperverliği ve Çay Kültürü Etkinliği sonucunda; öğrencilerin tamamının çalışmalara katılmaktan hoşlandığı değerlendirme formlarında belirtilmiştir. ayrıca ilk kez çay demlemeyi öğrenen öğrenciler olmuştur. Öğrenciler, çayın ve misafirperverliğin önemini kavramışlar kültürümüzdeki yeri ve önemini fark etmişlerdir. Türk misafirperverliğinin inceliklerini aktif katılarak öğrenmişlerdir. Öğrenci değerlendirmelerinden bazıları: Ö4: “Çay demlemeyi öğrendim.”, Ö17: “ Evet. Bu konudaki becerim iyiydi.”, Ö12: Çay kültürünü tanımamda yardımcı oldu.”, Ö2: “Çayın önemini kavradım.”, Ö14: “ Misafirperverlikleri hatırladık.”, Ö10: Çayın önemini daha iyi anladım.”, Ö21: “ Sohbet ettim ve çay içtim.” şeklindedir. Genel olarak öğrencilerin çay kültürünü bildiği ancak bu kültürün öneminin etkinlik öncesi farkında olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Türk Misafirperverliği Ve Çay Kültürü Etkinliği ile her bir öğrenci misafirin nasıl karşılanacağı neler ikram edileceği hakkında bilgi sahibi olmuşlardır. Çay demlemeyi öğrenmişler ikram etmeyi deneyimlemişlerdir. Gelenekten gelen değerlerin önemi kavranmıştır. Geleceğe aktarmanın önemi vurgulanmıştır. Öğrencilerde çay kültürüne ait farkındalık ve bilinç gelişmiştir.

Nasreddin Hoca Etkinliği sonucunda; öğrencilerin Nasreddin Hoca'nın kültürel değer oluşunu kavraması, dünya açısından da önemli olduğunun bilinmesi sağlanmıştır. Drama etkinliklerinde görev alan öğrenciler çok güldüklerini ve eğlendiklerini belirtmişlerdir. Öğrenci değerlendirmelerinden bazıları. Ö17: “İnsanları güldürdüm.”, Ö5: “ İyi değerlendiriyorum.”, Ö15: “ Başkalarına sözlerinde yardımcı oldum. Kendim de seslendirmede daha iyi olabilirdim.”, Ö1: “Nasreddin Hoca'yı öğrendik.”, “Sosyalleşmemi sağladı.” şeklindedir. Öğrenciler eğlenerek öğrenmişlerdir.

Nasreddin Hoca Etkinliği ile kültürel bir değer öğrenilmiş ve pekiştirilmiştir. Nasreddin Hoca ile ilgili farkındalık oluşmuştur. Öğrenciler bilmedikleri fıkraları öğrenmişler ve fıkraların mesajlarını anlamlandırmışlardır.

Nevruz On İki Hayvanlı Türk Takvimi Etkinliği sunucunda ; öğrencilerin kültürel farkındalıkları artmıştır. Tarih bilgileri artmıştır. Takvim ile ilgili temel kavram ve takvim çeşitleri ile ilgili bilgileri artmıştır. Nevruz' un anlamı ve önemi kavranmıştır. Etkinlik ile

öğrenciler el becerilerini geliştirme ve tasarım yapma imkânı bulmuşlardır. Etkinlikler öğrenciler tarafından ilgi ile karşılanmıştır. Yeni bilgiler öğrenmişlerdir. Öğrenci değerlendirmelerinden bazıları: Ö21: “Eskileri öğrendim.”, Ö18: “ Hayvan takvimini öğrenmem.”, Ö4: “El becerisi ve 12 Hayvanlı Türk takvimini öğrendim”, Ö7: “ Kesmede daha iyi olabilirdim.”, Ö12: “Önemli bir vakit geçirdim ve 12 Hayvanlı Türk Takvimi gördüm.” Ö10: “Yeni bir takvim öğrendim.”, “ Eğlendim.”, Ö11: “ Eğlence ve Bilgi öğrenimi.”, Ö15: “ Evet. Düşüncelerimde yılların başka şekilde de gösterildiğini gördüm.”, Ö1: “ Öğrenmemi sağladı.” şeklindedir. Öğrenciler makas ve karton ile takvim tasarlarırken çok eğlendiklerini ve öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

Nevruz On İki Hayvanlı Türk Takvimi Etkinliği ile Öğrencilerin Nevruz ve On İki Hayvanlı Türk Takvimi hakkında farkındalık sahibi olmaları sağlanmıştır. Nevruz etkinliklerine aşına olmaları ve bazı etkinliklere katılım göstermede istekli olmaları sağlanmıştır. Uygulamalı olarak öncelikle geri dönüşüm ürünler ile On İki Hayvanlı Türk Takvimi tasarımları gerçekleştirilmiştir.

Zeytin Yetiştiriciliği ve Zeytin Kültürü Etkinliği ile öğrencilerde farkındalık sağlanmıştır. Öğrenciler zeytin ağacı budamayı, filizlemeyi, geleneksel ve modern yöntemleri öğrenmişlerdir. Öğrencilerin değerlendirmelerinden bazı kısımlar:Ö20: “ Kendimi geliştirdim.”, Ö15: “ Evet. Zeytinin bakımını öğrendim.”, “ Yeni teknik ve beceriler öğrenmemi sağladı.”, Ö19: “ Zeytinleri budamayı öğrendim.”, Ö1: “ Dedeme zeytin budamada yardım etmemi sağladı.”, Ö14: “ Çok güzeldi .İyi ki gelmişler.”, Ö16: “Zeytin budamayı öğrendim.”, Ö17: “Ağaçlarla daha iyi olmamı sağladı.”, “Zeytin budamayı öğrendim.” şeklindedir. Uygulama için uzman konuk alınan etkinlikte öğrenciler okul bahçesindeki zeytinlere bakım yapmışlardır. Ayrıca konuklar ile olumlu diyaloglar kurma fırsatları olmuştur.

Zeytin Yetiştiriciliği ve Zeytin Kültürü Etkinliği ile öğrencilerin doğaya ve kültürel uygulamalara duyarlılığı artırılmıştır. Öğrenciler Geleneksel Zeytin budama ve bakım gibi teknikleri içeren uygulamalı etkinliklere katılım göstermişlerdir.

Olgunlaşma Enstitüsü Kültür Gezisi Etkinliği sonucunda; Öğrencilerin cam yapımı, çömlek yapımı, telkâri, tel kırma, tezhip gibi teknikleri içeren uygulamalı etkinliklere katılım göstermeleri ve ürün oluşturmaları sağlanmıştır. Öğrenci değerlendirmelerinden bazıları: Ö9:“ El becerilerini gördük test ettik ve deneyimlemek çok iyi oldu.”, Ö18: “Bana kişisel olarak çok fikir verdi ve bundan yararlandım.”, Ö10: “ Kültürümüzü öğrendim.”, Ö15: “Evet. Yaratıcı düşüncemi destekler yapıdaydı.”, Ö6: “Başka sanat alanlarını öğrendim.”, Ö11: “Cam nasıl

şekillendirilir ve düğme dikimi öğrendik...", Ö12: "Meslek seçimi konusunda da bilgi edindim.", " seramik yapımının sıkıcı olduğunu düşünüyordum ama değilmiş.", Ö19: " fazlasıyla güzeldi.", Ö14: "Yeni bilgiler öğrendim. Gezdim.", Ö17: " Yeni teknik ve bilgi elde ettim.", Ö9: " Eski kültürümüzden kalan eşyaların nasıl yapıldığını gördük.", Ö22: " Evet sağladı. Bu alandaki becerilerimi iyi değerlendirdim." şeklindedir. Öğrenciler birçok sanatı deneyimlemişlerdir. Öğrenciler okul dışı atölye etkinliğinden çok verim aldıklarını ifade etmişlerdir.

Olgunlaşma Enstitüsü Kültür Gezisi Etkinliği ile öğrencilerin somut olmayan kültürel miras örnekleri hakkında farkındalık sahibi olmaları sağlanmıştır. Öğrencilerin çeşitli sanatlar hakkında bilgi elde etmeleri ve bu sanatları deneyimleyip ürün oluşturmaları sağlanmıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ ve TARTIŞMA ÖNERİLER

Somut olmayan kültürel miras eğitiminin etkinlik temelli öğretiminin yapıldığı bu araştırma sonucunda öğrencilerin somut olmayan kültürel mirasa yönelik farkındalıklarının arttığı, etkinlikler öncesinde somut olmayan kültürel mirasa ilişkin sınırlı ve tekdüze fikirlere ve deneyimlere sahip oldukları; etkinlik süreci sonunda ise somut olmayan kültürel mirasa ilişkin bilinmeyen kavramlar, sanatlar ve kültürel unsurlar hakkında bilgi sahibi oldukları belirlenmiştir.

Araştırmanın birinci alt problemi doğrultusunda elde edilen bulgulara göre uygulama öncesinde öğrencilerin SOKÜM kavramının ne olduğunu tam bilemedikleri ancak unsurlara ilişkin fikirleri ve deneyimleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kültürel miras öğrencilerce genellikle fiziksel yapıların ifadesinde kullanılmıştır. Geleneksel anlatımlar, şöenler, gösteri sanatları, el sanatları, doğa ile ilgili uygulamalar ile ilgili tanım ve sınıflandırmaları bilmeseler de birkaç örnek vermişlerdir. Genel olarak SOKÜM hakkında bilginin az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Kafadar (2021) çalışmasında öğrencilerin çoğunlukla tarihi yapıları kültürel miras unsuru olarak tanıdıkları, gelenek görenekler, sözlü anlatımlar gibi unsurları sınırlı şekilde tanıdıkları sonucuna ulaşmıştır. Bolat (2023) da öğrencilerin SOKÜM kapsamında hazırlanan kongre uygulaması öncesinde sözlü gelenek ve anlatımlar, el sanatları geleneği, toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şöenler, gösteri sanatları, doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalardan bazılarına yönelik bilgiye sahip olduklarını, bazılarını ise kongre süreci ile elde ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Gürdoğan Bayır ve Çengelci Köse (2019) araştırmalarında ortaokul öğrencilerinin kültürel mirası geçmiş kuşaklara ait, tarihi eser, kültürel eser ve doğal eser biçiminde tanımladıklarını belirlemişlerdir. Bu doğrultuda bu çalışmada elde edilen sonuçların literatürle örtüştüğü, öğrencilerin somut olmayan kültürel mirası daha çok tarihsel yapılar ve sınırlı olarak da geleneksel uygulamalar yönüyle tanıdığı ifade edilebilir.

Araştırmanın ikinci alt problemi doğrultusunda öğrencilerin uygulama süreci sonunda SOKÜM'e yönelik görüşlerine ilişkin bulgular analiz edilmiştir. Uygulanan etkinliklerin, kültür ve miras konusuna bakış açısına etkisi konusunda öğrencilerin cevapları incelendiğinde genellikle önceden bilinmeyen kavramların, sanatların, kültürel değerlerin öğrenildiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Öğrenciler yapılan etkinlikleri genel olarak eğlenceli bulmakta, kişisel

gelişimlerine ve arkadaşlık ilişkilerine olumlu etki ettiğini belirtmektedirler. Özellikle el sanatları, ok atma, seramik çömlek yapımı, yufka açma gibi alanlarda kendilerini geliştirme imkanı bulduklarını, bu alanlardaki deneyimlerini ileride de sürdürmek istediklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin ifadelerinden somut olmayan kültürel miras unsurlarının korunmasının önemini de kavradıkları anlaşılmaktadır. Literatürde uygulama ve etkinliklerle SOKÜM öğretimine yönelik yapılan çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Kasapoğlu Akyol (2015) çalışmasında halk kültürü konulu derslerde uygulama yaparak konuların işlenmesinin öğrencilerin daha çok ilgilerini çektiği sonucunu belirtmiştir. Gürel (2018) de yaptığı uygulamalı çalışma sonunda öğrencilerin SOKÜM kavramını doğru şekilde anlamlandırabildiklerini ve somut kültürel miras kavramından ayırabildikleri, yöresel kültürel değerlere yönelik farkındalıklarının ulusal değerlere göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Wulong (2023b) çalışmasında SOKÜM eğitiminin öğrencilerin kültürel kimliklerini güçlendirmede, yerel kültürel miraslarına yönelik farkındalıklarını ve saygılarını artırmada önemli bir rol oynadığı sonucuna ulaşmış ve çoğu öğrencinin SOKÜM eğitime karşı olumlu bir tutum sergilediğini, bu tür bir eğitimin kültürel miraslarını daha iyi anlamalarına ve takdir etmelerine yardımcı olduğuna inandıklarını belirtmiştir. Sağ (2024) çalışmasında uygulanan etkinliklerin öğrencilerin SOKÜM okuryazarlığı becerilerini artırdığını belirtmiştir. Yıldız (2024) ise somut ve somut olmayan kültürel miras ve unsurları, sözlü anlatım ve gelenekler, toplumsal uygulamalar, ritüeller, şöenler ve efsaneler ile ilgili olarak yaptığı uygulamalı çalışmada bilişsel ve duyuşsal yaratıcılığı ortaya çıkaran bu tür çalışmaların öğrencilerin hayal gücünü geliştirdiği, öğrencilerde kendi kültürüne merak uyandırdığı sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt problemi doğrultusunda SOKÜM'e yönelik metaforları incelendiğinde öğrencilerin daha çok sevdiği spor ve sanat gibi alanlara ya da kitap gibi kültürel alanlara vurgu yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Metafor açıklamaları incelendiğinde çalışmaya katılan tüm öğrencilerin SOKÜM'e yönelik olumlu düşüncelere sahip olduğu söylenebilir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi doğrultusunda öğrencilerin SOKÜM etkinliklerine yönelik değerlendirmeleri incelenmiş, her bir etkinlik için öğrenciler tarafından yapılan değerlendirmeler analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında UNESCO “İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Türkiye Temsilî Listesi”nde yer alan ve yerel imkânlar doğrultusunda uygulamaya elverişli bulunan unsurlar; Türk Kahve Kültürü ve Geleneği, Türk Geleneksel Oyunu Göç/ Mangala, Türk Geleneksel İnce Ekmek Açımı Yufka ve Paylaşımı, Geleneksel Türk Okçuluğu, Türk Misafirperverliği ve Çay Kültürü, Nasreddin Hoca, Nevruz On İki Hayvanlı Türk Takvimi, Zeytin Yetiştiriciliği ve Zeytin Kültürü olarak belirlenmiştir.

Belirlenen bu dokuz temaya ait etkinlikler sonunda öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Öğrenciler genel olarak her etkinlikten keyif aldıklarını, yeni beceriler geliştirdiklerini, güzel zaman geçirdiklerini belirtmişlerdir. Gürel (2018) çalışmasında öğrenciler tarafından en fazla ilgi duyulan unsurların Türk kahvesi, okçuluk ve ebru gibi sınıf ortamında etkinlikler ile desteklenen unsurlar olduğunu, erkek öğrencilerin daha çok yağlı güreş, okçuluk ve cirit gibi güç gerektiren ata sporlarına ilgili duydukları; kız öğrencilerin ise daha çok düğünler ve bayramlar gibi sosyal hayatta yaygın olarak yaşanan, halk oyunları ve ebru sanatı gibi daha fazla ince beceri gerektiren geleneksel unsurlara ilgi duyduklarını belirtmiştir. Süreç boyunca araştırmacı tarafından yapılan gözlemler de öğrencilerin hem bireysel hem de grup olarak çalışmaktan mutlu olduklarını, yeni beceriler geliştirmenin zevkini yaşadıkları ve kendilerini farklı ortamlarda farklı görevlerle ifade etme imkânı bulduklarını yansıtmaktadır. Bu doğrultuda araştırma sürecinde uygulanan etkinliklerin, öğrencilerin hem kişisel gelişimlerine hem de sosyal becerilerine olumlu etki ettiği söylenebilir. Çulha Özbaş (2009) kültürel miras etkinlikleri ile öğrencilerin kültürün insanlar tarafından oluşturulduğunun bilincine varacağını ve kültürün insanın sosyalleşmesindeki önemini anlayacağını ifade etmektedir.

Öneriler

- Bu araştırma 7. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır. Sosyal bilgiler dersi kapsamında diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilerin çalışma grubu olduğu SOKÜM araştırmaları yapılabilir.
- Bu araştırma öğrencilerin SOKÜM etkinliklerine yönelik deneyimlerine ilişkin görüşlerini içermektedir. Konuyla ilgili öğretmen görüşlerine yönelik çalışmalar yapılabilir. Özellikle öğretmenlerin SOKÜM alanındaki eğitim ihtiyaçlarının ve deneyimlerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılması önerilebilir.
- Farklı derslerdeki SOKÜM unsurlarına ilişkin çalışmalar yapılabilir. Bu dersler, Türkçe, Beden Eğitimi, Görsel Sanatlar dersleri olabilir.
- Bu araştırma kapsamında geliştirilen etkinlikler 9 SOKÜM unsuru ile ilgilidir. Türkiye adına tescilli diğer unsurlarda; ebru sanatı, iftar, ıslık dili, meddahlık geleneği, hat sanatı, çini sanatı, minyatür sanatı, aşıklık geleneği vb. etkinlik temelli uygulanabilir.
- Ortaokul öğrencilerine yönelik SOKÜM etkinlik planları e-kaynak olarak oluşturulabilir. Öğretmenlerin ve ailelerin erişimine sunulabilir.

- SOKÜM eğitiminde zaman, çevre, medya gibi faktörler de göz önünde bulundurulmalı ve SOKÜM unsurlarının hangi faktörlerin etkisi ile benimsenildiği konusunda nicel ve nitel verilerle desteklenen bütüncül araştırmalar yapılabilir.
- SOKÜM toplumların; kültürlerini tanıtmayı, milli kimliklerini, özünü koruması açısından önem arz ettiği için birçok şehirde okul merkezli etkinliklerin birçok kurumun işbirliği ile gerçekleştirilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akhan, N.E. (2014). Sosyal bilgiler derslerinde somut olmayan kültürel mirasın öğretimi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 6(3), 722-736.
- Akkuş, Ç. (2020). Türk dünyası öğrencilerinin unesco somut olmayan kültür mirası değerlerine ilişkin bilgi ve deneyim düzeylerinin karşılaştırılması. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 10(2), 608-624. DOI: 10.30783/nevsosbilen.772492
- Aksoy, N. (2003). Eylem araştırması: Eğitimsel uygulamaları iyileştirme ve değiştirmede kullanılacak bir yöntem. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 36(36), 474-489.
- Alakuş A. (2004) Kültür kavramı tanımlamalarına ilişkin bir analiz. *Milli Eğitim Dergisi*, Güz (164),
(https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/milli_egitim_dergisi/164/alakus.htm).
- Alkan, C. (2019). Eğitimci Ziya Gökalp. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 20(1), 232-244.
https://doi.org/10.1501/Egifak_0000001057
- Arora, C. (2017). Action research in schools and utility for teachers. *IRA International Journal of Education and Multidisciplinary Studies*, 6(2), 163–169. DOI: <http://dx.doi.org/10.21013/jems.v6.n2.p3>
- Arslan, E. (2022). Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (51), 395-407. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1116878>
- Avcı, M. ve Memişoğlu, H. (2016). Kültürel miras eğitime ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri. *İlköğretim Online*, 15(1), 104-124.
<https://doi.org/10.17051/io.2016.58630>
- Berger, A. A. (2000). The meanings of culture: Culture: Its many meanings. *M/C Journal*, 3(2).
<https://doi.org/10.5204/mcj.1833>
- Bolat, H. (2024). Bilim ve sanat merkezi öğrencilerinde somut olmayan kültürel miras farkındalığı: Bir çocuk kongresi üzerine inceleme. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 17(45), 143-159. <https://doi.org/10.12981/mahder.1407638>

- Bronfenbrenner, U. (1977). Toward an experimental ecology of human development. *American Psychologist*, 32(7), 513–531. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.32.7.513>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün Ö.E., Karadeniz Ş., Demirel F. (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Yayıncılık.
- Chen, L. (2024). Application of intangible cultural heritage art resources in primary and secondary school art education. *Transactions on Social Sciences, Education and the Humanities Research*, 5, 312-318. <https://doi.org/10.62051/ybnwfy95>
- Curtis, R. & Seymour, C. (2004). Louisiana heritage education program and heritage in the classroom: children's attitudes toward cultural heritage. *Journal of Social Studies Research*, 28(2), 2-24. <https://doi.org/10.1177/235227982004028002003>
- Çakmak, T. (2023). *Ortaokul BİLSEM öğrencilerinin somut olmayan kültürel mirasa yönelik tutum ve farkındalıklarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi.
- Çoban, K. (2022). *Eskişehir’de yaşayan geleneksel el sanatlarının soküm bağlamında incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Osmangazi Üniversitesi.
- Çulha Özbaş, B. (2009). İlköğretim sosyal bilgiler derslerinde kültürel miras eğitimi. M. Safran (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi* içinde (4. Baskı, ss.701-720). Pegem Yayıncılık.
- Demirezen, S., (2016). Sosyal bilgiler eğitimi ve sanat. *Sosyal Bilgilerin Temelleri* içinde (ss.350-375), Anı Yayıncılık.
- Erdentuğ, A. (1986). Kültür alanı yaklaşımı. *Belleten*, 50(196) , 229-246. [doi:10.37879/belleten.1986.229](https://doi.org/10.37879/belleten.1986.229)
- Escorihuela, M. B., Barado, S. I., Solé-Llussà, A., & Jové, A. F. (2025). İntangible cultural heritage and education: analysis of the UNESCO safeguarding good practices register patrimonio cultural inmaterial y educación: análisis del registro de buenas prácticas de salvaguarda de la UNESCO. *Revista de Educación*, 407, 163-186. DOI: 10.4438/1988-592X-RE-2025-407-655

- Gürel, D. (2018). *Somut olmayan kültürel miras etkinliklerinin 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde kullanımı* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- Gürel, D. ve Çetin, T. (2018). Sosyal bilgiler dersi ve kültür aktarımında edindiği rol üzerine bir inceleme. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 6 (2), 22-40.
- Gürdoğan Bayır, Ö., & Çengelci Köse, T. (2019). Kültürel miras ve korunmasına ilişkin ortaokul öğrencilerinin görüşleri. *Kastamonu Education Journal*, 27(4), 1827-1840. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.3393>
- Hewitt, R., & Little, M. (2005). *Leading action research in schools*. University of Central Florida, Department of Education. https://jeromedelisle.org/assets/docs/action-research_florida2005.70154633.pdf
- Jia, H. (2024). Research on the development strategy of intangible cultural heritage themed study tour for primary and secondary school students in Tai'an city. *Journal of Educational Sciences*, 12(1), 11-16. <https://doi.org/10.11648/j.sjedu.20241201.12>
- Kafadar, T. (2021). Cultural heritage in social studies curriculum and cultural heritage awareness of middle school students. *International Journal of Progressive Education*, 17(2), 260-274. <https://doi.org/10.29329/ijpe.2021.332.16>
- Kartal, B. (2022). *Sosyal bilgiler öğretiminde somut olmayan kültürel miras öğelerine ilişkin öğretmen görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Amasya Üniversitesi.
- Kasapoğlu Akyol, P. (2015). *Somut olmayan kültürel miras (SOKÜM) ve eğitim: Halk kültürü dersi örneği* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Kelek, M. (2024). *Ortaokul öğrencilerinin somut olmayan kültürel mirasa ilişkin görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi.
- Lenzerini, F. (2011). Intangible cultural heritage: the living culture of peoples. *The European Journal Of International Law*, 22(1), 101- 120. doi: 10.1093/ejil/chr006
- Malinowski, B.(2016). *Bilimsel bir kültür teorisi*. (Çev. D. Uludağ). Doğubatı Yayınları.
- MEB (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve kılavuzu*. <https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686->

SOSYAL%20B%C4%B0LG%C4%B0LER%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M
%20PROGRAMI%20.pdf

- MEB (2024). *Sosyal bilgiler öğretim programı (4, 5, 6 ve 7. sınıflar için) Türkiye yüzyılı maarif modeli*, <https://tymm.meb.gov.tr/ogretim-programlari/sosyal-bilgiler-dersi>
- Mert, H. (2020). *Sosyal bilgiler derslerinde yeni bir bakış “hafıza mekânları”* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi.
- Mert, H. (2024). *Mekân, kimlik ve çocuk: Kimlik gelişiminde mekânın etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi.
- Metin Göksu, M. (2021). Social studies teachers’ views on cultural heritage education, *International Journal of Eurasian Education and Culture* , 6(13), 1061-1093.
- Oğuz, M. Ö. (2021). Halk biliminde koruma yaklaşımları ve SOKÜM Sözleşmesi’nde kuşaktan kuşağa aktarım, *Milli Folklor* 17(132), 5-15.
- Öcal, T. (2016). Necessity of cultural historical heritage education in social studies teaching. *Creative Education*, 7, 396-406. doi: 10.4236/ce.2016.73039.
- Özlek, G. (2029). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin somut olmayan kültürel miras öğretimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Aksaray Üniversitesi.
- Palaz, T., Çepni, O. & Kılcan, B. (2019). Teachers’ opinions on the role of the social studies lesson in oral and written cultural transmission. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 8(2), 629-644. <https://doi.org/10.14686/buefad.521567>
- Ping, N. F., & Yan, C. Y. (2013). *Conservation of intangible cultural heritage in formal curriculum of Hong Kong: from cultural space to learning space*. Sharing Cultures 3. International Conference on Intangible Heritage 24-26 July 2013, Green Lines Institute for Sustainable Development, 419-428, https://www.academia.edu/41849809/Intangible_cultural_heritage_and_museum_education_sharing_cultures_through_outreach_programmes

- Sağ, Ç. (2018). *İlkokul sosyal bilgiler dersinde somut olmayan kültürel miras eğitime yönelik etkinlik temelli bir eylem araştırması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi.
- Sağ, Ç. (2024). *Ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde somut olmayan kültürel miras okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir uygulama* (Yayımlanmamış doktora tezi). Kastamonu Üniversitesi.
- Sezer, İ. (2024). *Okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın eğitsel ve milli oyunlarla aktarımı konusunda öğretmen görüşleri (Karabük ili örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karabük Üniversitesi.
- Silier, O. (2011). *Onlar Nasıl Başarıyor? Avrupa’da Kültürel Miras ve STK’lar*. İstanbul: Punto Baskı.
- Şeker M.(2014). Singapur sosyal bilgiler öğretim programı ve bu programın Türkiye sosyal bilgiler öğretim programı ile karşılaştırılması. *Journal of Turkish Studies*, 9(2), 1417-1439.
- Şimşek, A. (2011).Geçmişin nesnesini arayan bilim arkeoloji: Türkiye’de tarih öğretimindeki durumu. *Journal of TurkishStudies*,6(2), 919-934.
- Torun, Hande (2010) *Soğuk Savaş'ın A.B.D. İngiltere ve Türkiye'de sosyal bilgiler ders kitaplarında kimlik algısına etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, 15.03.2025. <https://sozluk.gov.tr>
- Tylor, S. E. B. (2016). Kültür bilimi (çev. Esra Dabağcı)ViraVerita E-Dergi, -(4), 91-110.
- Ulukan, A.N. (2018). *Japonya’nın UNESCO somut olmayan kültürel miras (soküm) çalışmaları ve koruma yöntemleri üzerine bir inceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi.
- Yazıcı, H. (2018). İnsan ve kültür. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 277-288. <https://doi.org/10.20493/birtop.486877>

- Yeşilbursa, C.C. ve Çiçek S. (2020). Doğuştan bugünlere sosyal bilgilerin iyi vatandaş yetiştirme hedefi. N.E. Akhan ve S. Demirezen (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretiminde alternatif konular içinde* (31-50). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yıldırım, A.ve Şimşek H.(2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, A. (2024). 8. sınıf görsel sanatlar dersinde somut olmayan kültürel miras bilincinin geliştirilmesi (efsaneler örneği). (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dicle Üniversitesi.
- Yılmaz, Z. (2024). Erol Güngör düşüncesinde Türk milli kültürü ve yeniden inşası. *Journal of Turkic Civilization Studies*, 4(2), 105-117.
- Yoleri Artar, Ç. (2021). *Türkiye ve Japonya örgün eğitiminde somut olmayan kültürel miras (SOKÜM) yaklaşımları ve periyodik raporlar üzerinden karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi.
- Xia, J., Yuizono, T., Wang, T.-Y. & Kim, E. (2024). Intangible cultural heritage course design in the digital age and its effects of interdisciplinary workshop. *Education Sciences*, 14(3), 325. <https://doi.org/10.3390/educsci14030325>
- Wulong, X. (2023a). A study on the strategy of national quality education in primary and secondary schools integrating intangible cultural heritage inheritance education. *Frontiers in Educational Research*, 6(17), 153-157. <https://doi.org/10.25236/FER.2023.061724>.
- Wulong X.(2023b). Research on primary and secondary school intangible cultural heritage education and student cultural identity. *Journal of Sociology and Ethnology*, 5, 187-192. <http://dx.doi.org/10.23977/jsoce.2023.051125>.

Genel ağ kaynakları

- Bağlantı -1 <https://www.socialstudies.org> sitesinden 13.10.2022.
- Bağlantı -2 <https://www.unesco.org.tr> adresinden 15.12.2024.
- Bağlantı -3 <https://www.unesco.org.tr> adresinden 01.06.2025.
- Bağlantı -4 <https://karabuk.ktb.gov.tr> sitesinden 01.10.2023.
- Bağlantı -5 <https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR> adresinden 01.06.2025.
- Bağlantı -6 ve Bağlantı- 7 <https://www.unesco.org.tr> adresinden 01.06.2025.

Bağlantı -8 <https://karabuk.ktb.gov.tr>. 01.02.2023.

Bağlantı -9 <https://mufredat.meb.gov.tr> adresinden 2023.

Bağlantı -10 <https://www.karabük.gov.tr> adresinden 01.06.2025.

Bağlantı -11 <https://ekitap.ktb.gov.tr> adresinden 01.01.2024.

Bağlantı -12 www.meb.gov.tr adresinden 15.12.2024.

Bağlantı -13 <https://ogm.meb.gov.tr> adresinden 01.01.2024.

EKLER LİSTESİ

EK-1 ÜNİVERSİTE ETİK KURUL İZİN

EK-2 MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI ARAŞTIRMA İZNİ

Ek-2a Çalışma Yapılacak Okulun İzni

EK-3 ETKİNLİK FORMLARI

Ek-3a Görüşme Formu 1

Ek-3b Görüşme Formu 2

Ek-3c Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu

Ek-3d Veli Onam Formu

Ek-3e Öğrenci Günlüğü Örneği

EK-4 ETKİNLİK TAKVİMİ

EK-5 ETKİNLİK PLANLARI

Ek-5a Türk Kahve Kültürü Ve Geleneği Etkinliği Planı

Ek-5b Türk Geleneksel Oyunu Göç/ Göçürme/Mangala Etkinliği Ve Turnuvası Planı

Ek-5c Türk Geleneksel İnce Ekmek Açımı Yufka Ve Paylaşımı Etkinliği Planı

Ek-5d Geleneksel Türk Okçuluğu Gezisi Planı

Ek-5e Türk Misafirperverliği Ve Çay Kültürü Etkinliği Planı

Ek-5f Nasreddin Hoca Drama Etkinliği Planı

Ek-5g Nevruz On İki Hayvanlı Türk Takvimi Yapımı Etkinliği Planı

Ek-5h Zeytin Yetiştiriciliği Ve Zeytin Kültürü Etkinliği Planı

Ek-5ı Antalya Olgunlaşma Enstitüsü Gezisi Planı

EK-6 ETKİNLİK FOTOĞRAFLARINDAN BAZI KARELER

Ek-6a Türk Kahve Kültürü Ve Geleneği Etkinliği

Ek-6b Türk Geleneksel Oyunu Göç/ Göçürme/Mangala Etkinliği Ve Turnuvası

Ek-6c Türk Geleneksel İnce Ekmek Açımı Yufka Ve Paylaşımı Etkinliği

Ek-6d Geleneksel Türk Okçuluğu Gezisi

Ek-6e Türk Misafirperverliği Ve Çay Kültürü Etkinliği

Ek-6f Nasreddin Hoca Drama Etkinliği

Ek-6g Nevruz On İki Hayvanlı Türk Takvimi Yapımı Etkinliği

Ek-6h Zeytin Yetiştiriciliği Ve Zeytin Kültürü Etkinliği

Ek-6ı Antalya Olgunlaşma Enstitüsü Gezisi

EK-7 İNTİHAL RAPORU

EK-8 ÖZGEÇMİŞ

EK-1 ÜNİVERSİTE ETİK KURUL İZİN

Evrak Tarih ve Sayısı: 06.03.2024-871377

T.C
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu
KURUL KARARI

TOPLANTI TARİHİ : 05.03.2024
TOPLANTI SAYISI : 05
KARAR SAYISI : 113

Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü **Dr. Öğr. Üyesi Serpil DEMİREZEN**'in danışmanlığını, **Hatice SARGIN EKİNCİ**'nin araştırmacılığını üstlendiği, "*Sosyal Bilgiler Dersinde Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarının Etkinlik Temelli Öğretimi (Eylem Araştırması*" konulu çalışmanın, fikri hukuki ve telif hakları bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğun başvuruca ait olmak üzere, proje süresince uygulanmasının etik olarak **uygun olduğuna** oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA
Kurul Başkanı

Başkan
Prof. Dr.
Hilmi DEMİRKAYA

Başkan Yrd.
Prof. Dr.
Sibel PAŞAOĞLU YÖNDEM

Üye
Prof. Dr.
Ebru İÇİGEN

Üye
Prof. Dr.
Nurşen ADAK

Üye
Prof. Dr.
Taner KORKUT

Üye
Prof. Dr.
Gökhan AKYÜZ

Üye
Prof.
Ceren HEPYÜCEL

EK-2 MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ARAŞTIRMA İZNİ

Evrak Tarih ve Sayısı: 17.04.2024-897144

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-98057890-605.01-100549058
Konu : Araştırma Uygulama izni
Hatice SARGIN EK NC

17.04.2024

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 29/03/2024 tarih ve 887898 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Hatice SARGIN EK NC'nin, Dr. Ö. r. Üyesi Serpil DM REZEN danışmanlığında yürüttüğü "Sosyal Bilgiler Dersinde Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarının Etkinlik Temelli Öğretimi (Eylem Araştırması)" isimli araştırmasını, limiz Aksu İlçesinde bulunan Murtuna Gazi Ortaokulunda öğrenim gören öğrencilere yönelik uygulama isteği ile ilgili yazınız Müdürlüğümüz ARGE Birimi Değerlendirme ve İnceleme Komisyonunca incelenmiştir; "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarımlama ve Sosyal Etkinlik Zinlerine Yönelik Zin ve Uygulama 2020/2 Genelgesi" gereğince uygun görülmüş olup, Müdürlüğümüzün 16.04.2024 tarih ve 100497241 sayılı onayı ve uygulanacak veri toplama araçları onaylanarak ekte gönderilmiştir.

İlgili genelgenin 28. Maddesi gereğince, sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında (bağvuru sahibinin ekte örneği bulunan dilekçe ile) Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi hususunda;

Gereğini arz ederim.

Fatma Zeynep ERAN
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER:

- 1- Onay ve ekleri (7 sayfa)
- 2- Dilekçe Örneği (1 sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. No 59 07030 Muratpaşa / Antalya

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (242) 238 60 00

Bilgi için: Galip SUSAM

E-Posta: projeler07@meb.gov.tr

Unvan : Teknisyen

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

İnternet Adresi: antalyaarge.meb.gov.tr

Faks: 2422386001

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 2417-1ce7-3e42-8d52-f503 kodu ile teyit edilebilir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

Evrak sorgulaması <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5543&eD=BSM1S2RY5Z&eS=897144> adresinden yapılabilir. (PIN:94292)

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-98057890-20-100497241
Konu : Araştırma Uygulama İzni
Hatice SARGIN EKİNCİ

16.04.2024

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 21/01/2020 tarih ve 1563890 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi.

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Hatice SARGIN EKİNCİ'nin, Dr. Öğr. Üyesi Serpil DMİREZEN danışmanlığında yürüttüğü "Sosyal Bilgiler Dersinde Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarının Etkinlik Temelli Öğretimi (Eylem Araştırması)" isimli araştırmasını, İlimiz Aksu İlçesinde bulunan Murtuna Gazi Ortaokulunda öğrenim gören öğrencilere yönelik uygulama isteği ile ilgili Akdeniz Üniversitesi'nin 29/03/2024 tarih ve 887898 sayılı yazısı Müdürlüğümüz Ar-Ge Birimi Değerlendirme ve İnceleme Komisyonunca incelenmiş olup;

Adı geçenin ilgi Genelge kapsamında 2023-2024 Eğitim Öğretim Yılı içerisinde olmak üzere, İlimiz Aksu İlçesinde bulunan Murtuna Gazi Ortaokulunda öğrenim gören öğrencilere yönelik araştırmasını, Okul Müdürlüklerinin sorumluluğunda Eğitim Öğretim faaliyetlerini aksatmaksızın yapılması.

Söz konusu araştırmanın bitimine müteakip; sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi kaydıyla uygulanması, Komisyonca uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, Valilik Makamının 25/08/2020 tarih ve 24911 sayılı yetki devrine göre olurlarınıza arz ederim.

Fatma Zeynep ŞERAN
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

OLUR
Salih KAYGUSUZ
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres : Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. No 59 07030 Muratpaşa / Antalya
Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Telefon No : 0 (242) 238 60 00
E-Posta: projeler07@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr
Bilgi için: Galip SUSAM
Unvan : Teknisyen
Faks: 2422386001
İnternet Adresi: antalyaarge.meb.gov.tr
Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 2fa7-adf3-3143-8ff4-2989 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-36380087-302.08.01-903218
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı/Hatice
SARGIN EKİNCİ

26.04.2024

DAĞITIM YERLERİNE

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı Dr.Öğr.Üyesi Serpil DEMİREZEN danışmanlığındaki 202254019001 numaralı öğrencisi Hatice SARGIN EKİNCİ'nin, "**Sosyal Bilgiler Dersinde Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarının Etkinlik Temelli Öğretimi (Eylem Araştırması)**" isimli tez çalışması kapsamında Antalya ili Aksu İlçesinde bulunan Murtuna Gazi Ortaokulunda öğrenim gören öğrencilere uygulama yapma isteğinin uygun görüldüğüne ilişkin Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün yazısı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Doç. Dr. Hakan KOĞAR
Müdür V.

Dağıtım:
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Başkanlığına
Sayın Dr. Öğr. Üyesi Serpil DEMİREZEN

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu :BSD1THZ42Z Pin Kodu :81972 Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5543&eD=BSD1THZ42Z&eS=903218>
Akdeniz Üniversitesi Enstitüler Binası A Blok 3. Kat ANTALYA
Telefon No:0 242 227 00 85 Faks No:0 242 226 19 30 Bilgi için: Cansu YAVUZ
e-Posta:ebe@akdeniz.edu.tr Elektronik Ağ:http://ebe.akdeniz.edu.tr Unvan: Büro Personeli
Kep Adresi:akdenizuniversitesi@hs01.kep.tr

Ek-2a Çalışma Yapılacak Okulun İzni

T.C.
AKSU KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
Murtuna Gazi Ortaokulu

Sayı : E-12439075-605.99-98670046
Konu : Hatice SARGIN EKİNCİ

12.03.2024

Sayın: Hatice SARGIN EKİNCİ

İlgi : 12/03/2024 tarihli ve 98652915 sayılı dilekçeniz.

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sosyal Bilgiler Tezli Yüksek Lisans tez kapsamında " Sosyal Bilgiler Dersinde Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarının Etkinlik Temelli Öğretimi (Eylem Araştırması)" çalışması yapmak istediğinize dair dilekçe ve eki incelenmiş olup, okulumuzda eylem araştırması yapmanızda bir sakınca yoktur.

Gereğini rica ederim.

Şener ŞAHİN
Okul Müdürü

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Adres :

Telefon No :

E-Posta:

Kep Adresi : mebuhs01.kep.tr

Bilgi için:

Unvan : Müdür

İnternet Adresi:

Faks:

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 030a-4a1a-32f3-8b06-1907 kodu ile teyit edilebilir.

EK-3 ETKİNLİK FORMLARI

Ek-3a Görüşme Formu 1

GÖRÜŞME FORMU 1	
GÖRÜŞME YAPILAN YER:	
GÖRÜŞME TARİHİ: / / 2024	
GÖRÜŞME SAATİ: :	
BİLGİ: Bu formda yer alan sorular kültürel mirasın korunması ile ilgilidir. Sorular Antalya ve Türkiye kültürel unsurlarına göre cevaplanmalıdır. <u>Yapılacak bu görüşme bir sınav değildir. Herhangi bir not verilmecektir.</u> Sorulara samimi bir şekilde cevap vermeniz çalışmaya katkı sağlayacaktır. Teşekkürler.	
Hatice SARGIN EKİNCİ	
Sosyal Bilgiler Öğretmeni	
1. Kültürel miras nedir?	
2. Somut olmayan kültürel miras nedir biliyor musunuz? Örnek verebilir misiniz?	
3. Sözlü gelenek ürünleri olan destan, masal, efsane, halk hikayeleri, atasözü, fıkra vb. biliyor musunuz? Bildiklerinize örnek verir misiniz.	
Destan:.....	
Masal:.....	
Efsane:.....	
Halk hikayeleri:.....	
Atasözü:.....	
Fıkra:	
Mani:.....	
Bu soruya eklemek istedikleriniz var mı?	
.....	
4. Halk Gösteri sanatlarından hangilerini biliyorsunuz? / Meddahlık nedir hiç duydunuz mu?	 /
5. Yaşadığınız yerde hiç geleneksel bir düğüne katıldınız mı? / Katıldığınız hangi adetler dikkatinizi çekti?	 /
6. Yaşadığınız şehre ait geleneksel yemekleri bilir misiniz? Nelerdir?	
7. Yaşadığınız yerdeki geleneksel el sanatları çeşitlerini bilir misiniz? Nelerdir?	
8. Kültürel mirası korumak kimin görevidir biliyor musunuz?	
Görüşme sona ermiştir. Eklemek istedikleriniz varsa ekleyebilirsiniz.	
.....	
Teşekkür ederim.	

Ek-3b Görüşme Formu 2

GÖRÜŞME YAPILAN YER:

GÖRÜŞME TARİHİ: / / 2024

GÖRÜŞME SAATİ: :

BİLGİ: Bu formda yer alan sorular somut olmayan kültürel miras ile ilgi yapılan etkinliklerin sonuçlarına ilişkin öğrenci görüşlerine yöneliktir. Yapılacak bu görüşme bir sınav değildir. Herhangi bir not verilmevecektir. Sorulara samimi bir şekilde cevap vermeniz çalışmaya çok katkı sağlayacaktır. Teşekkürler.

Hatice SARGIN EKINCI

Sosyal Bilgiler Öğretmeni

Not: Görüşme Formuna cevap verirken; Somut Olmayan Kültürel Miras'a yönelik görüşlerinizdeki değişimleri **etkinlikler öncesi** ve **etkinlikler sonrası** olarak belirtebilirsiniz.

1. Yapılan etkinlikler kültür ve miras konusuna bakış açınıza nasıl etki etti?
2. Yapılan etkinlikler kişisel gelişiminize nasıl etki etti?
3. Yapılan etkinlikler sosyal gelişiminize (arkadaşlar arası ilişkileriniz vb.) katkı sağladı mı?
4. Yapılan etkinlikler ile yeni şeyler öğrendiniz mi? Örnek verir misiniz?

5. Yapılan Etkinlikleri daha sonra denemeyi düşünür müsünüz?
6. Gelecek yıllar için Somut Olmayan Kültürel Miras'ın yaşatılmasını gerekli buluyor musunuz?
7. Yapılan etkinlikler ile gelenek ve göreneklere karşı tutumunuzda değişim nasıldır?
8. Kültürel miras korunmalı mıdır? Görüşleriniz neler?
9. Sokum'e (Somut olmayan kültürel mirasa) yönelik metaforunuz nedir?
SOKUM'u ya
benzetiyorum. Çünkü:

Ekleme istedikleriniz:

Ek-3c Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu

ETKİNLİK ADI VE SAYISI :

SOSYAL ETKİNLİK ÖĞRENCİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

1. Başkalarına ne şekilde/nasıl yardımcı olmamı sağladı?
2. Kişisel olarak yararlandım mı?
3. Davranış ve düşüncelerimde bir değişikliğe neden oldu mu?
4. Yaratıcı düşüncemi destekler yapıda mıydı?
5. Yeni teknik ve becerileri öğrenmemi sağladı mı? Bu alanlardaki becerilerimi ve düzeyimi nasıl değerlendiriyorum?
6. Çalışmalara katılmaktan hoşlandım mı?
7. Hangi yönlerde daha iyi olabildim?
8. Öğrenci kulübünde yeterli olabildim mi?
9. Bu sosyal etkinliklere katılmamın en önemli katkısı ne oldu?
10. Sosyal etkinliklere katılmamın başka ne tür yararları oldu?

Katıldığı Öğrenci Kulübü : KÜLTÜR VE MİRAS KULÜBÜ

Açıklama: Bu form etkinliklerin uygulanmasına ve öğrencinin kendi deneyimlerini anlamlandırma sürecine katkı sağlamak amaçlıdır. Sınav değildir. Not verilmeyecektir. Öğrenci bu formdaki soruları cevaplandırarak danışman öğretmene verir.

Ek-3d Veli Onam Formu

Sayın Veli;

Çocuğunuzun katılacağı bu çalışma, " Sosyal Bilgiler Dersinde Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarının Etkinlik Temelli Öğretimi (Eylem Araştırması) " adıyla, 16 Nisan 2024 ile 30 Mayıs 2024 tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: Sosyal Bilgiler Dersinde Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarının Etkinlik Temelli Öğretimini gerçekleştirmek ve konu ile ilgili farkındalık oluşturarak olumlu sonuçlara ulaşmaktır.

Araştırma Uygulaması: Ölçek / Görüşme / Etkinlik / Gözlem şeklindedir.

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve okul yönetiminin de izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamen gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çocuğunuz çalışmaya katılıp katılmamakta özgürdür. Araştırma çocuğunuz için herhangi bir istenmeyen etki ya da risk taşımamaktadır. Çocuğunuzun katılımı **tamamen sizin isteğinize bağlıdır**, reddedebilir ya da herhangi bir aşamasında ayrılabilirsiniz. Araştırmaya katılmamama veya araştırmadan ayrılma durumunda öğrencilerin akademik başarıları, okul ve öğretmenleriyle olan ilişkileri etkilemeyecektir.

Çalışmada öğrencilerden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir.

Uygulamalar, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden çocuğunuz kendisini rahatsız hissederse cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta özgürdür. Bu durumda rahatsızlığın giderilmesi için gereken yardım sağlanacaktır. Çocuğunuz çalışmaya katıldıktan sonra istediği an vazgeçebilir. Böyle bir durumda veri toplama aracını uygulayan kişiye, çalışmayı tamamlamayacağını söylemesi yeterli olacaktır. Anket çalışmasına katılmamak ya da katıldıktan sonra vazgeçmek çocuğunuza hiçbir sorumluluk getirmeyecektir.

Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı : Hatice SARGIN EKİNCİ

İletişim bilgileri :

Murtuna Gazi Ortaokulu Aksu/ANTALYA

*Velisi bulunduğum sınıfı numaralı öğrencisi
.....'in yukarıda açıklanan araştırmaya katılmasına izin veriyorum.
(Lütfen formu imzaladıktan sonra çocuğunuzla okula geri gönderiniz*).*

.../.../.....

İsim-Soyisim İmza:

Veli Adı-Soyadı :

Telefon Numarası :

Sevgili günlük,

Bu gün Kültür ve Miras Kulübü ile Akdeniz Üniversitesine gittik. Ben sabah erkenlerden hazırlanıp okula gittim ilk ikiden sonra hazırlanıp sosyal sınıfa olduk sonradan okulumuzun karlıdığı kütüphaneler haftası programına katıldık. Program bittikten sonra biz servislere ile yola çıktık Üniversiteye ulaşınca orada biraz oturup dinlendik ve oradan biraz gezdik fakat hepimiz oradaki şam oğaçlarından alerji olduk ve çok kaşıydık. Sonra bizi okutmak için başka bir binaya götürdüler orada bizi dekan bey karşıladı ve bize orayı biraz anlattı. Sonra biz içeri girdik orada çok iyi bir hocamız bizi karşıladı ve bize orayı gezdirdi oradaki spor odalarını misafir odalarını fakat bize gösterdi. Sonra biz asıl amacımıza olan okutmak için bir salona girdik orada birbirinden iyi üç hocamız daha bizi karşıladı bize oraları nasıl okutmamıza gerektiğini anlattı, orasgeresleri bize tanıttı, güvenlik ekipmanlarını giymenize yardımcı oldular. Biz de bu artık ben çok fazla sabırlı olmamamla gerçekten çok sıkı eğlenmiştik. Sonra ikinci grubumuz geldi ve onlar otış yapmaya başladı bizde oradaki stad- yunları indik gerçekten çok büyüktü ve büyüleyiciydi. Orada gördüklerime hayran kalmıştım. Oradaki vakitimizi doldurmuştuk ve okula dönmek için tekrar yola çıktık. Servislere giderken orada şaram ile sohbet ettim. Okula geldiğimizde gerekli bir boş kağıdı aldurduk ve aforizmlere gittik. Ama ben gerçekten orayı çok sevdim, en yakın zamanda okutmak için tekrar gitmek istiyorum.

EK-4 ETKİNLİK TAKVİMİ

ETKİNLİK VE FORMLAR UYGULAMA TAKVİMİ			
Tarih ve Birleşim Bilgileri	Süreler Yerler ve Uygulayıcı & İş Birlikleri	Yapılan Çalışmalar/ Form/ Bilgilendirme/ Uygulama Bilgileri	Amaçlar
Çalışma Süreci 2022 -2025	Araştırmacı	Literatür Tarama Gözlem Problem Belirleme Araştırma Tasarımı Uygulama ve Raporlama	Bilimsel Çalışma Basamaklarına Uygun Çalışmak
Uygulama Hazırlıkları 8 ocak 2024 - 16 nisan 2024	Akdeniz Üniversitesi, Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Çalışma Yapılan Ortaokul Müdürlüğü Araştırmacı	Gerekli Tüm İzinlerin Alınması 'Kültür ve Miras Kulübü'nün Kurulması Gönüllü Öğrencilerin Belirlenmesi Aile İzinleri İçin Görüşmelerin Yapılması	İlgili izinler (bakınız EK-1 Üniversite Etik Kurul İzin Ek-2 Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma İzni Ek- 2a Çalışma Yapılacak Okul İzni Kulüp tanıtımı Etkinlik takvimi paylaşımı
1.BİRLEŞİM 16 Nisan 2024	40'+40' sınıf Araştırmacı Dil Uzmanları Sosyal Bilgiler Uzmanları	Bilgilendirme Veli Onam Formu (Ek- 3d) Uygulanması Görüşme Formu 1 (EK-3a) Pilot Uygulama (10 kişi)	Bilgilendirme Öğrencilerin kulüp kayıtlarının oluşturulması Formun geçerliğini test etmek İhtiyaca göre yeniden düzenlemek

Etkinlik ve formlar uygulama takvimi devamı

2 .BİRLEŞİM	40'+40'	Etkinlikler Başlangıcı	
17 Nisan 2024	sınıf araştırmacı	Görüşme Formu -1 (ek-3a) Uygulanması	Öğrencilerin SOKÜM'e yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek.
3.BİRLEŞİM	40'	Türk Kahve Kültürü Ve Geleneği Etkinliği Bilgilendirme	Öğrencilerin Türk Kahve Kültürü hakkında farkındalık sahibi olmaları
17 Nisan 2024	sınıf araştırmacı		
4.BİRLEŞİM	40'+40'	Türk Kahve Kültürü Ve Geleneği Etkinliği Uygulama	Türk kahve kültürü ile ilgili hikayelere aşina olmaları
18 Nisan 2024	sınıf ve okul bahçesi araştırmacı		
5.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	Uygulamalı olarak baştan sona kahve pişirme ve servis yapabilmeleri
19 Nisan 2024	Sınıf Araştırmacı		
6.BİRLEŞİM	40'	Türk Geleneksel Oyunu Göç/ Göçürme/Mangala Etkinliği Ve Turnuvası Bilgilendirme	Öğrencilerin mangala hakkında farkındalık sahibi olmaları
22 Nisan 2024	sınıf araştırmacı		
7.BİRLEŞİM	40'+40'	Türk Geleneksel Oyunu Göç/ Göçürme/Mangala Etkinliği Ve Turnuvası Uygulama	Çeşitli Türk toplumlarında da mangala oyununun varlığına aşina olmaları
24 Nisan 2024	sınıf araştırmacı		
8.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	Uygulamalı olarak mangala oynama ve turnuvaya katılabilme
25 Nisan 2024	sınıf araştırmacı		
9.BİRLEŞİM	40'	Türk Geleneksel İnce Ekmek Açımı Yufka Ve Paylaşımı Etkinliği Bilgilendirme ve Görev Dağılımı	Öğrencilerin yufka hakkında farkındalık sahibi olma
25 Nisan 2024	sınıf araştırmacı		
10.BİRLEŞİM	40'+40'	Türk Geleneksel İnce Ekmek Açımı Yufka Ve Paylaşımı Etkinliği Uygulama	Çeşitli Türk toplumlarında da yufka olduğuna aşina olma
26 Nisan 2024	görsel sanatlar atölyesi araştırmacı sınıf öğretmenleri		Uygulamalı olarak yufka açma, pişirme, paylaşabilme

Etkinlik ve formlar uygulama takvimi devamı

11.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	
29 Nisan 2024	sınıf araştırmacı		
12.BİRLEŞİM	40'	Geleneksel Türk Okçuluğu Gezisi Bilgilendirme Gezi İzinlerinin Alınması	Öğrencilerin okçuluk hakkında farkındalık sahibi olma
30 Nisan 2024	sınıf araştırmacı okul yönetimi		
13.BİRLEŞİM	3x40'+3x40'	Geleneksel Türk Okçuluğu Gezisi Uygulama	Türk okçuluğunun felsefe ve tarihine aşına olma Uygulamalı olarak ok atış derslerine katılabilme
2 Mayıs 2024	Akdeniz Üniversitesi Kampüsü Okçuluk Tekkesi Eğitmen ve Görevliler		
14.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	
3 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
15.BİRLEŞİM	40'	Türk Misafirperverliği, Kimlik Ve Çay Kültürü Etkinliği Bilgilendirme Ve Görev Dağılımı	Öğrencilerin misafirperverlik ve çay kültürü hakkında farkındalık sahibi olmaları
6 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
16.BİRLEŞİM	40'+40'	Türk Misafirperverliği, Kimlik Ve Çay Kültürü Etkinliği Uygulama	Türk çay kültürüne aşına olmaları Uygulamalı olarak çay demleme ve ikram etkinliklerine katılabilmeleri
7 Mayıs 2024	okul rehberlik sınıfı araştırmacı öğretmenler		
17.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	
8 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
18. BİRLEŞİM	40'	Nasreddin Hoca Drama Etkinliği Bilgilendirme	Öğrencilerin Nasreddin Hoca hakkında farkındalık sahibi olmaları
8 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		

Etkinlik ve formlar uygulama takvimi devamı

19.BİRLEŞİM	40'+40'	Nasreddin Hoca Drama Etkinliği Uygulama	Nasreddin Hoca fıkralarına aşına olmaları Uygulamalı olarak Nasreddin Hoca ile ilgili drama ile etkinliklerine katılabilmeleri
9 Mayıs 2024	sınıf ve okul bahçesi araştırmacı* (*araştırmacı lisans öğreniminde bir yarıyıl drama eğitimi almıştır.)		
20.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	
10 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
21.BİRLEŞİM	40'	Nevruz On İki Hayvanlı Türk Takvimi Yapımı Etkinliği Bilgilendirme	Öğrencilerin Nevruz ve On İki Hayvanlı Türk Takvimi hakkında farkındalık sahibi olmaları
13 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
22.BİRLEŞİM	40'+40'	Nevruz On İki Hayvanlı Türk Takvimi Yapımı Etkinliği Uygulama	Nevruz etkinliklerine aşına olmaları ve bazı etkinliklere katılım göstermeleri
14 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
23.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	Uygulamalı olarak öncelikle geri dönüşüm ürünler ile On İki Hayvanlı Türk takvimi tasarlama
15 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
24.BİRLEŞİM	40'	Zeytin Yetiştiriciliği Ve Zeytin Kültürü Etkinliği Bilgilendirme	Öğrencilerin Zeytin Yetiştiriciliği ve Zeytin Kültürü hakkında farkındalık sahibi olmaları
15 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
25.BİRLEŞİM	40'+40'	Zeytin Yetiştiriciliği Ve Zeytin Kültürü Etkinliği Uygulama	Zeytin yetiştiriciliği ve zeytin kültürü hakkında bilgi elde etmeleri
16 Mayıs 2024	Okul bahçesi Aksu Tarım ve Orman İlçe Müdürlüğü Saha Ekibi		

Etkinlik ve formlar uygulama takvimi devamı

26.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	Geleneksel Zeytin budama ve bakım gibi teknikleri içeren uygulamalı etkinliklere katılım göstermeleri
17 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
27.BİRLEŞİM	40'	Antalya Olgunlaşma Enstitüsü Gezisi Bilgilendirme	Öğrencilerin somut olmayan kültürel miras örnekleri hakkında farkındalık sahibi olmaları
20 Mayıs 2024	Sınıf		
28. BİRLEŞİM	3x40'+ 3x40'	Antalya Olgunlaşma Enstitüsü Gezisi Uygulama	Çeşitli sanatlar hakkında bilgi elde etmeleri
21 Mayıs 2024	Antalya Olgunlaşma Enstitüsü Atölye öğretmenleri		Cam yapımı, çömlek yapımı, telkâri, tel kırma, tezhip gibi teknikleri içeren uygulamalı etkinliklere katılım göstermeleri ve ürün oluşturmaları
29.BİRLEŞİM	40'	Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu (Ek- 3c) Uygulanması	
22 Mayıs 2024	sınıf araştırmacı		
30.BİRLEŞİM	40'+40'	Etkinlikler sonu Görüşme Formu- 2 (ek- 3b) Uygulanması	Uygulanan Etkinlikler Sonrası Öğrencilerin SOKÜM'e yönelik görüşlerini belirlemek
30 Mayıs 2024	okul kütüphanesi araştırmacı		
VEDA	40'	Kapanış öğrenci görüşlerle vedalaşma fotoğraf ve günlük paylaşımları	Araştırmaya katılan öğrencilere teşekkür edip son izlenimleri almak.
30 birleşim	Süre dağılımı; 38 ders saati okul içi uygulama (38x40') +12 ders saati okul dışı uygulama (12x40')	Formlar; Görüşme formu 1 ve 2. Sosyal Etkinlik Öğrenci Öz Değerlendirme Formu Öğrenci günlüğü Etkinlik fotoğrafları	Genel amaçlar; Farkındalık, Bilme, Aşına olma, Uygulamaya katılım.

Toplam 30 birleşim gerçekleştirilm ıştır.	Toplam 50 ders saati uygulama yapılmıştır.	Toplam 2 görüşme formu, 1 öz değerlendirme formu uygulanmıştır.	SOKÜM'ü tanıma ve SOKÜM'e ilişkin farkındalık oluşturma amaçlanmıştır.
--	---	--	---

EK-5 ETKİNLİK PLANLARI

Ek-5a Türk Kahve Kültürü Ve Geleneği Etkinliği Planı

ETKİNLİK PLANI

BÖLÜM 1

Okulun Adı	MURTUNA GAZİ ORTAOKULU
Dersin Adı	SOSYAL BİLGİLER
Sınıf	7. SINIF
Ünitenin Adı/No	KÜLTÜR VE MİRAS
Konu	TÜRK KAHVE KÜLTÜRÜ VE GELENEĞİ
Önerilen Süre	40+40+40+40 DAKİKA

BÖLÜM II

Öğrenci Kazanımları/Hedef Davranışlar	1. Öğrencilerin Türk Kahve Kültürü hakkında farkındalık sahibi olmaları 2. Türk kahve kültürü ile ilgili hikayelere aşina olmaları 3. Uygulamalı olarak baştan sona kahve pişirme ve servis yapabilmeleri
Ünite Kavramları ve Sembolleri/Davranış örüntüsü	Türk Kahve Kültürü Kahve Hikayeleri Geleneksel Anlamlar İkram Kültürü
Öğretme Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Sunum, soru cevap, anlatım, drama, gösterip yaptırma, uygulama
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Akıllı tahta, drama için kullanılan birkaç sandalye, uygulama için iki masa, öğrenci sıraları, her öğrenci için fincan ile altlık ve sunum aksesuarları(her öğrenci evden getirebilir), cezve, kahve, şeker, lokum, kek, pişirme işleminde elektrik kullanılabilir Türk Kahvesi kitabı, Editör Emine Gürsoy Naskali, Türk Kahvesi ve Kültürü Araştırmaları içinde; Yüksel Kaştan Antalya'da Kahvehaneler, Antalya Kahve Kültürü bölümü sf. 292. Sarayda Bir Fincan Kahve kitabı görselleri. https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-80881/kahve-ile-ilgili-urfadan-derlenen-kisa-hikayeler.html (ek kahve1) https://www.mehmetefendi.com/kahve-ve-tarihi/kahvenin-tarihsel-yolculugu/istanbul-da https://www.mehmetefendi.com/kahve-ve-tarihi/sanat-ve-kahve/edebiyat-ve-kahve https://karsem.karatay.edu.tr/etiopya-kahvenin-anavatanı
Öğretme- Dikkat Çekme	Daha önceden ödevlendirilen öğrenciler derse fincan takımları ile gelmişlerdir. İkinci aşamada öğretmen elinde büyük bir kutu ile derse girer. İçinden kahve ile ilgili sözler yazan pankartlar çıkar. Kahve ve cezve ile uygulama masası düzeni oluşturulur.

	Güdüleme	<i>Ek-5a nın devamı</i> Öğrencilere derste neler yapılacağı açıklanır. Öncelikle kahve bitkisi tanımı, sonra Türk Kültürü'ne gelişi, sonra halk hikayelerindeki yeri, sonra gelenekselleşen törensel boyutu açıklanacaktır denir. En son kahve yapımının öğretmen tarafından tarif edileceği, gruplar halinde her bir öğrencinin kahve pişirme uygulaması yapacağı belirtilir.	
	Derse Geçiş	<u>Akıllı tahta aracılığı ile çeşitli sayfalar ve önceden kaydedilmiş gerçek kitap bölümleri ilgili görseller açılır.</u> Kahve ile ilgili derlenen hikayeler okunur. Bazıları drama metoduyla canlandırılır. https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-80881/kahve-ile-ilgili-urfadan-derlenen-kisa-hikayeler.html Tarih kitaplarından ulaşılan önemli bilgi ve fotoğraflar öğrenciler ile paylaşılır. Uygulama aşamasında gruplara gösterip yaptırma metodu ile her bir öğrenci kahve yapımında görev alır. Yapılan kahveler ve ikramlıklar sohbet eşliğinde öğrencilerce tüketilir. Soru cevap ile ders sonlanır. Etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulur.	
	Etkinlikler	Drama ve uygulama	
	Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney)	Deneyerek öğrenme	
	Grupla öğrenme etkinlikleri	Grupta bir görev alma	

BÖLÜM III

Ölçme-Değerlendirme	Etkinlik sonu öz değerlendirme Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu (Değişik:2.3.2008/26804 Rg)
Dersin Diğer Derslerle ilişkisi:	Hikayeler sözler ve deyimler kısmında Türkçe

BÖLÜM IV

Planın Uygulanmasına ilişkin Açıklamalar	1 hafta önceden etkinlik ayrıntıları belirtilir. Sadece katılmak isteyen öğrenciler aile izni ile katılabilir. Öğrencilerin araç gereç teminine zaman verilir. Her öğrenci 1 adet fincan ve altlık dilerse ek sunumluk getirebilir. Getirmeyenlere öğretmen sağlayacaktır. Cezve ve kahve ile temel ikramlıkları öğretmen temin eder. Okul koşullarında elektrikli cezve kullanılabilir. Yine de iş güvenliği ve sağlığı kapsamında her bir aksamı öğretmen kontrol etmekle yükümlüdür. Her uygulamada öğretmen mutlaka öğrencilerin yanındadır.
--	--

HATİCE SARGIN EKİNCİ

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ

UYGUNDUR

OKUL MÜDÜRÜ

Ek-5a'nın devamı...

Ek kahve 1

<https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-80881/kahve-ile-ilgili-urfadan-derlenen-kisa-hikayeler.html>

Uygarlığın Doğduğu Şehir: Şanlıurfa

Halk Kültürü

Şanlıurfa Halk Kültüründe "Mırra" (Acı Kahve) ile Oda ve Kahvehaneler

Kahve ile İlgili Urfa'dan Derlenen Kısa Hikâyeler

“Mırra”nın ismi ile ilgili kısa hikâye

Kahvenin Urfaya ilk geldiği yıllarda, adamın birisi bulunduğu sohbetlerde kahve diye bir içeceğin kahvehanelerde bulunduğunu duymuş ve şehre geldiğinde Köroğlu Kahvehanesi'ne gitmiş. Kahveci: “Ne içersiniz?” diye sormuş. Adam da Arapça: “Bana bir batman kahve getir” deyince, kahveci adamın kahveyi tanımadığını bilmediğini anlamış. Kahveci cezveyi doldurmuş getirmiş. Adam bunu görünce: “Yahu ben sana bir batman getir dedim sen küçük bir kapla getiriyorsun” demiş. Kahveci de: “Sen bu kahveyi iç diğerlerini hazırlıyorlar” diyerek fincana kahveyi doldurup adama sunmuş. Adam içer içmez yüzünde bir burukluk ifadesi belirmiş. “Nasıl buldunuz?” demiş kahveci. Adam kahveye yabancı olmasına rağmen Arapça çok güzel bir söz söylemiş: “Ye lon mi hi şerip tel ırcel le çen gılt mırra” (Bunu er kişiler içmeseydi belki ben buna ‘mırra’ (acı) derdim.)” Adam burada “mırra” (acı) kelimesini istemeyerek kullandığını ifade ediyor ki, kahveci alınmasın ve diğer içenlere hakaret olmasın. Belki bunun için “mırra” sözcüğü acı kahve anlamında kullanılagelmıştır. Ve gerçekten acımsı bir tadı olduğu için az miktarda ikram edilmektedir.

Mırra Tiryakisi'ni Deneme...

Bir zamanlar kaynayan kahvesi eksik olmayan Mahmutoğlu Kulesine, devamlı kahve içmeye gelip giden adamın birisi, kendisini kahve tiryakisi olarak tanıttırıyor. Kuledeki kahveci Şihe Emmi, bir gün arpa ve nohutu kavurup kahve diye kaynatarak kahve tiryakisi adama ikram ediyor. Gün görmüş adam, gerçekten kahve tiryakisi olduğundan içtiğinin kahve olmadığını anlıyor. Fincanı geri verirken: “Bu mübarekten biz de hayvana verdik ve karnı şişti” diyerek kendisine yapılan aldatmaya böyle kibarca cevap vererek kahve sahibini bozuyor.

İkram Edilen Mırra'yı İçmekle İlgili Ceza...

Germüş Köyü'nün sahibi Uceymi Sadun Paşa'nın kahvecisi, oda'ya gelen bir misafire birinci kahveyi vermiş, misafir ikinciye almak istememiş, fakat amacı hakaret etmekmiş. Oda sahibi acaba kahvenin tadında bir anormallik mi var diye, kahve dağıtandan bir fincan isteyerek tadına bakmış. Kahvenin tadının normal olduğunu anlamış. Kahve dağıtan adamına bu hakaret eden kişinin cezalandırılmasını işaret etmiş. Ve o anda gereken en ağır ceza verilmiştir.

Fincanın Yere Konulması Halinde...

Bir ağanın odasında oturan zengin bir misafir, ağanın kahvecisine bahşiş vermek ister. Fakat ağaya karşı ayıp olmasın diye bir bahane arar. Kahvesini içtikten sonra kahve fincanını kahvecinin eline değil de yere bırakır. Kahveci de fincanı yerden alır. Misafir, kahveciye “kusura bakma unuttum fincanı yere bıraktım” der. Ve kahvecinin gönlünü almak için fincanın içini altınla doldurur.

Vazgeçilemeyen kahve tiryakiliği...

Kahve tiryakisi bir adam köyünden kalkıp atıyla bir yere giderken, geçtiği köyden çok güzel bir kahve kokusu alır ve dayanamaz köyün içine girer. O köyde, kan davalı oldukları kimseler olmalarına rağmen arayıp kahve kaynayan odayı bulur. Kahve kaynayan odanın, kan davalı oldukları kişilere ait olduğunu farkeder. Fakat bir

Ek-5a'nın devamı...

kere gelmiştir. Tanrı misafiri olarak kabul edeceklerini düşünerek dayanamayıp kapıyı çalar ve kahve içmeye geldiğini söyler. Oda sahibinin adamları gelen kişiyi tanırlar ve öldürmek isterler. Oda sahibi engel olur ve “gelen misafirimizdir” diyerek adamı buyur eder. Adam oturur ve Oda sahibi kendi eliyle iki fincan kahve ikram eder. Sonra üçüncü fincanı doldurup uzatır. Adam almaz. Oda sahibi ısrar eder, adam yine içemeyeceğini söyler. O zaman oda sahibi: “Şayet üçüncüyü içseydin gerçek kahve tiryakisi olmadığına inanıp başka amaçla geldiğini anlayacaktık. Ve seni öldürecektik” der.

Bu hikâyeye gerçek kahve tiryakilerinin ne kadar kahveye tutkulu olduklarını ve iki fincandan fazla içilmeyeceğini göstermektedir.

“Bana ‘acı’, bak arkadaşlar ne içiyor”...

Urfâ’da, esnaf tarafından dükkâna gelen müşterilere zamanları müsait ise genelde çay ve kahve ikram edilir.

Gözü açık ve aynı zamanda cimri olan esnafın birisi, kalabalık bir grup müşteri geldiğinde masraf olacak diye çay ve kahve ısmarlamak istemezmiş. Bu nedenle usulen sorar, eğer müşteriler de içmek isterlerse, çağırarak “oğlum bana ‘acı’ (mırra), bak arkadaşlar ne içiyor” dermiş. Misafirler içeceklerini belirttikten sonra, çirak siparişleri kahvehaneye vermek üzere oradan ayrılırmış. Dakikalar geçmesine rağmen siparişler bir türlü gelmezmiş. Müşteriler daha fazla bekleyemediklerinden müsaade isteyerek, bir şey içmeden kalkarlarmış “Bana ‘acı’ bak arkadaşlar ne içiyor” sözü, ustayla çirak arasında bir şifreymiş. Yani: “bana acı” derken, “beni masrafa sokma, siparişi verme” demekmiş. Sonraları, esnafın bu huyunu öğrenen müşteriler, oturup saatlerce siparişleri beklerlermiş. Hatta esnaf: “Kusura bakmayın siparişler gecikti” dediğinde, misafirler: “Akşama kadar da gecikse bekleriz, zararı yok” derlermiş. Bu durum karşısında çay, kahve ısmarlamaktan kurtulamayacağını anlayan esnaf, mecbur kalıp çırağı bir daha göndererek siparişleri hızlandırmış. Siparişler gelince de misafirler cimi esnafın çay ve kahvelerini daha keyifle içermiş.

Kahve İle İlgili Gelenekler

Kahve ile ilgili Türkmen aşiretlerinde bir gelenek

Bazı Türkmen aşiretlerinde, çok önemli bir konuda verilecek kararı yerine getirecek kişinin seçimi için köy odasında toplanılır. Bu görevi yerine getirecek aşiret gencini seçmek için toplanan gençlere kahve sunulur. Fincanlardaki kahvenin birisi “acı kahve” diğerleri şekerli kahvedir. Dağıtılan kahvelerden “acı kahve” dolu olan fincanın denk geldiği genç kahvesini içer ve bu görevi yerine getirmek üzere belirlenmiş olur.

Harran’da bir gelenek

Çok eski yıllarda Harran bölgesinde, önemli bir konuyu halletmek üzere aşiret içerisinde bu işi yapacak gencin belirlenmesi için şöyle bir adet varmış: Aşiret odasında kendine güvenen gençlerle bir toplantı yapılır. Toplantıda, önemli görevin verileceği gencin seçimi için, kahveci bir fincana mırra’yı doldurur ve oda sahibi adına “içinizde bu kahveyi içecek ve bu meseleyi halledecek kendine güvenen gönüllü var mı?” diye seslenir. Gururuna dokunan gönüllü birisi çıkar ve kalkıp kahveyi alır içer. Böylece bahsedilen işi yapmak için hemen gider ve o işi halletmeden dönmez.

Kahve ve kahvehane, halk kültürümüzde önemli bir konuma sahiptir. Sosyal yapı içinde kahve, yapılmasından ikramı ve içilmesine kadar birçok geleneği bünyesinde barındırmaktadır. Halk Edebiyatı ürünlerinde de kahve motifi geniş yer tutmaktadır.

Şanlıurfa’nın son yıllarda aldığı göçten birçok kültür değeri etkilenmektedir. Bunların içerisinde kahve ve kahvehanelerle ilgili geleneğin yaşatılması için gereken özen ve çabaların gösterilmesi en büyük arzumuzdur. Özellikle gençler bu konuda bilgilendirilmeli ve bilinçlendirilmelidir. Aksi takdirde bu geleneğimiz de diğer kültür değerlerimiz gibi zamanla kaybolacaktır.

Geçmiş bugüne taşımak ve yaşamak belki zamanla mümkün olmayacaktır. Ama güzellikleri bugünden fazla olan geçmişe özlem duymak, onları bugüne anılarla taşımak, yeni ufukların açılmasına vesile olacaktır. Özellikle

Ek-5a'nın devamı.....

kültür mirasımızı geçmişten bugüne, bugünden yarına taşımak kutsal bir görevdir. Geçmişe saygıdır, vefadır. Bir yerde kültür kimliğinin bilinmesidir. Güzel hayaller ise kültür birikimi ile mümkündür.

Ek-2

“İşte Etiyopya'nın kahvenin anavatanı olarak bilinmesinin nedenleri: Kahve Bitkisinin Kökeni: Etiyopya, kahve bitkisinin Coffea Arabica türünün doğal olarak yetiştiği yer olarak bilinir. Efsaneye göre, kahvenin keşfi Etiyopya'nın Kaffa bölgesinde gerçekleşmiştir. Yerel keçilerin kahve çalılarını yedikten sonra daha enerjik davrandıklarını gözlemleyen keçi çobanları, kahve meyvesini keşfetmişlerdir. **Kahve Kültürünün Kökeni:** Etiyopya, kahve içme geleneğinin kökeni olarak kabul edilir. Kahve, geleneksel Etiyopya toplumlarında dini, sosyal ve kültürel etkinliklerin önemli bir parçası olmuştur. Etiyopyalılar, kahveyi keyif almak için değil, aynı zamanda misafirleri ağırlarken, topluluklar arasında ilişkileri güçlendirmek için ve dini ritüellerde kullanmak için de tüketirler.” * <https://karsem.karatav.edu.tr/etiopya-kahvenin-anavatanı>

“Kanuni Sultan Süleyman döneminde, 16. yüzyılda, Yemen Valisi Özdemir Paşa, Yemen’de içtiği ve çok sevdiği kahveyi İstanbul’a getirdi. Kahve, kısa zamanda itibarlı bir içecek olarak saray mutfağında yerini aldı ve büyük ilgi gördü. Saray görevleri arasına “kahvecibaşı” adında bir de rütbe eklendi. Padişahın ya da bağlı olduğu devlet büyüğünün kahvesini pişirmekle görevli olan kahvecibaşı, sadık ve sır tutmasını bilenler arasından seçilirdi. Osmanlı tarihinde kahvecibaşılıktan sadrazamlığa yükselenlere bile rastlandı. Saraydan konaklara ardından evlere giren kahve, İstanbul halkının kısa sürede tutkunu olduğu bir lezzet haline geldi. Satın alınan çiğ kahve çekirdekleri tavalarda kavrulup, dibeklerde dövüldükten sonra cezvelerde pişiriliyordu. Kahvenin ünü sarayı, konakları ve evleri de aştı. İlk kahvehaneler 1554’te Taht-ul Kale’de açıldı. Kaleiçi anlamına gelen bu bölge bugün Tahtakale olarak bilinmektedir. Buradaki Tahmis Sokağı da adını kurukahve anlamına gelen “tahmis”ten aldı. Kahve ve kahvehane kültürü hızla, sosyal hayatın vazgeçilmez bir parçası oldu. Öncelikle dönemin okur yazar kesimi ardından bütün halk kahvehanelerde toplanmaya başladı. Kısa zamanda sayıları 55’e yükselen ve genellikle manzaralı yerlere kurulan kahvehanelerde; günün her saati kitap ve güzel yazılar okunur, tavlâ ya da satranç oynanır, şiir ve edebiyat sohbetleri yapılırdı. Karagöz, ortaoyunu gibi ulusal oyunların ilk önce oynandığı yerler de bu kahvehaneler oldu. İstanbulluların kahveye olan tutkuları yüzyıllar boyunca hiç değişmedi. İtalyan yazar Edmondo de Amicis 18. yüzyıl sonlarındaki bir yazısında bu tutkuya şöyle yer vermiştir: “Galata Kulesi’nin ve Bayezid Kulesi’nin tepelerinde kahve vardır, vapurlarda kahve vardır, mezarlık içinde kahve vardır, resmi dairelerde ve hamamlarda kahve vardır, çarşı içinde kahve vardır. İnsan, İstanbul’un neresinde bulunursa bulunsun, etrafına hiç bakmadan sadece bir bağırması yeterlidir: ‘Kahveci’... Üç dakika sonra, önünüzde bir kahve tütmeye başlar.”* <https://www.mehmetefendi.com/kahve-ve-tarihi/kahvenin-tarihsel-yolculugu/istanbul-da>

“Şalvarlı, saltalı, fesleri yemenili, geniş alınlı, gür kaşlı, kalın enseli, uzun gümüş köstekli Türkler, geniş dizlerini yarı bükerek bu küçük iskemlelere taşarak oturmuşlar, nargileleri kurmuşlar, ellerindeki okkalı fincanları ağır ağır keyif çatarak höpürdetiyorlar. Kolları sıvalı, önü peştemallı, kalıpsız fesli genç bir tâbi (kahveci çırağı) elindeki maşanın iki ucundan şıkır çıkardığı tempoya tebaan bir nevi terennüme benzeyen: “Ağalar geliyor”, nidasıyla geziniyor.” – Hüseyin Rahmi Gürpınar, Hayattan Sayfalar* <https://www.mehmetefendi.com/kahve-ve-tarihi/sanat-ve-kahve/edebiyat-ve-kahve>

Ek-5b Türk Geleneksel Oyunu Göç/ Göçürme/Mangala Etkinliği Ve Turnuvası Planı**ETKİNLİK PLANI****BÖLÜM 1**

Okulun Adı	MURTUNA GAZİ ORTAOKULU
Dersin Adı	SOSYAL BİLGİLER
Sınıf	7. SINIF
Ünitenin Adı/No	KÜLTÜR VE MİRAS
Konu	TÜRK GELENEKSEL OYUNU GÖÇ/ GÖÇÜRME/MANGALA
Önerilen Süre	40+40+40+40 DAKİKA

BÖLÜM II

Öğrenci Kazanımları/Hedef Davranışlar	1. Öğrencilerin mangala hakkında farkındalık sahibi olmaları 2. Çeşitli Türk toplumlarında da mangala oyununun varlığına aşina olmaları 3. Uygulamalı olarak mangala oynama ve turnuvaya katılabilmek		
Ünite Kavramları ve Sembolleri/Davranış örüntüsü	Türk Oyunu Mangala Zeka Oyunu		
Öğretme Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Sunum, soru cevap, anlatım, gösterip yaptırma, uygulama		
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Akıllı tahta, mangala oyun setleri iki öğrenci için 1 set Mangala Federasyonu		
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Dikkat Çekme	Daha önceden ödevlendirilen öğrenciler dersi ve turnuvayı merakla beklemektedirler. Okul spor salonundan mangala takımları getirtilir.	
	Güdüleme	Öğrencilere derste hangi aşamalar uygulanacak açıklanır.	
	Derse Geçiş	<u>Akıllı tahta aracılığıyla ile görseller açılır.</u> Oyunun kültürel kökenleri açıklanır. Türk kökenli devletlerdeki adları ve hikayeleri okunur. Oyunu bilen ve bilmeyen öğrenciler sorulur. Tüm kurallar verilir. Eşleşen öğrenciler arasında turnuva düzenlenir. Soru cevap ile ders sonlanır. Etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulur.	
	Etkinlikler	Mangala Turnuvası	

		Ek-5b nin devamı...
	Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney)	Yaşayarak öğrenme
	Grupla öğrenme etkinlikleri	Akran öğretimi

BÖLÜM III

Ölçme-Değerlendirme	Etkinlik sonu öz değerlendirme Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu (Değişik:2.3.2008/26804 Rg)
Dersin Diğer Derslerle ilişkisi:	Zeka Oyunları ve Beden Eğitimi

BÖLÜM IV

Planın Uygulanmasına ilişkin Açıklamalar	1 hafta önceden etkinlik ayrıntıları belirtilir. Sadece katılmak isteyen öğrenciler aile izni ile katılabilir. Bu etkinlikte materyal öğretmen tarafından temin edilecektir. Etkinlik sınıfta yapılacak olup, Eksik taşlar yerine çakıl taşı kullanılabilir.
--	---

HATİCE SARGIN EKİNCİ
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ

UYGUNDUR
OKUL MÜDÜRÜ

Ek-5c Türk Geleneksel İnce Ekmek Açımı Yufka Ve Paylaşımı Etkinliği Planı**ETKİNLİK PLANI****BÖLÜM 1**

Okulun Adı	MURTUNA GAZİ ORTAOKULU
Dersin Adı	SOSYAL BİLGİLER
Sınıf	7. SINIF
Ünitenin Adı/No	KÜLTÜR VE MİRAS
Konu	TÜRK GELENEKSEL İNCE EKMEK AÇIMI YUFKA VE PAYLAŞIMI
Önerilen Süre	40+40+40+40 DAKİKA

BÖLÜM II

Öğrenci Kazanımları/Hedef Davranışlar	1. Öğrencilerin yufka hakkında farkındalık sahibi olma 2. Çeşitli Türk toplumlarında da yufka olduğuna aşina olma 3. Uygulamalı olarak yufka açma, pişirme, paylaşabilme	
Ünite Kavramları ve Sembolleri/Davranış örüntüsü	Türk İnce Ekmek Geleneği Yufka Mutfak Yardımlaşma Ve Paylaşma	
Öğretme Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Gösterip yaptırma, uygulama	
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Her öğrenci oklava ve açma zeminini ve örtüsünü kendi getirebilir. mekan ve hamurlar öğretmen tarafından hazır edilebilir. Her bir öğrenci hijyen kurallarına riayet etmelidir. Kaynak kişilerden destek alınabilir.	
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Dikkat Çekme	Daha önceden ödevlendirilen öğrenciler dersi merakla bekler. Okulda uygun bir sınıf kullanım için izin alınıp hazırlanılır.
	Güdüleme	Öğrencilere derste hangi aşamalar olacağı açıklanır.
	Derse Geçiş	<u>Önceden fırına sipariş verilen hamur dolapta bekletilir. Tüm öğrenciler hazır olunca görev dağılımı ve iş bölümü yapılır. Ön bilgisi olan öğrenciler önce başlar. Çekinen öğrencilere fırsat oluşturulur. Pişirilen ekmekler pay edilip paylaşılır. Çalışma alanları temizlenir.</u> Soru cevap ile ders sonlanır. Etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulur.

	Etkinlikler	Ek-5 c nin devamı...
		Yufka Açma Etkinliği
	Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney)	Yaşayarak Öğrenme
	Grupla öğrenme etkinlikleri	Sosyal Öğrenme

BÖLÜM III

Ölçme-Değerlendirme	Etkinlik sonu öz değerlendirme Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu (Değişik:2.3.2008/26804 Rg)
Dersin Diğer Derslerle ilişkisi:	Kullanılan araç gereç isimleri ve yerel adlar sebebiyle Türkçe

BÖLÜM IV

Planın Uygulanmasına ilişkin Açıklamalar	1 hafta önceden etkinlik ayrıntıları belirtilir. Sadece katılmak isteyen öğrenciler aile izni ile katılabilir. Bu etkinlikte materyal öğretmen tarafından temin edilecektir. Etkinlik sınıfta yapılacak olup, öğrencilerden ücret talep edilmemelidir.
--	---

HATİCE SARGIN EKİNCİ
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ

UYGUNDUR
OKUL MÜDÜRÜ

Ek-5d Geleneksel Türk Okçuluğu Gezisi Planı

ETKİNLİK PLANI

BÖLÜM 1

Okulun Adı	MURTUNA GAZİ ORTAOKULU
Dersin Adı	SOSYAL BİLGİLER
Sınıf	7. SINIF
Ünitenin Adı/No	KÜLTÜR VE MİRAS
Konu	GELENEKSEL TÜRK OKÇULUĞU
Önerilen Süre	40x3+40x3 DAKİKA

BÖLÜM II

Öğrenci Kazanımları/Hedef Davranışlar	1. Öğrencilerin okçuluk hakkında farkındalık sahibi olma 2. Türk okçuluğunun felsefe ve tarihine aşina olma 3. Uygulamalı olarak ok atış derslerine katılabilmek		
Ünite Kavramları ve Sembolleri/Davranış örüntüsü	Türk Okçuluğu Okçuluk Tekkesi		
Öğretme Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Gezi, Sunum, Gözlem, Soru Cevap, Anlatım, Gösterip Yaptırma, Uygulama		
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Gezi planlaması ayrıca yapılır. Kız ve erkek öğrenci grupları oluşturulur. Detaylı kimlik bilgileri doğum tarihi ve aile iletişimleri önemle tutulmuştur. Her bir öğrenci için hem gezi hem uygulama veli izin formu düzenlenmiştir. Akdeniz Üniversitesi Kampüsü Okçuluk Tekkesi		
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Dikkat Çekme	Gezi ve ders duyurusu ile işlemler iki hafta önceden başlatılmıştır. Gezi otobüsünün üniversite kampüsüne gelmesi ile merak başlaması beklenilir.	
	Güdüleme	Öğrencilere gezi mekanı bölümler ve tesisler tanıtılır. Ders öncesi 40 dk. gözlem imkânı sağlanır. Sportif bir mekan ve spor çeşitleri öğrencilerin ilgisini odaklar.	

	Derse Geçiş	<u>Ek-5d nin devamı...</u> <u>Ev sahibi kuruluş ve hocalar aracılığı ile kurumun bölümleri her bir odası ve işlevleri tarihi açıklanır. Öğrenci sayısı mekana göre gruplandırılır. Toplam 4 grup halinde ön bilgi ve eğitimler alınır. Geleneksel Türk okçuluğu ve okçuluk tekkesinin mahiyeti verilir. Ders araç gereçleri gerçek malzemeler ve silah niteliği taşıması sebebiyle özel izinler ve bilgiler hazır bulundurulur. Gerekli tedbirler alınır. Güvenlik ekipmanlarının kullanılışı izah edilir. Öğrenciler 8 kişilik gruplar halinde kolluk takıp atış pozisyonu alır. Her bir öğrenci ile bir eğitim hocası birebir ilgilenir. Gösterip yaptırma şeklinde atışlar güvenli olarak sağlanır. Her bir öğrenci 10 atış yapabilmektedir. Tüm atışlar sonlanıncaya kadar işlemler devam eder. Atış sırası bekleyen öğrenciler bilimsel çalışmalar ve müze bölümlerini rehber hoca eşliğinde gezer. Kimi öğrenciler yine hocalar eşliğinde stadyumda antrenman yapma şansı bulabilecektir. Soru cevap ile ders sonlanır. Okula dönünce Etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulur. İstekli varsa öğrenci günlüğü yazılabilir.</u>	
	Etkinlikler	Okçuluk Tekkesi Gezisi Ve Ok Atma Dersi	
	Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney)	Yaşayarak öğrenme	
	Grupla öğrenme etkinlikleri	Akran öğretimi	

BÖLÜM III

Ölçme-Değerlendirme	Etkinlik sonu öz değerlendirme Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu (Değişik:2.3.2008/26804 Rg)
Dersin Diğer Derslerle ilişkisi:	Beden Eğitimi

BÖLÜM IV

Planın Uygulanmasına ilişkin Açıklamalar	2 hafta önceden etkinlik ayrıntıları belirtilir. Sadece katılmak isteyen öğrenciler aile izni ile katılabilir.
--	---

HATİCE SARGIN EKİNCİ
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ

UYGUNDUR
OKUL MÜDÜRÜ

Ek-5e Türk Misafirperverliği Ve Çay Kültürü Etkinliği Planı

ETKİNLİK PLANI

BÖLÜM 1

Okulun Adı	MURTUNA GAZİ ORTAOKULU
Dersin Adı	SOSYAL BİLGİLER
Sınıf	7. SINIF
Ünitenin Adı/No	KÜLTÜR VE MİRAS
Konu	TÜRK MİSAFİRPERVERLİĞİ KİMLİK VE ÇAY KÜLTÜRÜ
Önerilen Süre	40+40+40+40 DAKİKA

BÖLÜM II

Öğrenci Kazanımları/Hedef Davranışlar	1. Öğrencilerin misafirperverlik ve çay kültürü hakkında farkındalık sahibi olmaları 2. Türk çay kültürüne aşina olmaları 3. Uygulamalı olarak çay demleme ve ikram etkinliklerine katılabilmeleri		
Ünite Kavramları ve Sembolleri/Davranış örüntüsü	Misafirperverlik çay demleme ve ikram		
Öğretme Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Sunum, gözlem, soru cevap, anlatım, gösterip yaptırma, uygulama, katılım		
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve	Elektrikli Çaycı, çay, şeker, ikramlıklar, kolonya.		
Öğretme- Öğrenme Etkinlikleri	Dikkat Çekme	Daha önceden davet edilen öğretmen ve öğrenci konuklar karşılanır.	
	Güdüleme	Karşılama kolonya ve şeker ikram edilir.	

	Derse Geçiş	Ek-5e nin devamı...
	Etkinlikler	Öğretmen tarafından malzemeler temin edilmiştir. Çay demleme işlemi güvenlik sebebiyle öğretmen tarafından sağlanacaktır. Güler yüzlü olmak ve selamlaşma kurallarına dikkat edilir. Çay ve çeşitli ikramlar eşliğinde konuklar ağırlanır. Soru cevap ile ders sonlanır. Okula dönünce Etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulur. <u>İstekli varsa öğrenci günlüğü yazılabilir.</u>
	Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney)	Yaşayarak öğrenme
	Grupla öğrenme etkinlikleri	Sosyal öğrenme

BÖLÜM III

Ölçme-Değerlendirme	Etkinlik sonu öz değerlendirme Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu (Değişik:2.3.2008/26804 Rg)
Dersin Diğer Derslerle ilişkisi:	Türkçe

BÖLÜM IV

Planın Uygulanmasına ilişkin Açıklamalar	2 hafta önceden etkinlik ayrıntıları belirtilir. Sadece katılmak isteyen öğrenciler aile izni ile katılabilir.
--	--

HATİCE SARGIN EKİNCİ
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ

UYGUNDUR
OKUL MÜDÜRÜ

Ek-5f Nasreddin Hoca Drama Etkinliği Planı

ETKİNLİK PLANI

BÖLÜM 1

Okulun Adı	MURTUNA GAZİ ORTAOKULU
Dersin Adı	SOSYAL BİLGİLER
Sınıf	7. SINIF
Ünitenin Adı/No	KÜLTÜR VE MİRAS
Konu	NASREDDİN HOCA DRAMA ETKİNLİĞİ
Önerilen Süre	40+40+40+40 DAKİKA

BÖLÜM II

Öğrenci Kazanımları/Hedef Davranışlar	1. Öğrencilerin Nasreddin Hoca hakkında farkındalık sahibi olmaları 2. Nasreddin Hoca fıkralarına aşina olmaları 3. Uygulamalı olarak Nasreddin Hoca ile ilgili drama ile etkinliklerine katılabilmeleri		
Ünite Kavramları ve Sembolleri/Davranış örüntüsü	Nasreddin Hoca Nüktedanlık		
Öğretme Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Sunum, gözlem, soru cevap, anlatım, gösterip yaptırma, drama, katılım		
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler	Nasreddin Hoca ile ilgili fıkralar Varsa kostüm.		
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Dikkat Çekme	Bir öğrenciye kavuk, kuşak, tesbih ve cübbeden oluşan kostüm giydirilir.	
	Güdüleme	Nasreddin Hoca fıkraları ve günümüzdeki yerine değinilir.	
	Derse Geçiş	Çeşitli fıkralar için öncelikle gönüllü öğrenciler ile drama yaptırılır. 1 hafta çalışılmış bir hikayenin belirli bir seyirci önünde sergilenmesi. Soru cevap ile ders sonlanır. Etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulur. <u>İstekli varsa öğrenci günlüğü yazılabilir.</u>	

	Etkinlikler	Ek-5f nin devamı...
		Drama için katılım sağlanır.
	Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney)	Yaşayarak öğrenme
	Grupla öğrenme etkinlikleri	

BÖLÜM III

Ölçme-Değerlendirme	Etkinlik sonu öz değerlendirme Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu (Değişik:2.3.2008/26804 Rg)
Dersin Diğer Derslerle ilişkisi:	Türkçe

BÖLÜM IV

Planın Uygulanmasına ilişkin Açıklamalar	2 hafta önceden etkinlik ayrıntıları belirtilir. Sadece katılmak isteyen öğrenciler aile izni ile katılabilir.
--	--

HATİCE SARGIN EKİNCİ
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ

UYGUNDUR
OKUL MÜDÜRÜ

Ek-5g Nevruz On İki Hayvanlı Türk Takvimi Yapımı Etkinliği Planı**ETKİNLİK PLANI****BÖLÜM 1**

Okulun Adı	MURTUNA GAZİ ORTAOKULU
Dersin Adı	SOSYAL BİLGİLER
Sınıf	7. SINIF
Ünitenin Adı/No	KÜLTÜR VE MİRAS
Konu	NEVRUZ ON İKİ HAYVANLI TÜRK TAKVİMİ
Önerilen Süre	40+40+40+40 DAKİKA

BÖLÜM II

Öğrenci Kazanımları/Hedef Davranışlar	1. Öğrencilerin Nevruz ve On İki Hayvanlı Türk Takvimi hakkında farkındalık sahibi olmaları 2. Nevruz etkinliklerine aşina olmaları ve bazı etkinliklere katılım göstermeleri 3. Uygulamalı olarak öncelikle geri dönüşüm ürünler ile On İki Hayvanlı Türk takvimi tasarlama		
Ünite Kavramları ve Sembolleri/Davranış örüntüsü	Nevruz Yıl, Takvim On İki Hayvanlı Türk Takvimi		
Öğretme Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Sunum, gözlem, soru cevap, anlatım, gösterip yaptırma, tasarlama, katılım		
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler	Nevruz ritüelleri için malzemeler Takvim için mukavva, makas, pergel, yapıştırıcı, takvim ile ilgili görsel çıktıları		
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Dikkat Çekme	Sınıfa büyük mukavvalar ve makaslar ile girilir.	
	Güdüleme	Bir takvim tasarlayacağımız bilgisi paylaşılır.	

	Derse Geçiş	Ek5-g nin devamı... Nevruz kutlamalarının anlamı ve önemi paylaşılır. Bunu yaparken akıllı tahta aracılığı ile çeşitli örnekler ve görsellerden yararlanılabilir. Tarihteki takvimler hakkında bilgiler verilir. Güneş ve ay esaslı takvimlere değinilir. Türklerin kullandıkları takvimler belirtilir. On iki hayvanlı Türk takviminin anlamları paylaşılır. Yılları tanıtılır. Sınıf tahtasına önemli bilgi ve sıralamalar yazılır. Öğrencilerden 4- 5 kişilik gruplar oluşturulur. Mukavvalardan pergel yardımı ile daireler oluşturulup kesmeleri gösterip yaptırılır. Yaklaşık 25 cm çapındaki dairelere 1 den 12 ye kadar sayılar saat sistemi gibi yazılır. Öğrencilere 12 hayvana ait görsel verilir. Kesip yapıştırılmaları istenir. Yardımlaşmaya izin verilir desteklenir. Serbest teknik ile her öğrenci özgün çalışmasını tamamlar. Soru cevap ile ders sonlanır. Etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulur.
	Etkinlikler	Takvim Yapımı
	Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney)	Yaşayarak Öğrenme
	Grupla öğrenme etkinlikleri	Akran Destekli Öğrenme

BÖLÜM III

Ölçme-Değerlendirme	Etkinlik Sonu Öz Değerlendirme Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu (Değişik:2.3.2008/26804 Rg)
Dersin Diğer Derslerle ilişkisi:	Türkçe

BÖLÜM IV

Planın Uygulanmasına ilişkin Açıklamalar	2 hafta önceden etkinlik ayrıntıları belirtilir. Sadece katılmak isteyen öğrenciler aile izni ile katılabilir.
--	---

HATİCE SARGIN EKİNCİ
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ

UYGUNDUR
OKUL MÜDÜRÜ

Ek-5h Zeytin Yetiştiriciliği Ve Zeytin Kültürü Etkinliği Planı**ETKİNLİK PLANI****BÖLÜM 1**

Okulun Adı	MURTUNA GAZİ ORTAOKULU
Dersin Adı	SOSYAL BİLGİLER
Sınıf	7. SINIF
Ünitenin Adı/No	KÜLTÜR VE MİRAS
Konu	Geleneksel Zeytin Yetiştiriciliği ve Zeytin Kültürü
Önerilen Süre	40+40+40+40 DAKİKA

BÖLÜM II

Öğrenci Kazanımları/Hedef Davranışlar	1. Öğrencilerin Zeytin Yetiştiriciliği ve Zeytin Kültürü hakkında farkındalık sahibi olmaları 2. Zeytin yetiştiriciliği ve zeytin kültürü hakkında bilgi elde etmeleri 3. Geleneksel Zeytin budama ve bakım gibi teknikleri içeren uygulamalı etkinliklere katılım göstermeleri		
Ünite Kavramları ve Sembolleri/Davranış örüntüsü	Doğayı Koruma, Sürdürülebilirlik, Zeytin Yetiştiriciliği Geleneksel Zeytin Budama ve Bakım		
Öğretme Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Sunum, gözlem, soru cevap, anlatım, gösterip yaptırma, konuk daveti, katılım		
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler	Akıllı tahta, Zeytin bahçesi, budama araçları		
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Dikkat Çekme	Sınıfta bilgilendirmeler yapılır. Ve okul bahçesinde konu ile ilgili uzmanların beklediği bilgisi paylaşılır.	
	Güdüleme	Öğrenciler Tarım Ve Orman Bakanlığı’ndan davet edilen Ziraat Mühendisleri ve Ziraat Teknikerlerinden oluşan ekip ile tanıştırılır. Ekibin geliş amacı paylaşılır.	
	Derse Geçiş	Öğrenciler yarım daire şeklinde zeytin ağaçlarına yakın alanda açık havada yerlerini alır. Uzmanların unvanları, yaptıkları işler, kolaylıkları ve zorlukları izah edilerek meslekleri tanıtılır. Hangi okullardan mezun olunca bu alanlarda çalışılabilir öğrencilere açıklanır. Zeytin hakkında uzmanların sunumu dinlenir. Ve bakım budama işlemlerine geçilir. Öğrenciler öncelikle gönüllülük esasına göre uygulama yaptırılır. Sonra cesaretlendirilerek tüm öğrencilerin uygulama yapmasına olanak sağlanır. Okul dışı ortamdan konuk alındığı için öğrencilerin bireysel diyaloglarına kontrollü izin sağlanır. Uygulama sonrası konuklara teşekkür edilip uygulama sonlandırılır. Sınıf dönünce soru cevap ile ders sonlanır. Etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulur.	

	Etkinlikler	Ek-5h nin devamı...
		Zeytin ağacı budama ve bakımı
	Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney)	Yaşayarak Öğrenme
	Grupla öğrenme etkinlikleri	

BÖLÜM III

Ölçme-Değerlendirme	Etkinlik Sonu Öz Değerlendirme Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu (Değişik:2.3.2008/26804 Rg)
Dersin Diğer Derslerle ilişkisi:	Fen Bilimler

BÖLÜM IV

Planın Uygulanmasına ilişkin Açıklamalar	2 hafta önceden etkinlik ayrıntıları belirtilir. Sadece katılmak isteyen öğrenciler aile izni ile katılabilir.
--	--

HATİCE SARGIN EKİNCİ
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ

UYGUNDUR
OKUL MÜDÜRÜ

Ek-51 Antalya Olgunlaşma Enstitüsü Gezisi Planı**ETKİNLİK PLANI****BÖLÜM 1**

Okulun Adı	MURTUNA GAZİ ORTAOKULU
Dersin Adı	SOSYAL BİLGİLER
Sınıf	7. SINIF
Ünitenin Adı/No	KÜLTÜR VE MİRAS
Konu	ANTALYA OLGUNLAŞMA ENSTİTÜSÜ GEZİSİ ETKİNLİĞİ
Önerilen Süre	40x3 + 40x3 DAKİKA

BÖLÜM II

Öğrenci Kazanımları/Hedef Davranışlar	1. Öğrencilerin somut olmayan kültürel miras örnekleri hakkında farkındalık sahibi olmaları 2. Çeşitli sanatlar hakkında bilgi elde etmeleri 3. Cam yapımı, çömlek yapımı, telkâri, tel kırma, tezhip gibi teknikleri içeren uygulamalı etkinliklere katılım göstermeleri ve ürün oluşturmaları		
Ünite Kavramları ve Sembolleri/Davranış örüntüsü	Kültürel Farkındalık, Kültürel Duyarlılık, Kültürel Koruma, Kültürü Yaşatma, Çalışkanlık, Geleneksel Sanatlar, Şehir Tarihi		
Öğretme Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Gezi İçinde; Sunum, Gözlem, Soru Cevap, Anlatım, Gösterip Yaptırma, Katılım, Ürün Ortaya Çıkarma		
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler	Gezi İçin Ulaşım Servisi Sanat Atölyeleri Ve Malzemeleri		
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Dikkat Çekme	Gezi için okuldan hareket edilir.	
	Güdüleme	Gezide neler yapılacağı daha önceden planlanıp duyurulur. Gidişte gezide nasıl davranılması gerektiği ve yapılacak etkinlikler hatırlatılır.	
	Derse Geçiş	Gezi yeri tarihi bir mekan içerisinde yer aldığı için gözlem ile başlanır. Hem ziyaret edilecek merkez hem çevresi ile bağ gözlemlenerek giriş yapılır. Kısa bir yürüyüş ile Olgunlaşma Enstitüsüne ulaşılır. Önceden kurum yönetimi ile planlanan şekilde öğrencilere kurum gezdirilir. Sanat birimleri tanıtılır. Öğrenciler için özel oluşturulmuş uygulama atölyesine geçilir. Cam yapımı, düğme dikimi, telkâri, tel kırma, çömlek yapımı, tezhip sanatlarına ait atölyelerde uzmanlar tarafından bilgilendirmeler yapılır. Gruplara ayrılan öğrenciler her bir etkinliği deneyimleme şansı elde eder. Ve etkinlik sonunda ürünleri öğrencilere hediye edilir. (Not : Olgunlaşma Enstitüsü'nde bir çok sanat yaşatılmaktadır. Öğrenciler okuldaki görsel sanatlar dersi ile bol bol ebru yapma ve dokuma şansı elde ettikleri için bu sanatlar yerine ilk kez tanışacakları etkinlikler tercih edilerek planlama yapılmıştır.) Okula dönünce soru cevap ile ders sonlanır. Etkinlik sonrası öz değerlendirme formları doldurulur. İstekli öğrenciler günlük tutabilirler.	

	Etkinlikler	Ek-51'nin devamı... Cam yapımı, düğme dikimi, telkâri, tel kırma, çömlek yapımı, tezhip
	Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney)	Yaşayarak Öğrenme
	Grupla öğrenme etkinlikleri	Sosyal Öğrenme

BÖLÜM III

Ölçme-Değerlendirme	Etkinlik Sonu Öz Değerlendirme Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu (Değişik:2.3.2008/26804 Rg)
Dersin Diğer Derslerle ilişkisi:	Görsel Sanatlar

ÇBÖLÜM IV

Planın Uygulanmasına ilişkin Açıklamalar	2 hafta önceden etkinlik ayrıntıları belirtilir. Sadece katılmak isteyen öğrenciler aile izni ile katılabilir.
--	--

HATİCE SARGIN EKİNCİ
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ

UYGUNDUR
OKUL MÜDÜRÜ

EK-6 ETKİNLİK FOTOĞRAFLARINDAN BAZI KARELER

gezi

gezi

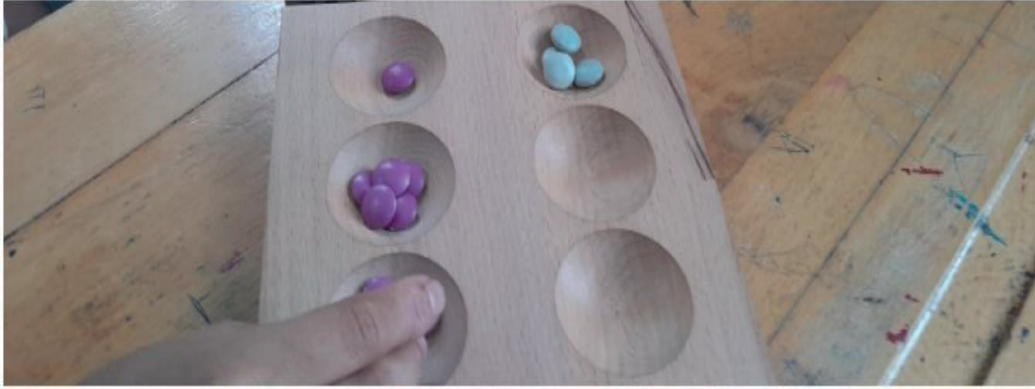
gezi

Ek-6a Türk Kahve Kültürü Ve Geleneği Etkinliği

Ek-6b Türk Geleneksel Oyunu Göç/ Göçürme/Mangala Etkinliği Ve Turnuvası

Ek-6c Türk Geleneksel İnce Ekmek Açımı Yufka Ve Paylaşımı Etkinliği

Ek-6d Geleneksel Türk Okçuluğu Gezisi

Ek-6e Türk Misafirperverliği Ve ay Kùltürù Etkinliği

Ek-6f Nasreddin Hoca Drama Etkinliği

Ek-6g Nevruz On İki Hayvanlı Türk Takvimi Yapımı Etkinliği

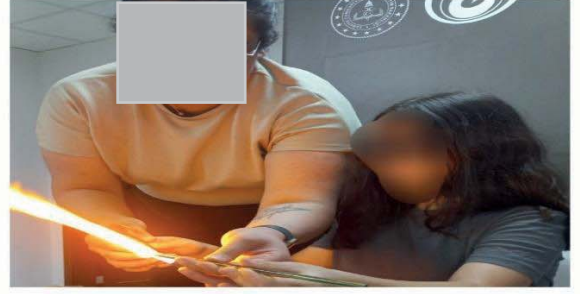

Ek-6h Zeytin Yetiştiriciliği Ve Zeytin Kùltùrù Etkinliği

Ek-61 Antalya Olgunlaşma Enstitüsü Gezisi

i

Ek-7 İNTİHAL RAPORU

11.09.2025 12:39

Turnitin - Orijinallik Raporu - yl tezi

Turnitin Orijinallik Raporu

İşleme kodi: 11-Eyl-2025 12:15 +03
NUMARA: 2702852526
Kelime Sayı: 20066
Gönderildi: 2

yl tezi hatice ikinci tarafından

Benzerlik Endeksi

%14

Kaynağa göre Benzerlik

İnternet Kaynaklar: %12
Yayımlar: %10
Öğrenci Ödevleri: %7

1% eşleşme (30-Kas-2021 tarihli internet)

<http://adudspace.adu.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11607/4371/3233.pdf?isAllowed=y&sequence=1>

1% eşleşme (28-Ağu-2025 tarihli internet)

<https://yymm.meb.gov.tr/upload/kilavuz/modul-4.pdf>

1% eşleşme (Ginesar, Özkan. "Sosyal Bilgiler Dersinde Kanıt Temelli Öğrenmenin Değerleri Kazandırma ve Akademik Başarıdaki Rolü: Bir Eylem Araştırması", Marmara Üniversitesi (Turkey), 2023)

[Ginesar, Özkan. "Sosyal Bilgiler Dersinde Kanıt Temelli Öğrenmenin Değerleri Kazandırma ve Akademik Başarıdaki Rolü: Bir Eylem Araştırması". Marmara Üniversitesi \(Turkey\), 2023](#)

1% eşleşme (29-Tem-2025 tarihli internet)

<https://www.epitimsistem.com/turkiyenin-dunya-miras-listesinde-ver-alan-ve-karma-ozellige-sahip-turistik-108829h.htm>

< 1% eşleşme (20-Oca-2016 tarihli internet)

<http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423935341.pdf>

< 1% eşleşme (14-Oca-2022 tarihli internet)

<https://www.acarindex.com/pdf/acarindex-f22d7041-2aab.pdf>

< 1% eşleşme (02-Eyl-2021 tarihli internet)

<https://www.acarindex.com/pdf/acarindex-c95c26ac-5c0b.pdf>

< 1% eşleşme (26-Haz-2024 tarihli öğrenci ödevleri)

[Submitted to Firat Üniversitesi on 2024-06-26](#)

< 1% eşleşme (27-Haz-2025 tarihli öğrenci ödevleri)

[Submitted to Firat Üniversitesi on 2025-06-27](#)

< 1% eşleşme (26-Tem-2024 tarihli öğrenci ödevleri)

[Submitted to Firat Üniversitesi on 2024-07-26](#)

< 1% eşleşme (24-Ağu-2022 tarihli internet)

<https://www.sanathukukuevrensinisi.com/post/k%C3%BCt%C3%BCml-miras-hukuku>

< 1% eşleşme (14-Tem-2025 tarihli internet)

https://neciofazliskisakurekal.meb.k12.tr/meb_lvs_dosyalar/52/04/972979/dosyalar/2024_06/21234634_turkiye_vogvyl_maarif_modeli_orta

< 1% eşleşme (17-Ara-2021 tarihli internet)

https://masimkoksalaihi.meb.k12.tr/meb_lvs_dosyalar/06/15/766240/dosyalar/2020_11/16165807_5.synYf.docx

< 1% eşleşme (07-Eyl-2023 tarihli öğrenci ödevleri)

[Submitted to Sivas Cumhuriyet Üniversitesi on 2023-09-07](#)

< 1% eşleşme (17-Oca-2022 tarihli internet)

<http://su245-211.uludag.edu.tr/bitstream/11452/23201/1/Kadriye%20Acil%20c4%b1%20DURKUT.pdf>

< 1% eşleşme (Yılmaz, Levent. "Türkiye'de Yayımlanmış Türk Muzg Sol Klarnet öğretim Metotlarının Maksasal, Teknik ve Teorik Açılardan Karşılaştırmalı İncelenmesi", Necmettin Erbakan University (Turkey), 2021)

[Yılmaz, Levent. "Türkiye'de Yayımlanmış Türk Muzg Sol Klarnet öğretim Metotlarının Maksasal, Teknik ve Teorik Açılardan Karşılaştırmalı İncelenmesi". Necmettin Erbakan University \(Turkey\), 2021](#)

< 1% eşleşme ()

[Bursid, Feyhan. "Üsküpe Türklerinin somut olmayan kültürel mirası". Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022](#)

< 1% eşleşme (01-Eyl-2023 tarihli internet)

<https://dspace.trakya.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/trakya/3120/0160093.pdf?sequence=1>

< 1% eşleşme (20-Ağu-2022 tarihli internet)

<https://www.tarihistan.org/turkiye-de-somut-olmayan-kulturel-mirasin-korunmasi-vazan-mevcem-ozet/24699/>

< 1% eşleşme (05-Eyl-2022 tarihli internet)

<http://acikerisim.vbu.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/2054/545066.pdf?isAllowed=y&sequence=1>

< 1% eşleşme (08-Nis-2020 tarihli internet)

<http://utek2019.com/utek2019-tam-metin-bildiriler.pdf>

< 1% eşleşme (08-May-2021 tarihli internet)

<https://www.ozelegitimduyusu.com/anasayfa/2020/12/08/4-sinif-kaba-degerlendirme-formu/>

< 1% eşleşme (08-Eyl-2025 tarihli öğrenci ödevleri)

[Submitted to Akdeniz University on 2025-09-08](#)

< 1% eşleşme (20-Ara-2024 tarihli öğrenci ödevleri)

https://www.turnitin.com/newreport_printview.asp?eq=1&eb=1&esm=5&oid=2702852526&sid=0&n=0&m=2&svr=04&r=67.55925037799084&lan...

1/21

EK-8 ÖZGEÇMİŞ

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Hatice SARGIN EKİNCİ

Eğitim Durumu

Lise: Antalya Aksu Lisesi 2006.

Lisans Öğrenimi 1:Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 2015.

Lisans Öğrenimi 2: Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji 2010.

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurum

Milli Eğitim Bakanlığı

Kadrolu Uzman Öğretmen

Tarih : 2018-hâlen devam.